

تشکل‌های نشر در تدارک نمایشگاه ۲۱

♦ انجمن ناشران کودک و نوجوان، دانشگاهی، کمک‌درسی و تعاونی ناشران ایران از تشکل‌های فعال در نمایشگاه بیست و یکم هستند

پای صحبت دکتر کاظم معتمدنژاد، پدر روزنامه‌نگاری نوین ایران

حقوق مطبوعات را قبل از فرانسوی‌ها نوشتیم

کاظم معتمدنژاد شناخته‌شده‌تر از آن است که نیاز به معرفی داشته باشد و در بین روزنامه‌نگاران دیروز و امروز از احترام خاصی برخوردار است. وی را به درستی پدر مطبوعات نوین ایران می‌شناسند. او سال‌ها در این عرصه تحقیق و تدریس کرد و هنوز هم دغدغه اعتلای این حوزه را دارد و در این سن و سال (متولد ۱۳۱۳) دست از تحقیق و تألیف برنداشته است و آثاری چون «حقوق مطبوعات» و «حقوق حرفه‌ای روزنامه‌نگاران» را به جامعه مطبوعاتی عرضه کرده است. «حقوق ارتباطات» کتابی است که او با همکاری دکتر رویا معتمدنژاد (دخترش) تألیف کرده و اوایل سال گذشته از سوی دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها چاپ و منتشر شده است. معتمدنژاد درباره چرایی و چگونگی تألیف این کتاب می‌گوید: اگر به مقدمه کتاب «حقوق ارتباطات» مراجعه کنید، من چرایی و چگونگی تألیف این کتاب‌ها را نوشته‌ام. مثلاً کار تهیه و تدوین کتاب «حقوق ارتباطات» دارای پیشینه‌ای تقریباً سی ساله است. قسمت‌هایی از مطالب این کتاب اولین بار در سال ۵۷ مقارن با جنبش انقلابی مردم ایران برای درس جدید «حقوق ارتباطات جمعی» که بنا به تقاضای دانشجویان دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی دایر شد، به صورت جزوه‌های پل‌کیبی منتشر شد.

۱۰

کارشناسان از بایسته‌های حوزه کتاب و نشر در سی‌امین سال انقلاب اسلامی می‌گویند

کتاب انقلاب در فصل ۳۰

دکتر محبوبه مباشری؛ رئیس دانشگاه الزهرا به عنوان اولین پاسخگوی پرسش درباره بایسته‌های عرصه فرهنگ، کتاب و نشر در سی‌امین سالگرد انقلاب اسلامی با اشاره به نهضت کتابخوانی در ایران یادآور می‌شود که طی سال‌های اخیر، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تلاشی همه‌جانبه برای فرهنگ‌سازی مطالعه در میان اقشار مختلف داشته و انتظار می‌رود با سازوکارهایی به روز و عملی یک نهضت کتابخوانی در ایران به وجود آید؛ خواستی که در بادی امر، توسط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در اولین سال تصدی‌گری مسئولیت این وزارتخانه مطرح شد.

عضو هیئت امنای کتابخانه‌های کشور، در بخش دیگری از سخنانش یک مقایسه تطبیقی میان اولین روزهای به بار نشستن نهال انقلاب اسلامی و امروز دارد و معتقد است که اوایل انقلاب غیرت فرهنگی ملت ایران موجد نهضتی عالمانه شد که حاصل آن دانش‌آموختن در مکتب اسلام و انقلاب بود اما امروز با فاصله گرفتن از آن تاریخ، جامعه ایران دچار غفلت‌هایی از هویت فرهنگی شده است و همین نکته افت فرهنگی را به دنبال داشته است به طوری که امروز حتی رمان خوب - به عنوان پرمخاطب‌ترین نوع از این کالای فرهنگی - نیز کمتر مورد توجه عامه مردم قرار می‌گیرد. مباشری یادآور می‌شود که همزمانی سی‌امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی و سال شکوفایی و نوآوری محرک خوبی برای شکوفایی در عرصه نشر و کتاب باشد.

۶

انقلاب اسلامی به عنوان برآیند یک جریان اصیل و آرمانی به باور بسیاری از اصحاب قلم و نظریه‌پردازان علوم سیاسی در مقایسه با دیگر انقلاب‌های جهان با سیری صعودی مواجه بوده است به طوری که حتی معاندان انقلاب اسلامی بر استحکام مبانی فلسفی و اعتقادی بنیادگذار و پیروان این جریان فکری اذعان دارند و طبعاً با تلاش‌هایی که تاکنون در عرصه‌های مختلف در این جغرافیای فکری صورت گرفته بخش عمده‌ای از پاسخ خود را به شکلی علمی دریافته‌اند. امروز در آستانه سی‌امین سال انقلاب اسلامی که با درایت رهبر معظم انقلاب سال شکوفایی و نوآوری نام گرفته، بازخوانی و بازفهمی آرمان‌های انقلاب باید به شکل جدی‌تری دنبال شود مگر از این رهیافت بتوان چشم‌انداز انقلاب اسلامی را در دهه چهارم آن با جنبه‌های علمی، عملی و قابل دسترس به تحلیل نشست.

با همه این تفاسیر هنوز این پرسش وجود دارد که عرصه فرهنگ، کتاب و نشر در سی‌امین سال پیروزی انقلاب اسلامی، نیازمند چه حرکت‌هایی است و به عبارتی صحیح‌تر بایسته‌های این حوزه در سی‌امین سال تولد انقلاب اسلامی کدام هستند. البته اگر قرار باشد هر حوزه‌ای به شکل مجزا مورد بازخوانی قرار گرفته، خلأها و پیشرفت‌های آن حوزه به شکلی منطقی بازشناسی شوند، به صد دفتر نشاید گفت، اما کتاب هفته به قدر وسع و توان خویش تنها به گوشه‌ای اشاره می‌کند تا مگر پرتویی افکنده باشد بر این خواست همگانی.

کمتر از سه هفته دیگر به افتتاح بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران فرصت باقی مانده است؛ نمایشگاهی که مهم‌ترین رویداد فرهنگی کشور به شمار می‌آید و همه ساله توانسته است نظر میلیون‌ها مخاطب را در داخل و خارج کشور به خود جلب کند.

امسال به حالی به استقبال این نمایشگاه می‌رویم که تغییر و تحولاتی در مدل اجرای آن صورت گرفته تا شاهد رشد کیفی قابل توجهی در برپایی آن باشیم.

مسئولان سیاستگذاری بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در این دوره از شکل‌گیری نمایشگاه از همکاری و حضور تشکل‌های تخصصی نشر بهره می‌گیرند.

انجمن ناشران کتاب‌های کودک و نوجوان، انجمن ناشران دانشگاهی، انجمن ناشران کتاب‌های کمک‌درسی و تعاونی ناشران ایران از مجموعه‌هایی هستند که در برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در سال جاری نقش قابل توجهی دارند.

به گفته معاون اجرایی بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، تشکل‌های فوق‌سابقه همکاری در زمینه‌های مختلفی را با معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی داشته‌اند و از آنجایی که نتایج قابل قبول و با ارزش، محاصل این همکاری‌ها بوده است این تصمیم در جلسات سیاستگذاری نمایشگاه امسال اتخاذ شد تا از خدمات، امکانات، توانایی‌ها و تجارب این تشکل‌ها با هدف افزایش کیفیت نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بیش از گذشته استفاده شود.

۷

یادداشت

عباس سلیمی‌نمین

واکاوی تاریخ‌نگاری ایران در آستانه دهه چهارم انقلاب

در مجال و فرصت پیش آمده در سی‌امین سال شکوفایی انقلاب اسلامی، بیشترین موضوعی که ذهن را به دنبال خود به پست‌های پرسش می‌کشاند، علل ناکامی برخی حرکت‌ها و بی‌توجهی به بازخوانی تاریخ است. البته قصد این چندجمله‌برشمردن دلایل ناکامی نیست بلکه مقصود تلنگری است به ذهن پژوهشگران بی‌غرض تاریخ تا بتوان از این رهیافت یک بازنگری نسبت به جهت‌گیری‌های تاریخ‌نگاری طی یکصد سال گذشته صورت داد.

متأسفانه جهت‌گیری‌های کلانی که شبکه فراماسونری در دوران پهلوی اول به تاریخ‌پژوهی در ایران تحمیل کرد همچنان دست نخورده باقی مانده و در این میان بحث تاریخ ایران باستان و تقابل‌های تاریخی کاذبی که ...

۶

کتابخانه

شنبه ۲۴ فروردین ۱۳۸۷
۵ ربیع الثانی ۱۴۲۹، ۱۲ آوریل ۲۰۰۸
شماره ۱۲۶، پیاپی ۷۷۷
صفحه ۲۰، تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سرمدبیر: پدram پاک‌آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۶۶۱۰۴
سازمان آگهی‌ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایران‌چاپ

www.ketabehafteh.ir

تقسیم‌بندی ناشران بر اساس حروف الفبا

ناشران در بیست و یکمین نمایشگاه کتاب تهران بر اساس حروف الفبا تقسیم و غرفه‌بندی می‌شوند.
ناشرانی که در بخش داخلی نمایشگاه کتاب تهران شرکت می‌کنند به چهار بخش عمومی، دانشگاهی، آموزشی و کودک تقسیم می‌شوند.
عمده‌این ناشران همان ناشران عمومی هستند که طبق سال گذشته قرار است در شبستان مصلی جا داده شوند. شبستان مصلی به علت معماری خاص خود غرفه‌بندی ناشران را بر اساس حروف الفبای شوارمی کند. محمود سالاری، مدیر کمیته ناشران داخلی بیست و یکمین نمایشگاه کتاب تهران در این زمینه گفت: برای نمایشگاه کتاب امسال تلاش شده که تمام غرفه‌ها بر اساس حروف الفبا تنظیم شوند.

۳

در فراهم آوردن آثار باید دو نیاز یا دو جنبه مهم را در کشور ما در نظر گرفت. یکی عبارت است از شناسایی نیاز فعلی کشور و جامعه در بخش های مختلف و تامین آن و دوم کمک به پیشرفت دانش در سطح جهان و آوردن ارمغان های نو و هدیه کردن آن به بشریت؛ هر دو با هم باید مورد توجه قرار گیرد.

اگر ما فقط غرق در نیازها شدیم و محققان و مولفان دانشمند و انسان ها و مغزهای کارآمد ما از نوآوری غفلت کردند عقب خواهیم ماند. البته به بشریت هم لطمه می خورد. چون جزیی از بشریت هستیم؛ اما به ما هم لطمه خواهد خورد و پیام ما هم ناگفته خواهد ماند.

بیانات رهبر معظم انقلاب در مراسم پنجمین دوره انتخاب کتاب سال ۱۳۶۶/۱/۱۹

شجاعی صائین نماینده ایران در ISMN و ISBN شد

علی شجاعی صائین، مدیر عامل مؤسسه خانه کتاب نماینده ایران در سازمان های ISBN (شابک) و ISMN (شابم) شد.

آذر مشتاق، سرپرست واحد شابک و شابم مؤسسه خانه کتاب با اعلام این خبر گفت: پس از انتصاب علی شجاعی صائین به عنوان مدیر عامل مؤسسه خانه کتاب، این واحد اقدام لازم را برای تغییر نام نماینده در هر دو سازمان انجام داد که پاسخ آن هفته گذشته برای ما ارسال شد.

ایران از سال ۱۳۷۲ شمسی (۱۹۹۴ میلادی) به نظام بین المللی شابک و از سال ۱۳۸۴ شمسی (۲۰۰۵ میلادی) به نظام بین المللی شابم پیوسته است.

فرهاد رهبر خبر داد

رفع مشکلات مالی مؤلفان

دانشگاه تهران

تدابیری اندیشیده ایم تا با حل مشکلات مالی مؤلفان و مترجمان دانشگاهی، راه را برای تالیف و ترجمه پربارتر فراهم کنیم.

رئیس دانشگاه تهران با بیان مطلب بالا درباره راهکارهای حل مشکلات مالی مؤلفان خاطر نشان کرد: بسیاری از مؤلفان و مترجمان کتاب های دانشگاهی با داشتن دغدغه های مالی، از تالیفات پرمحتوا و با کیفیت دور افتاده اند و گاه این معضل، آثار سوئی بر تالیف و ترجمه تخصصی گذاشته است.

وی ضمن تاکید بر اینکه اخبار مربوط به چگونگی حمایت های مالی را به زودی اعلام می کند، خاطر نشان کرد: برای حل این مشکل، با هماهنگی یکی از بانک های کشور، با پرداخت وام های بلندمدت و کم بهره، از استادان، دانشجویان و نجیبانی که با تکیه بر توانایی های خود، در عرصه تالیف و ترجمه علم و دانش قدم برمی دارند، حمایت خواهد شد.

رهبر تاکید کرد: هدف ما بر مبنای آموزش پژوهش محور تحقق می یابد. بنا بر این هدف، کتاب های آموزشی ما نیز باید برای حل مسائل جامعه مورد بازنگری قرار گیرد.

به گزارش اینا وی در ادامه افزود: این مطلب به این معناست که محتوای آموزشی کتاب های دانشگاهی ما باید برای حل مسائل جامعه تناسب داشته باشد. بر همین اساس، محتوای کتاب های درسی و بسیاری از کتاب های دیگر که محتوای کتاب های آموزشی ما را می سازد، باید تغییرات زیادی را از سر بگذراند.

ضرورت همکاری نهادها با مرکز اسناد دفاع مقدس

براین اساس از اوایل سال ۱۳۸۵ با تعریف پروژه هایی مانند جمع آوری و سازماندهی اسناد و جمع آوری اسناد خارجی دفاع مقدس، توسعه و ساماندهی کتابخانه جامع دفاع مقدس شتاب بیشتری گرفت. اسناد موجود در مرکز ملی اسناد شامل اسناد مکتوب، صوتی و تصویری و دامنه موضوعی آنها مطبوعات و بریده جراید داخلی، بولتن خبرگزاری ها، مکاتبات و گزارش های سازمانی، اسناد نظامی و مطبوعات و بریده جراید خارجی هستند.

گزارش ها و مدارکی که به نوعی با جنگ ارتباط داشت به ستاد تبلیغات جنگ ارسال می شد. پس از پایان جنگ تحمیلی و تبدیل شدن ستاد تبلیغات جنگ به بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، مدارک و اسناد موجود که عمدتاً مطبوعاتی بودند، به صورت دستی و ابتدایی ساماندهی شدند و پایه اساسی مرکز ملی اسناد دفاع مقدس را به وجود آوردند و ضرورت تشکیل این مرکز با نام مرکز ملی اسناد و کتابخانه دفاع مقدس ملموس تر شد.

معاون اول رئیس جمهوری در بخشنامه ای تمامی دستگاه های اجرایی را به همکاری با مرکز دایرة المعارف و مرکز ملی اسناد دفاع مقدس، برای تدوین دایرة المعارف دفاع مقدس ملزم کرد.

در بخشنامه دکتر پرویز داوودی آمده است: با عنایت به تصویب تهیه دایرة المعارف دفاع مقدس، توسط فرمانده معظم کل قوا و پیرو بخشنامه شماره ۵۳۳۴۰ مورخ ۱۳۸۳/۹/۲۱، ضمن تشکر از همکاری وزارتخانه ها و دستگاه های اجرایی که همکاری و نمایندگانی خود را به مرکز دایرة المعارف و مرکز ملی اسناد دفاع مقدس معرفی کرده اند، از آنجایی که تاکنون اسناد و مدارک دوران دفاع مقدس احصاء نگردیده و مقدار زیادی امحاء یا در بایگانی راکد قرار گرفته و در معرض نابودی قرار دارند، با توجه به اهمیت این موضوع در تاریخ نگاری معارف و مجاهدت های دفاع مقدس و غنای مراکز پژوهشی برای بهره برداری محققان و مورخان، مقتضی است کلیه دستگاه های اجرایی نسبت به تأمین امکانات لازم برای جمع آوری اسناد و مدارک دوران دفاع مقدس در جهت تدوین دایرة المعارف دفاع مقدس اقدام کنند و همکاری لازم را با مراکز دایرة المعارف و مرکز اسناد ملی دفاع مقدس معمول دارند.

لازم به ذکر است، سابقه شکل گیری مرکز اسناد به زمان آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و تشکیل ستاد تبلیغات جنگ بر می گردد. در آن سال ها یک نسخه از تمامی مکاتبات، بولتن ها، روزنامه ها،

توسط معاون فرهنگی وزارت ارشاد صورت گرفت

دعوت رؤسای نمایشگاه های شش کشور به نمایشگاه کتاب

دکتر محسن پرویز، رییس بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از رؤسای نمایشگاه های بین المللی کتاب برای حضور در نمایشگاه کتاب تهران دعوت کرد.

این دعوت از رؤسای نمایشگاه های کتاب شارجه، کویت، یونان، مغرب، اندونزی و روسیه برای حضور در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران انجام شده است.

این اقدام در پاسخ به دعوت رؤسای کشورهای فوق و با هدف گسترش روابط فرهنگی متقابل بین کشورها صورت گرفته است.

نمایشگاه بین المللی کتاب تهران با برخی از نمایشگاه های بین المللی کتاب تفاهم نامه خدمات متقابل نمایشگاهی منعقد کرده و براساس این تفاهم نامه، طرفین متعهد به حضور و ارائه خدمات متقابل در نمایشگاه های یکدیگر هستند.

بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۱۲ تا ۲۲ اردیبهشت در مصلای تهران برگزار می شود.

اهدای بن الکترونیک کتاب به نیم میلیون دانشجو

طرح اظهار داشت: "معاونت های فرهنگی وزارت فرهنگ و اسلامی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری این طرح را به منظور تقویت روح کتاب و کتابخوانی در میان دانشجویان اجرا می کنند."

وی فهرست این دانشگاه ها را به شرح زیر اعلام کرد: "دانشگاه های الزهرا (س)، تهران، اصفهان، امیرکبیر، صنعتی شریف، پردیس قم، پلیمر ایران، خوانسار، علم و صنعت بهشهر، ایرانشهر، ایلام، بافت، بجنورد، بوعلی سینا، بیرجند، بین المللی امام خمینی (ره)، ابوریحان، پردیس کشاورزی، پردیس کیش، بین المللی زلزله، شیمی و مهندسی ایران، تربیت معلم آذربایجان، تربیت معلم سبزوار و تفرش."

در مرحله اول واگذاری بن الکترونیک کتاب در دانشگاه های کشور، ۱۲۱ هزار و ۸۴۰ دانشجو بن خود را دریافت می کنند.

رقیه نعمتی، کارشناس همکاری های دفتر اداره کل امور فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با اعلام این خبر افزود: این بن ها ۲۰ هزار تومان اعتبار اولیه دارد.

وی با بیان اینکه بقیه دانشجویان تا قبل از برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، کارت خود را می گیرند، ادامه داد: "۵۰۰ هزار دانشجوی تحت پوشش وزارت علوم، بن الکترونیک خرید کتاب دریافت می کنند."

نعمتی با اشاره به هزینه ۱۰ میلیارد تومانی این

نهاد کتابخانه ها عضو افتخاری می پذیرد

نهاد کتابخانه های عمومی کشور ضمن حضور در بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از مراجعه کنندگان به صورت حضوری عضو می پذیرد.

این نهاد مانند دوره های گذشته در این دوره نیز به عنوان یکی از مهم ترین مخاطبان بیست و یکمین دوره نمایشگاه بین المللی کتاب تهران حضوری فعال خواهد داشت.

در این دوره با تمهیدات در نظر گرفته شده، مراجعان به غرفه نهاد کتابخانه های عمومی کشور در صورت تمایل می توانند با تکمیل فرم مربوطه به عضویت افتخاری کتابخانه های عمومی محل سکونت خود در آیند.

بررسی راهکارهای نوآوری و شکوفایی در کتابخانه ملی

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران به منظور تحقق منویات مقام معظم رهبری طی حکمی اعضای شورای بررسی راهکارهای تحقق اهداف سال نوآوری و شکوفایی را در این سازمان معرفی کرد. علی اکبر اشعری مشاور فرهنگی رئیس جمهور و رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی با صدور احکامی فریبرز خسروی، علیرضا طالب پور، رضایی شریف آبادی، حبیب الله عظیمی، سید فرید قاسمی، مصطفی رحماندوست، محمدرضا صفی و سید حسین سیدزاده را به عضویت شورای بررسی راهکارهای تحقق اهداف سال نوآوری و شکوفایی منصوب کرد.

بر اساس حکم مشاور فرهنگی رئیس جمهور، این شورا به منظور تحقق منویات مقام معظم رهبری در سال نوآوری و شکوفایی و تأکیدهای ریاست جمهور تشکیل شده است. قرار است این شورا با استفاده از پیشنهاد های همکاران سازمان اسناد و کتابخانه ملی و صاحب نظران به ارائه راهکارهایی برای رسیدن به اهداف سال موسوم به نوآوری و شکوفایی در حوزه فعالیت های این سازمان بپردازد.

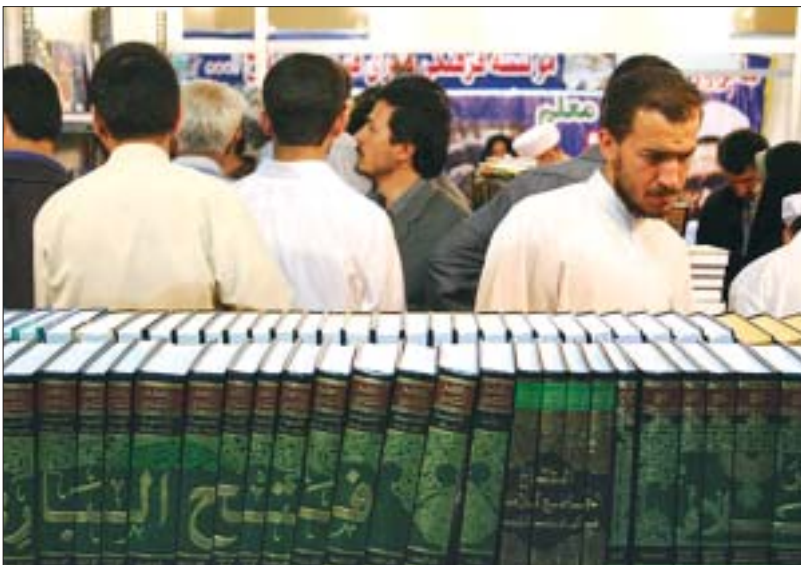
برای ارائه در نمایشگاه بیست و یکم تمام کتاب های خارجی رسید

محموله های کتاب های خارجی برای شرکت در بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب که از اسفند ماه سال گذشته از طریق زمین و دریا به سمت ایران در حرکت بود به گمرک های ایران رسید.

این محموله های کتاب در حال حاضر مشمول عملیات گمرکی در گمرک های شمال و غرب کشور است. همچنین محموله های هوایی نیز طی چند روز آینده از طریق فرودگاه بین المللی امام خمینی (ره) و مهرآباد به تهران خواهد رسید.

بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۱۲ الی ۲۲ اردیبهشت ماه سال جاری در مصلای تهران برگزار می شود.

بازار جهانی کتابهای عربی در نمایشگاه ۲۱

نمایشگاه کتاب تهران، امسال گلوگاه ارسال کتب عربی به برخی از کشورهای اطراف ایران به ویژه عراق خواهد بود. ناشران کشورهای عربی امسال حدود ۴۰ درصد از کتاب های خود را در نمایشگاه کتاب تهران به توزیع کنندگان و خریداران کشورهای اطراف ایران می فروشند.

محمدرضا وصفی، مدیر کمیته ناشران خارجی بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران با بیان مطلب بالا افزود: با آنکه ناشران عرب امسال از بخش ارزی نمایشگاه کتاب تهران حذف شده اند اما استقبال خوبی برای حضور دوباره در این نمایشگاه داشته اند.

به گفته وصفی یکی از دلایل این استقبال شناخت ناشران عرب از بازار کتاب در کشورهای اطراف است.

هنوز اسامی کشورهای عربی شرکت کننده در بیست و یکمین نمایشگاه کتاب تهران اعلام نشده است ولی سال گذشته امارات، بحرین، چاد، الجزایر، جیبوتی، عربستان سعودی، سودان، سوریه، سومالی، عراق، عمان، فلسطین، قطر، کویت، لبنان، لیبی، مصر، نیجریه و یمن در نمایشگاه کتاب تهران حضور داشتند.

وصفی همچنین گفت: بخشی از کتب عربی با این هدف وارد نمایشگاه کتاب تهران می شود که جذب کشورهای اطراف ایران شود. در دوره های قبل حدود چهل درصد کتاب های خارجی عرضه شده در نمایشگاه کتاب تهران به زبان عربی و بقیه آنها به دیگر زبان ها بود. به این ترتیب می توان انتظار داشت که نمایشگاه کتاب تهران در یکی دو سال آینده به عنوان بازار کتاب عرب شناخته شود.

استقبال ناشران عرب از یک سو و تبدیل نمایشگاه کتاب تهران به مکانی برای تبادل سالانه کتاب عربی بین کشورهای اطراف نشان می دهد که نمایشگاه کتاب تهران توانسته است تا حدودی به جایگاه منطقه ای خود دست یابد.

سالانه کشورهای عربی منطقه خاورمیانه مثل مصر، امارات، عربستان، سوریه و لبنان نمایشگاه های بین المللی کتاب برپا می کنند.

سالاری خبر داد

تقسیم بندی ناشران بر اساس حروف الفبا

ناشران در بیست و یکمین نمایشگاه کتاب تهران بر اساس حروف الفبا تقسیم و غرفه بندی می شوند. ناشرانی که در بخش داخلی نمایشگاه کتاب تهران شرکت می کنند به

چهار بخش عمومی، دانشگاهی، آموزشی و کودک تقسیم می شوند. عمده این ناشران همان ناشران عمومی هستند که طبق سال گذشته قرار است در شبستان مصلی جا داده شوند. شبستان مصلی به علت معماری خاص خود غرفه بندی ناشران را بر اساس حروف الفبا دشوار می کند.

محمود سالاری، مدیر کمیته ناشران داخلی بیست و یکمین نمایشگاه کتاب تهران در این زمینه گفت: برای نمایشگاه کتاب امسال تلاش شده که تمام غرفه ها بر اساس حروف الفبا تنظیم شوند. سال گذشته غرفه ناشران با حرف الف از در انتهای سالن شبستان بودند و بازدید کنندگان هنگام ورود به این سالن بازدید خود را می بایست از حرف پاء شروع می کردند. به گفته سالاری، امسال این مسأله برعکس شده و غرفه ناشران با حرف الف از جلوی شبستان شروع می شود.

نامزدهای کتاب فصل زمستان

هفت کتاب به عنوان نامزدهای جایزه کتاب فصل ویژه زمستان ۱۳۸۶ در گروه های زبان و ادبیات عرب و تاریخ و نقد ادبی از سوی دبیرخانه این جایزه اعلام شد.

قرائات سبعمه نوشته حمید کسائی، هزار و یک شب ترجمه ابراهیم اقلیدی و واژه های فارسی عربی شده ترجمه حمید طیبیان عناوین کتاب هایی هستند که در گروه زبان و ادبیات عرب به مرحله دوم راه یافته اند.

این کتاب ها از سوی ناشران زائر، مرکز و امیرکبیر به بازار نشر عرضه شده اند.

همچنین در گروه تاریخ و نقد ادبی، کتاب های هستی و جلال الدین محمد نوشته دکتر کیوان نجم آبادی، مقدمه ای بر نقد زیبایی شناسی سعدی نوشته دکتر اکبر صیادکوه، فرهنگ واژه های ترکی و مغولی در متون فارسی نوشته عزیز دولت آبادی و قرآن در مثنوی نوشته علی اکبر سرگلزایی به عنوان نامزدهای مرحله دوم معرفی شده اند.

این کتاب هائیز از سوی ناشران چشمه، روزگار، دانشگاه تبریز و یوسا در زمستان سال ۱۳۸۶ منتشر شده اند.

در عین حال کتاب های شعر راه یافته به مرحله نهایی داوری کتاب فصل ویژه زمستان نیز از سوی دبیرخانه این جایزه اعلام شد.

قمری غنخوار سروده سید علی صالحی، رنگ ها و سایه ها سروده مهدی مظفری ساوجی، گمنام بودن چه طعمی دارد سروده فرهاد نیکبخت ارزنده، سنگ ها آن طرف میکده خشم آگین اند سروده جانعلی خوانند و پروانه های بی خویش من سروده رم مؤید عناوین این کتاب ها هستند. این کتاب ها از سوی ناشران نگاه، مروارید، بنی الزهراء، ابتکار دانش و فرهنگ ایلیا منتشر شده اند.

به گزارش این چهارمین دوره جایزه کتاب فصل ویژه زمستان ۱۳۸۶ در روزهای برپایی بیست و یکمین دوره نمایشگاه بین المللی کتاب تهران برگزار می شود.

راه اندازی کتابخانه دیجیتال جهاد دانشگاهی: آبان

مقدمات راه اندازی کتابخانه دیجیتال سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی فراهم شده و پیش بینی می شود این کتابخانه همزمان با هفته کتاب در آبان ماه امسال افتتاح شود.

محمد سلگی، رئیس انتشارات جهاد دانشگاهی با اعلام این خبر افزود: هم اکنون فایل ۱۲ کتاب انتشار یافته توسط این انتشارات روی سایت سازمان قرار گرفته که پس از طی مراحل مقدماتی، سایت درنشانی جداگانه فعالیت خواهد کرد.

وی ادامه داد: مطالعات این طرح انجام شده و طرح راه اندازی آزمایشی این کتابخانه دیجیتالی در حال بررسی است.

سلگی اظهار داشت: دانلود کتاب ها برای تمام علاقه مندان میسر خواهد بود و شرط عضویت در سایت برای مراجعه کنندگان وجود نخواهد داشت. وی همچنین از انجام مذاکره با شورای عالی اطلاع رسانی خبر داد و گفت: در تلاشیم با کمک این شورا، طرح را به صورت کامل با امکانات مختلف و مفید اجرا کنیم.

رئیس انتشارات جهاد دانشگاهی با اشاره به اهداف راه اندازی کتابخانه دیجیتالی، عنوان کرد: با توجه به استقبال دانشجویان و جوانان از اینترنت به عنوان پدیده قرن حاضر، همچنین دسترسی آسان تر دانشجویان به کتاب های انتشارات جهاد دانشگاهی، این کتابخانه راه اندازی می شود.

به گزارش اینها هم اکنون فایل ۱۲ کتاب در نشانی اینترنتی <http://www.isba.ir/ebook.asp> قابل مشاهده و دانلودند.

غرفه رایگان برای کشورهای همسایه

در عین حال به گفته وصفی کشورهای همسایه ایران در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از تسهیلات ویژه ای مثل غرفه رایگان استفاده می کنند.

کشورهای آسیای میانه - که مرز مشترک با ایران دارند - و چهار کشور ترکیه، عراق، افغانستان و پاکستان در بیست و یکمین نمایشگاه کتاب تهران غرفه رایگان دارند.

غیر از کشور ترکیه که صنعت نشر نسبتاً موفق دارد، کیفیت نشر در بقیه کشورهای همسایه ایران وضعیت مطلوبی ندارد. ایران در انتشار کتاب های درسی برخی از این کشورها مثل تاجیکستان و عراق همواره مشارکت کرده است.

مدیر کمیته ناشران خارجی بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران تصریح کرد: ایران با آنکه غرفه رایگان در اختیار کشورهای همسایه قرار می دهد با این حال برخی از کشورها به ویژه کشورهای آسیای میانه رغبت چندانی از خود نشان نمی دهند. به گزارش فارس سال گذشته غرفه ترکیه در مقایسه با غرفه دیگر کشورهای همسایه ایران از رونق بیشتری برخوردار بود.

کتاب های انگلیسی ناشران هندی

در بخش ریالی

در عین حال بعد از حذف کتاب های ناشران عرب از بخش ارزی نمایشگاه کتاب تهران، تمامی کتاب های انگلیسی ناشران هندی هم از این بخش حذف شدند و تنها در بخش ریالی عرضه می شوند. مدیر کمیته ناشران خارجی بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در این باره نیز گفت: این تصمیم در راستای افزایش بخش حمایتی در نمایشگاه کتاب تهران صورت گرفته است. در بیستمین دوره از نمایشگاه کتاب تهران نیز تصمیم گرفته شد کتاب های عربی از بخش ارزی حذف شوند که این تصمیم امسال اجرایی می شود.

به گفته وصفی، جریان نشر کتاب های عربی در ایران قدرتمند شده و قابل رقابت با ناشران عرب است و ناشران عرب از بخش ارزی حذف می شوند. ناشران هندی سال گذشته ۶ هزار عنوان کتاب انگلیسی به نمایشگاه کتاب تهران وارد کرده بودند. کشور هند بعد از انگلیس و آمریکا بیشترین تولید کتاب را به زبان انگلیسی دارد و همچنین قیمت چاپ این محصولات نسبت به سایر کشورها ارزان تر است.

صدای پای کازانتزاکیس در کتابخانه ملی

کتابخانه ملی مراسم بزرگداشتی برای نیکوس کازانتزاکیس، نویسنده یونانی با حضور فاطمه معتمدآریا و سفیر یونان برگزار می کند.

این مراسم به مناسبت پنجاهمین سالروز درگذشت نیکوس کازانتزاکیس یکشنبه - فردا - ۲۵ فروردین ساعت ۱۸ در محل مرکز همایش های سازمان اسناد و کتابخانه ملی برگزار می شود.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران این برنامه را با همکاری سفارت یونان به منظور تجلیل از مقام ادبی این متفکر و نویسنده یونانی برگزار می کند.

در این مراسم که با حضور و سخنرانی علی اکبر اشعری و مرکوریوس کارافوتیاس، سفیر یونان در ایران برگزار می شود، اونگوس و ونیس ایران شناس یونانی به سخنرانی درباره ایده های فلسفی و کتاب های این متفکر یونانی خواهد پرداخت.

همچنین مقاله ای تألیفی از محمود حافظی، کاردار سفارت جمهوری اسلامی ایران در آتن و فراهایی از آثار نیکوس کازانتزاکیس توسط سیدمحمدرضا دربندی، مدیر کل اروپا و آمریکای سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و رایزن سابق فرهنگی کشورمان در یونان نیز در این مراسم قرائت خواهد شد. در این برنامه همچنین تعدادی از کتاب های این نویسنده مشهور یونانی از طرف بنیاد نیکوس کازانتزاکیس به کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران اهدا می شود.

فاطمه معتمدآریا و کنستانتینوس پاسالیس، وزیر مختار سفارت یونان نیز قرار است در این مراسم به اجرای دکلمه از گزیده اشعار، سفرنامه ها و افکار فلسفی این نویسنده معاصر یونانی بپردازند. بخش گزیده ای از فیلم زوربای یونانی و اجرای موسیقی از دیگر برنامه های این نشست است. نیکوس کازانتزاکیس نویسنده، متفکر و جهانگرد یونانی آثاری همچون زوربای یونانی و گزارش به خاک یونان را نوشته است.

زندگی نامه امام سجاد (ع) به قلم جعفر ابراهیمی (شاهد) به زودی توسط کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان عرضه می شود. این کتاب که برای نوجوانان نوشته شده ... که مه پرس نام دارد و در حال حاضر مرحله بازنویسی نهایی را طی می کند.

ابراهیمی به نوشتن یک رمان نوجوانانه طنزآمیز با عنوان نویسنده و جادوگر نیز مشغول است. این اثر که قرار است به وسیله نشر افق منتشر شود از درونمایه ای سیاسی اجتماعی برخوردار است. از این شاعر و نویسنده، اسفندماه سال گذشته مجموعه شعر رازهایی در یاد توسط کانون پرورش فکری به چاپ رسید. این کتاب با تصویرگری هما بذرافشان شامل گزیده اشعار جعفر ابراهیمی با مضامین مختلف است.

گنج زیر خاک با تصاویر پیمان رحیمی زاده و زاغ و مار با تصویرگری علی بوذری از تازه ترین آثار منتشر شده اوست. وی در گنج زیر خاک به بازنویسی سه داستان از هفت اورنگ جامی و در زاغ و مار به بازنویسی سه داستان از کلیله و دمنه پرداخته است. به خاطر پرند هاک (کانون پرورش فکری) از دیگر آثار جعفر ابراهیمی طی ماه های گذشته است.

افتتاح کتابخانه تخصصی ایران در اندونزی

هشتمین مرکز فرهنگی و کتابخانه تخصصی ایران به همت سفارت جمهوری اسلامی و با همکاری مرکز فرهنگی اسلامی ایران در اندونزی در دانشگاه محمدیه شهر مالانگ افتتاح شد.

بهر روز کمالوندی سفیر جمهوری اسلامی ایران در اندونزی در مراسم افتتاح هشتمین مرکز فرهنگی و کتابخانه تخصصی کشورمان در اندونزی طی سخنانی با اشاره به روند بسیار خوب روابط دو کشور در تمامی زمینه ها، افتتاح اینگونه مراکز فرهنگی را وسیله ای بسیار موثر برای نزدیک ساختن فرهنگ دو کشور اسلامی ایران و اندونزی ارزیابی کرد.

قبل از مراسم افتتاحیه این مرکز، دکتر افندی رئیس دانشگاه محمدیه شهر مالانگ نیز در حضور بیش از هزار نفر از فارغ التحصیلان و خانواده هایشان گفت: افتتاح مرکز فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دانشگاه محمدیه فرصتی بسیار خوب برای آشنایی هرچه بیشتر دانشجویان اندونزی با فرهنگ ایران و دستاوردهای علمی این کشور است.

دانشگاه محمدیه شهر مالانگ بزرگ ترین دانشگاه سازمان اسلامی محمدیه است که بیش از ۲۵ هزار دانشجو و ۱۱ دانشکده در رشته های مختلف را در خود جای داده است.

همچنین در این مراسم نشان بهترین و با کیفیت ترین دانشگاه خصوصی شرق اندونزی توسط مسئولان وزارت آموزش اندونزی به دانشگاه مذکور اعطاء شد.

گشایش تالار نگهداری از فهرست های خطی

نخستین مجموعه شامل ۴۵۲۱ فهرست به کتابخانه ملی اهدا شد

افزود: امیدواریم با همکاری علیرضا برازش این مجموعه تکمیل شود.

در مراسم اهدای ۴۵۲۱ فهرست نسخه خطی کتابخانه های مختلف جهان به کتابخانه ملی که به منظور تجلیل از برازش برپا شده بود، وی با امضای یکی از این فهرست ها و اهدای آن به علی اکبر اشعری، رسماً مجموعه فوق را به کتابخانه ملی سپرد. در ادامه نیز اشعری با اهدای لوح سپاس و هدایایی از این اقدام مدیر شبکه اول جمهوری اسلامی ایران تقدیر کرد.

در ادامه این مراسم همچنین تالار نگهداری از فهرست های نسخ خطی در کتابخانه ملی با عنوان تالار شیخ آقا بزرگ تهرانی افتتاح شد.

مجموعه فوق را برازش از کتابخانه های ۳۹ کشور جهان شامل کشورهای اروپایی، آمریکایی، عربی، آفریقایی، شبه قاره (هندو پاکستان) و ترکیه جمع آوری کرده و تاکنون در کتابخانه شخصی اش نگهداری می کرد.

تالار نگهداری از فهرست های نسخ خطی کتابخانه ملی چهارشنبه گذشته همزمان با اهدای نخستین مجموعه شامل ۴۵۲۱ فهرست نسخ خطی توسط مدیر شبکه اول سیما افتتاح شد.

در ابتدای این مراسم حبیب الله عظیمی معاون کتابخانه ملی با اشاره به اهمیت نسخه های خطی، گفت: نسخه های خطی میراث ماندگار و مکتوب دانشمندان ایرانی و اسلامی است اما نیاز به معرفی دارند که در این راستا فهرست های نسخ خطی ابزار و وسیله ای هستند برای معرفی و شناخت بیشتر آنها تا محققان بتوانند از این آثار استفاده بهینه کنند.

وی افزود: به جرات می توان گفت نیمی از نسخ خطی موجود در جهان به زبان عربی و نیمی دیگر به زبان فارسی است و حق این بود که یک دانشمند ایرانی با جمع آوری فهرست این نسخ به معرفی آنها اقدام کند و آن شخص کسی نبود جز شیخ آقا بزرگ تهرانی که ۲۶ جلد کتاب زریعه زاد فهرستی تدوین کرد و پس از او هم فهرست های نسخ خطی خوب و عالمانه ای در ایران تدوین شد تا اینکه به بحث نرم افزار رسیدیم.

عظیمی اضافه کرد: در این برهه نیز انتظار می رفت که برنامه ای نرم افزاری برای فهرست های نسخ خطی تدوین شود و علیرضا برازش - مدیر شبکه اول سیمای جمهوری اسلامی ایران - پس از انجام فعالیت فراوان در مسیر تدوین فهرست های بحار الانوار و کتب اربعه به چنین فکری افتاد. او سالیان زیادی زحمات کشید و فهرست های نسخ خطی کتابخانه همت دنیا را جمع آوری کرد و امروز هم حدود پنج هزار نسخه را به مصلحت خود به کتابخانه ملی اهدا کرده است.

علیرضا برازش نیز در این مراسم گفت: مجموعه فهرست های حاضر تقریباً تمام فهرستگان نسخه های خطی اسلام و ایران در جهان است که گردآوری کردم و هدفم این بود که اطلاعات این مجموعه را

وارد نرم افزاری کنم تا مورد استفاده محققان و طالبان علم قرار گیرد و از دوباره کاری جلوگیری شود اما با وجود کوشش هایی که با همکاری دیگر دوستان انجام دادیم، تاکنون این کار صورت نگرفته است و فهرست های اهدایی به صورت امانت نزد من بود؛ البته باید گفت مالک اصلی آنها دولت جمهوری اسلامی است و حق هم همین بود که به کتابخانه ملی که مادر کتابخانه های ایران است، اهدا شوند. علی اکبر اشعری رئیس کتابخانه ملی نیز در این مراسم گفت: یکی از مهم ترین وظایف سازمان اسناد و کتابخانه ملی گردآوری آثار مربوط به تاریخ اسلام و ایران است. مجموعه اهدایی برازش نیز بخش مهمی از کار اطلاع رسانی درباره معرفی تاریخ و اسلام و ایران را برای ما راحت کرده است که جای قدر دانی دارد.

وی و رونمایی مجموعه ای دیگر از فهرست های نسخ خطی که با همکاری خانه کتاب و کتابخانه ملی گردآوری شده است در آینده نزدیک خبر داد و

انتشار جلد دوم دانشنامه ایران

جلد دوم دانشنامه ایران زیر نظر کاظم موسوی بجنوردی و توسط مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی در ۸۸۵ صفحه منتشر شد.

نخستین اثر تحقیقاتی این مرکز، دایرةالمعارف بزرگ اسلامی است که به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی منتشر می شود. دانشنامه ایران که یک دایرةالمعارف عمومی و جهانی است، دومین اثر پژوهشی این مرکز به شمار می رود. دانشنامه ایران برخلاف دایرةالمعارف بزرگ اسلامی که اثری کاملاً تخصصی است، جنبه عمومی دارد یعنی همه شاخه های علوم، فنون و هنرها را در برمی گیرد و مخاطب اصلی آن قشر تحصیل کرده فارسی زبان است.

بسیاری از مدخل های این دانشنامه ترجمه از منابع معتبر خارجی است اما همه مدخل های مربوط به اسلام و ایران توسط دانشمندان عضو یا وابسته مرکز تألیف شده است. بیشتر مدخل های مربوط به تمدن اسلامی برگرفته از دایرةالمعارف بزرگ اسلامی در بسیاری از موارد با تلخیص همراه است اما هر آنچه به ایران باستان و فرهنگ و تمدن ایرانی مربوط می شود و در دایرةالمعارف بزرگ اسلامی موجود نیست تألیف شده است. در مقاله های تألیف شده نام مؤلفان در پایان مقاله ذکر شده و برای سهولت استفاده، در مقالات کوتاه از ذکر ارجاعات در داخل متن خودداری شده و شماره صفحه یا صفحات مورد استفاده از هر منبع در بخش مربوط به مآخذ مقاله پس از نام هر مآخذ آمده است.

دانشنامه های کنونی را می توان به دو دسته کلی عمومی و تخصصی تقسیم کرد. دانشنامه های تخصصی خاص یک منطقه جغرافیایی، یک کشور، یک نژاد، یک دین، یک دوره زمانی و یا یک شاخه علمی است. دانشنامه های کنونی در واقع مجموعه ای از مقالات جداگانه در موضوعات مختلف اند که متخصصان هر موضوع به نگارش در آورده اند. هر مقاله علاوه بر اطلاعات تاریخی و بیان پیشینه موضوع، اطلاعات جدید و پیشرفت های کنونی را نیز در بر می گیرد.

شیوه نگارش دانشنامه ها و میزان ورود به جزئیات با توجه به سن یا میزان تحصیلات مخاطبان آنها متفاوت است. حجم دانشنامه ها نیز متغیر است و می تواند از یک جلد تا ده ها جلد - و در مواردی حتی بیش از صد جلد - باشد.

نمایش آثار خطی عطار در کتابخانه ملک

به مناسبت روز بزرگداشت عطار نیشابوری، نمایشگاهی از آثار خطی و چاپ سنگی این عارف و ادیب ایرانی از ۲۲ تا ۳۰ فروردین در کتابخانه ملی ملک آستان قدس رضوی در تهران برگزار می شود. سرپرست کتابخانه ملی ملک تهران با بیان این مطلب گفت: در گنجینه مخطوطات کتابخانه ملی ملک افزون بر ۷۰ اثر خطی و چاپ سنگی از آثار مسلم عطار نیشابوری وجود دارد که از مجموع آن تعداد ۲۵ اثر انتخاب و در معرض نمایش عموم قرار می گیرد.

مهتا باصفا خاطر نشان کرد: آسرانامه، الهی نامه، مصیبت نامه، مختارنامه، خسرونامه، منطق الطیر، تذکرةالاولیاء و دیوان اشعار برخی از کتب خطی ارزشمند این نمایشگاه است.

وی با بیان اینکه در این نمایشگاه آثاری از قرن هشتم تا چهاردهم هجری قمری در معرض نمایش عموم قرار گرفته است افزود: آثار به نمایش درآمده در این نمایشگاه علاوه بر آنکه از لحاظ محتوا ارزشمند هستند در آنها به مواردی از قبیل کتابت، خوشنویسی، تذهیب، مینیاتور و جلدسازی نیز توجه فراوان شده است.

ناشر برگزیده کتاب سال دانشجویی ۱۳۸۶ فروش اینترنتی www.mftshop.com ۶۶۶۵۹۲۹۱ - ۴

دفتر فروش کتاب: میدان شیر باسوریز، اول ۴۵ ضری زلفه، جنب بوم بزین، شماره ۸۱۳ (چاب چکاد) ۰۲۲۰۹۰۰۰۱ (خط ۱۰ خط)

مؤسسه فرهنگ هنر هنر مینا کانون پرورش فکری ناشر کتاب های کامپیوتر و نگار

دلنوشته های دانشجویان از حج عمره

دست نوشته های سفر دانشجویان به حج عمره با بیش از ۱۰ هزار یادداشت منتشر می شود.

دبیر چهارمین جشنواره سراسری تولدی نو با بیان خبر بالا گفت: «امسال دفترچه های یادداشتی با عنوان یکی از آن سی مرغ برای نوشتن سفرنامه توسط دانشجویان عمره گزار در شمارگان ۳۰ هزار جلد توسط اداره کل امور فرهنگی وزارت علوم منتشر شد».

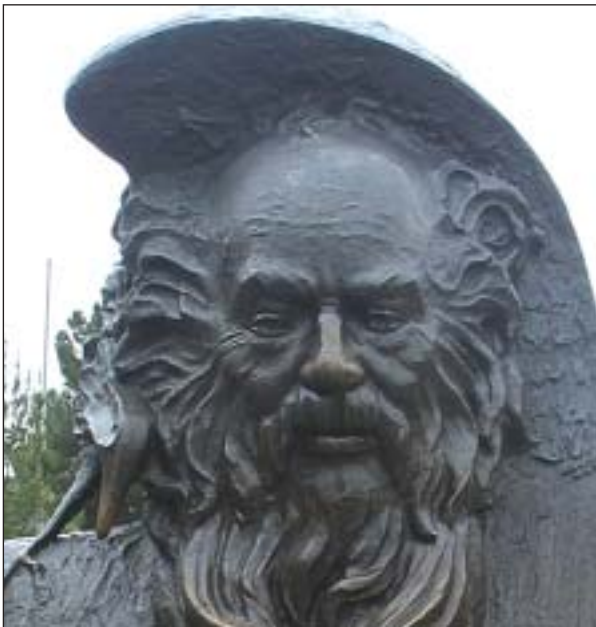
وی افزود: ۸۵۰۰ دانشجوی دختر که در روزهای آغازین سال ۸۷ به سفر حج عمره مشرف شده اند، این دفترچه ها را دریافت کرده اند.

دلاورنژاد ادامه داد: «امیدواریم با همت این دانشجویان در نوشتن سفرنامه و یادداشت های شخصی ایام حج عمره و تحویل آن به دبیرخانه جشنواره، شاهد تاسیس بزرگ ترین کتابخانه سفرنامه های دست نویس دانشجویان در سال جاری باشیم».

بزرگداشت عطار در ۱۸ کشور

همزمان با برگزاری همایش بزرگداشت عطار در شهر نیشابور در ۲۵ فروردین، بزرگداشت های این شاعر و عارف بزرگ پارسی گوی در ۱۸ کشور جهان برگزار می شود.

محمد مهدی مزدی دبیر اجرایی همایش و رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی نیشابور با اعلام این خبر گفت: در این روز پیام محمدحسین صفارهرندی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و مهدی مصطفوی رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی همزمان به تمام رایزنی های فرهنگی کشورمان در سراسر جهان مخابره و آیین و مراسم ویژه بزرگداشت عطار نیشابوری در بیش از ۱۸ کشور برگزار می شود.

استادیار دانشگاه زنجان ادامه داد: «دو اثر عمده عطار یکی منطق الطیر و دیگر مصیبت نامه است؛ هر چند دیگر آثار او نیز جزو شاهکارهای ژرف بشری است. نتیجه تحقیقات من، مرا به این دریافت رسانده است که در آثار عطار نوعی دغدغه برای گذر از ظاهر جهان به بطن آن وجود دارد».

وی تأکید کرد: «تمام زندگی عطار یک منحنی هنری هستی شناسانه است که حقیقت هستی را در باطن آن می داند و نه ظاهر و این همان چیزی است که ملکوت نامیده می شود».

محمد عابدی عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم تهران نیز در این مراسم گفت: «منطق الطیر در پهنه ادبیات فارسی کتاب عجیبی است؛ به اندازه ای که به حق ضلعی از مثلث حدیقه سنایی و مثنوی مولانا را می سازد و عجیب نیست اگر حسام الدین پیشهاد سرودن مثنوی را مطرح می کند و گویا هنگام این پیشنهاد تشکیل چنین مثلثی در فکرش بوده است».

در بخش دیگری از این نشست، مریم حسینی با بیان این که شفیعی سال ۶۷۱ را به عنوان سال وفات عطار پیشنهاد داده است، خاطر نشان کرد: «به گمان من این تاریخ، تاریخ دقیقی است. می توانیم ادعا کنیم که یکی از فرزندان خلف عطار از کدکن توانسته است آثار او را بار دیگر خواندنی کند».

در همایش «عطار به روایت شفیعی کدکنی»

عطر عطار منتشر شد

همایش عطار به روایت شفیعی کدکنی سه شنبه گذشته با حضور محمدعلی موحد، احمد جلالی، مهدی محبتی، محمود عابدی و مریم حسینی برگزار شد. محمدعلی موحد در این نشست گفت: شفیعی کدکنی، سخنان عطار را نرم، مشکلاتش را حل و گره را باز کرده است. او کاری کرده که عطر عطار منتشر شود».

وی ابراز داشت: تصحیح آثار عطار را نیکلسون آغاز کرد و گوهرین، نورانی وصال، محمدجواد مشکور و محمد استعلامی نیز درباره آثار او پژوهش کرده اند. بزرگانی چون سعید نفیسی و بدیع الزمان فروزانفر و ریتر نیز درباره او تحقیق کرده اند».

این پژوهشگر با بیان این که عطار هم در نثر و هم در نظم قابل تقدیر است خاطر نشان کرد: درباره نظم و شعر او نظرات مختلفی ابراز شده است. عطار شاعری بسیار گوست، گاهی شعرش فوق العاده به نظم پهلوی می زند، بی پیرایه و روان اوج می گیرد و گاهی نیز معنایی بسیار را در یک بیت جمع می کند».

وی یادآور شد: قهرمانان مثنوی های عطار خصوصاً در منطق الطیر، الهی نامه و اسرارنامه در پی گمشده ای هستند و سراغ این گم شده را از زمین و زمان می گیرند».

موحد با اشاره به این که به دو نکته از آثار عطار کمتر توجه شده؛ افزود: یکی اینکه او مترجم زبردستی است و وقتی شما تذکرة الاولیاء یا معراج نامه را می خوانید، می فهمید که او کار بزرگی کرده است. نکته دوم این است که هنر قصه گویی و حکایت پردازی عطار کم نظیر است. در الهی نامه ۲۸۲ قصه و در مصیبت نامه ۳۴۷ قصه و در تذکرة الاولیاء ۹۱۸ حکایت وجود دارد که گواه صادق این نظر است».

در بخش دیگری از این نشست، احمد جلالی گفت: شفیعی کار خود را مروه کاتبانی می داند که وقتی کلمه ای را نمی فهمیدند، نقاشی می کردند. نظر شفیعی این است که در کتاب شناسی عطار مثل برخی مثنوی هایی که به عطار نسبت داده می شود، اعتبار چندانی وجود ندارد و این ترسی است که ما از دستبرد کاتبان داریم و همیشه شاعران را آزار می داده است».

اما مهدی محبتی که با موضوع مصیبت نامه عطار سخن می گفت، یادآور شد: مصیبت نامه جزو بهترین منظومه ها و همچنین آخرین اثر عطار قلمداد می شود و او ظاهراً منطق الطیر را قبل از مصیبت نامه و دیگر آثارش را پیش از این دو نوشته است».

خرید ۵۰ میلیون تومان کتاب از سوی کتابخانه های مازندران

برای تامین نیاز کتاب کتابخانه های استان مازندران از نمایشگاه کتاب بیست و یکم، مبلغ ۵۰ میلیون ریال اعتبار تامین شده است.

رمضانعلی محسنی، مدیرکل امور کتابخانه های عمومی استان مازندران، در این باره گفت: «سال گذشته این اداره کل از محل اعتبار استانی، مبلغ ۳۵۰ میلیون ریال کتاب از نمایشگاه بین المللی کتاب تهران خرید کرد و امسال نیز بر اساس نیازسنجی از اعضا و مراجعان، تا سقف ۵۰۰ میلیون ریال از محل اعتبار استانی، کتاب های جدید در

موضوعات مختلف از نمایشگاه بیست و یکم خریداری می شود».

محسنی با بیان این مطلب که در حال حاضر به ازای هر ۱۰۰ نفر از جمعیت مازندران، ۱۹ نسخه کتاب در کتابخانه ها موجود است، خاطر نشان کرد: «در مجموع در کتابخانه های استان ۶۰۰ هزار نسخه کتاب وجود دارد که باید این تعداد تا پایان برنامه چهارم توسعه به دو میلیون و ۳۰۰ هزار نسخه برسد و تحقق این امر به تامین مبلغ ۱۱ میلیارد و ۴۴۴ میلیون و ۷۵۵ هزار ریال اعتبار نیاز دارد».

مدیرکل امور کتابخانه های عمومی استان مازندران، کمبود کتاب های جدید را از مشکلات عمده کتابخانه های استان عنوان کرد و گفت: «سال گذشته به طور متوسط فقط ۲۰۰ نسخه کتاب از سوی نهاد کتابخانه های عمومی به هر یک از کتابخانه ها ارسال شد».

حمید هنرجو، مسوول واحد کودک و نوجوان مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) شد

بزرگ و به مدد روح بلند ملکوتی حضرت امام (ره) همواره موفق باشید.

حمید هنرجو متولد سال ۱۳۵۲ در تهران، دانش آموخته زبان و ادبیات فارسی، شاعر، نویسنده و روزنامه نگار است.

یک رمان و سه مجموعه شعر ویژه بزرگسالان، دو دفتر نثر ادبی و نمایشنامه برای جوانان، بیش از ۶۰ جلد کتاب شعر برای کودکان و نوجوانان و سه مجموعه قصه برای کودکان، از آثار او هستند.

حمید هنرجو به عنوان مسوول واحد کودک و نوجوان معاونت هنری مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره) منصوب شد.

در حکم صادر شده برای این انتصاب از طرف مهدی ارگانی - معاون هنری مؤسسه - آمده است: «با توجه به تعهد، سوابق و تجربیات ارزنده جنابعالی در حوزه هنر و ادبیات، به موجب این ابلاغ، شما را به سمت مسوول واحد کودک و نوجوان معاونت هنری منصوب می کنم. امیدوارم با عنایات خداوند

آدرس: قم - مسجد مقدس جمکران
صندوق پستی: قم - ۶۱۷
شماره تماس: ۷۲۵۳۷۰۰ و ۷۲۵۳۳۴۰ - ۰۲۵۱

واکوی تاریخ نگاری ایران در آستانه دهه چهارم انقلاب

در مجال و فرصت پیش آمده در سی امین سال شکوفایی انقلاب اسلامی، بیشترین موضوعی که ذهن را به دنبال خود به پستوهای پرسش می کشاند، علل ناکامی برخی حرکت ها و بی توجهی به بازخوانی تاریخ است. البته قصد این چند جمله برشمردن دلایل ناکامی نیست بلکه مقصود تلنگری است به ذهن پژوهشگران بی غرض تاریخ تا بتوانان از این رهیافت یک بازنگری نسبت به جهت گیری های تاریخ نگاری طی یکصد سال گذشته صورت داد.

متأسفانه جهت گیری های کلانی که شبکه فراماسونری در دوران پهلوی اول به تاریخ پژوهی در ایران تحمیل کرد همچنان دست نخورده باقی مانده و در این میان بحث تاریخ ایران باستان و تقابل های تاریخی کاذبی که این نوع تاریخ نگاری موجد آن بود کماکان از ذره بین نقد دور مانده است هرچند برخی از تاریخ پژوهان بعدها اذعان داشتند که آثارشان در دوره پهلوی متأثر از عداوت و کینه با اسلام و اعراب بوده است. برای نمونه مرحوم دکتر زرین کوب در کتاب «ایران بعد از اسلام»، با اشاره به آثار برخی تاریخ پژوهان که متصل به شبکه فراماسونری بودند به صراحت عنوان می کند که این دسته از آثار بر اساس ضدیت با اعراب حامل اسلام به ایران شکل گرفته و به تعبیری آن روایت ها کذب و به لحاظ تاریخی مخدوش است.

جالب اینجاست که بعد از انقلاب اسلامی نیز این جهت گیری ها توسط برخی تاریخ نگاران حفظ شده و به گونه ای است که گویی ورود اسلام به ایران موجب ویرانی تمدن ایرانی، کتاب سوزی و بربادرفتن همه آثار تمدنی ایران بود. این درحالی است که بر اساس مستندات تاریخی از جمله تورات، تمدن سوزی در ایران به واسطه عداوت سرمایه سالاران و زیاده خواهان یهود در دوران هخامنشی پدید آمد به طوری که بر اساس همین مستندات می توان اثبات کرد که قتل عام بزرگ در دوران خشایارشا به تحریک استرو مردخای، تمدن ایرانی را دچار بحرانی جدی ساخت و این اتفاق تاریخی مربوط به قبل از ورود اسلام به ایران است. به راحتی در استناد به تورات می توان به این نتیجه رسید که قتل عام صورت گرفته در عهد خشایارشا، شهرهای بزرگی از ایران (نظیر شوش و...) را ویران ساخت به طوری که حتی ساخت و ساز بنای تخت جمشید که به دستور خشایارشا در حال آماده سازی بود، نیمه تمام ماند. البته بسیاری از مورخان نظیر کرزن، اشمیت و... در آثارشان این نکته را بیان می کنند اما تاریخ نگاری فراماسونری این واقعیت را از دید مردم پنهان ساخت و به این ترتیب یکی از جنایات تاریخی سرمایه سالاران یهود مکتوم ماند.

از سوی دیگر در همین شیوه تاریخ نگاری مسئله ورود اسلام به ایران به شکلی وارونه جلوه کرد و تمامی جنایات های سرمایه سالاران یهود به اعراب حامل اسلام نسبت داده شد. این در حالی است که بر اساس مستندات تاریخی، ورود اسلام به ایران موجب شکوفایی تمدنی در این جغرافیا بود و بسیاری از اندیشمندانی که امروز باعث افتخار ایرانیان هستند، بعد از ورود اسلام به ایران ظهور پیدا کردند و موجب تمدن سازی و گسترش علم شدند. با این مقدمه باید گفت که امروز در آستانه چهارمین دهه انقلاب اسلامی، روشنگری پیرامون این جهت گیری غیر واقعی و آگاه ساختن جامعه نسبت به جعلیات تاریخی، ضرورت خود را بیش از پیش به تاریخ پژوهان گوشزد می کند.

کارشناسان از بایسته های حوزه کتاب و نشر در سی امین سال انقلاب اسلامی می گویند

کتاب انقلاب در فصل ۳۰

بنیادهای فلسفی انقلاب اسلامی و... جز در مناسبت های خاص کمتر مورد توجه اهالی اندیشه و فکر قرار گرفته است. در حالی که انتظار می رود به مانند برهه زمانی اوایل انقلاب اسلامی نظریات پویا موجب جریان سازی شوند.

به باور این استاد فلسفه دانشگاه علامه طباطبایی، کتابخوانی هدف نیست بلکه این فرآیند محصول توجه جامعه به مسائل بومی خود است و در این میان جست و جوی پاسخ برای پرسش های موجود هدف اصلی کتابخوانی به شمار می آید.

طبعاً به اعتقاد یثربی تا پرسش ایجاد نشود کسی به دنبال پاسخ آن پرسش ها نخواهد بود و وظیفه جامعه فکری ما در سی سالگرد انقلاب اسلامی ایجاد این پرسش های بنیادی است تا از این رهیافت سال شکوفایی و نوآوری، به هدف اصلی خود نزدیک تر شود.

شناسایی خلأهای موجود

اما در حوزه دین چه حرکت هایی نیاز است؟ چه کارهای ناتمامی را باید به فرجام رساند؟ دکتر مصطفی دلشاد تهرانی عضو هیئت علمی دانشکده علوم حدیث، نشر کتاب در حوزه علوم حدیث امروز بایسته های خود را بیش از پیش به دین پژوهان و متولیان فرهنگی گوشزد می کند.

به باور وی این حوزه نیازمند یک برنامه ریزی کلان برای جلوگیری از موازی کاری و رفع خلأهای موجود است چرا که از سویی در یک حوزه از علوم تلاش هایی به شکل موازی صورت گرفته و از سوی دیگر در حوزه های مابا خلا جدی مواجه هستیم. او یک مثال عمده می زند و معتقد است که هنوز یک ترجمه و شرح امروزی از نهج البلاغه - بر اساس نیازهای جامعه امروز - در ایران صورت نگرفته است.

به گفته این استاد دانشگاه شناسایی خلأهای موجود و تشخیص ناکارآمدی ها و ضعف ها از جمله بایسته هایی است که در زمان بلوغ فکری انقلاب اسلامی چهره می نماید و طبعاً رسیدن به این خواسته غیر از کار فردی، نیازمند حمایت های جمعی متولیان فرهنگی است.

آسیب شناسی در حوزه سیره نگاری و تاریخ نگاری اسلامی از دیگر مسائلی است که دلشاد تهرانی بر آن پافشاری می کند و بر این باور است که هنوز با وجود گذشت سی سال از وقوع انقلاب اسلامی، تاریخ اسلام مورد پالایش قرار نگرفته است. او ابراز برخی مطالب موهن در خارج و داخل کشور طی سال های اخیر را ناشی از پالایش نشدن تاریخ اسلام می داند و معتقد است که امروز به یک تلاش جمعی در مورد پالایش تاریخ اسلام از جعلیات تاریخی در مورد زندگی رسول اسلام (ص) و ائمه اطهار (ع) هستیم چرا که بخش عمده ای از این توهین ها معلول همین جعلیات تاریخی است.

او در پایان با اشاره به نام گذاری سال ۱۳۸۷ به عنوان شکوفایی و نوآوری و همزمان شدن آن با سی امین سال پیروزی انقلاب اسلامی، امسال را بهترین فرصت برای بازبینی و ارزیابی تلاش ها و برنامه ریزی کلان در مورد فرهنگ اسلامی می داند و امیدوار است در این سال تلاش هابه شکل جدی تری بر این مسائل متمرکز شود.

به هر تقدیر باید اذعان کرد که کارهای نیمه تمام بسیاریند و به قدم هایی جدی نیاز است تا به شکلی متعهدانه چشم انداز بیست ساله انقلاب اسلامی را روشن تر از دیروز سازد و در حوزه کتاب و نشر علاوه بر تلاش متولیان، همت اهالی قلم و فرهنگ ضرورت خود را گوشزد می کند.

ملت ایران موجد نهضتی عالمانه شد که حاصل آن دانش آموختن در مکتب اسلام و انقلاب بود اما امروز با فاصله گرفتن از آن تاریخ، جامعه ایران دچار غفلت هایی از هویت فرهنگی شده است و همین نکته افت فرهنگی را به دنبال داشته است به طوری که امروز حتی رمان خوب - به عنوان پرمخاطب ترین نوع از این کالای فرهنگی - نیز کمتر مورد توجه عامه مردم قرار می گیرد. مباحثی یادآور می شود که همزمانی سی امین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی و سال شکوفایی و نوآوری محرک خوبی برای شکوفایی در عرصه نشر و کتاب باشد.

او که هم اکنون ریاست دانشگاه الزهرا را بر عهده دارد، با اشاره به تحرک های صورت گرفته در میان دانشجویان در سال گذشته امیدوار است که در سال جاری پرداختن به مباحث فکری و اعتقادی در میان دانشجویان و به تبع آن رونق کتاب های حوزه اندیشه در جامعه دانشگاهی، بتواند در این حوزه شکوفایی به بار آورد.

توجه به نظریه پردازی

دکتر یحیی یثربی اما معتقد است که زمانی در ایران کتاب خوب تولید و به تبع آن مطالعه در زیرساخت های اجتماعی نفوذ می کند که جامعه دچار پرسش و مسئله باشد.

او نیز بایک مقایسه تطبیقی به این نکته اشاره می کند که در اوایل انقلاب جریان های مختلف دچار مسئله بودند و سعی داشتند بنیادهای فکری و تئوریک خود را به حد قابل قبولی برسانند و همین نکته باعث می شد تا از سویی موافقان یک جریان فکری به لحاظ تئوریک مسلح به پاسخ باشند و از سوی دیگر مخالفان آن جریان سعی در طرح پرسش در آن مبانی فکری داشتند. در این میان مردم و جوانان نیز به عنوان مخاطبان، این مباحث را تعقیب می کردند. شاید به همین دلیل بود که امروزه بخش عمده ای از اهالی کتاب سال های اول انقلاب را جزو شکوفاترین سال ها در عرصه نشر و مطالعه معرفی می کنند.

این عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی با طرح این خلأ جدی که هنوز نظریه پردازی نقد و مناظره در ایران جایگاه خود را نیافته است یادآور می شود که با وجود مسائل فراوان فکری و فلسفی در فضای انقلاب اسلامی هنوز اهتمام کافی و وافی در عرصه نظریه پردازی در این حوزه ها صورت نگرفته است و به تعبیری، بخش عمده ای از آثار و کتاب های موجود در حوزه های مهمی چون نظریه های مطرح در فلسفه انقلاب اسلامی

انقلاب اسلامی به عنوان برآیند یک جریان اصیل و آرمانی به باور بسیاری از اصحاب قلم و نظریه پردازان علوم سیاسی در مقایسه با دیگر انقلاب های جهان با سیری صعودی مواجه بوده است به طوری که حتی معاندان انقلاب اسلامی بر استحکام مبانی فلسفی و اعتقادی بنیادگذار و پیروان این جریان فکری اذعان دارند و طبعاً با تلاش هایی که تاکنون در عرصه های مختلف در این جغرافیای فکری صورت گرفته بخش عمده ای از پاسخ خود را به شکلی علمی دریافته اند. امروز در آستانه سی امین سال انقلاب اسلامی که با درایت رهبر معظم انقلاب سال شکوفایی و نوآوری نام گرفته، بازخوانی و بازفهمی آرمان های انقلاب باید به شکل جدی تری دنبال شود مگر از این رهیافت بتوان چشم انداز انقلاب اسلامی را در دهه چهارم آن با جنبه های علمی، عملی و قابل دسترس به تحلیل نشست.

با همه این تفاسیر هنوز این پرسش وجود دارد که عرصه فرهنگ، کتاب و نشر در سی امین سال پیروزی انقلاب اسلامی، نیازمند چه حرکت هایی است و به عبارتی صحیح تر بایسته های این حوزه در سی امین سال تولد انقلاب اسلامی کدام هستند.

البته اگر قرار باشد هر حوزه ای به شکل مجزا مورد بازخوانی قرار گرفته، خلأها و پیشرفت های آن حوزه به شکلی منطقی بازشناسی شوند، به صد دفتر نشاید گفت، اما کتاب هفته به قدر وسع و توان خویش تنها به گوشه ای اشاره می کند تا مگر پروتویی افکننده باشد بر این خواست همگانی.

تحقق نهضت کتابخوانی

دکتر محبوبه مباحثی، رئیس دانشگاه الزهرا به عنوان اولین پاسخگوی پرسش درباره بایسته های عرصه فرهنگ، کتاب و نشر در سی امین سالگرد انقلاب اسلامی با اشاره به نهضت کتابخوانی در ایران یادآور می شود که طی سال های اخیر، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تلاشی همه جانبه برای فرهنگ سازی مطالعه در میان اقشار مختلف داشته و انتظار می رود با سازوکارهایی به روز و عملی یک نهضت کتابخوانی در ایران به وجود آید؛ خواستی که در بادی امر، توسط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در اولین سال تصدی گری مسئولیت این وزارتخانه مطرح شد.

عضو هیئت امنای کتابخانه های کشور، در بخش دیگری از سخنانش یک مقایسه تطبیقی میان اولین روزهای به بار نشستن نهال انقلاب اسلامی و امروز دارد و معتقد است که اوایل انقلاب غیرت فرهنگی

همکاری‌ها برای برگزاری بزرگترین رویداد فرهنگی کشور اوج گرفت

تشکل‌های نشر در تدارک نمایشگاه ۲۱

تعامل ناشران و مسئولان

حضور و همکاری جدی تشکل‌های نشر در برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران این امیدواری را برای اهالی نشر کشور ایجاد کرده است تا در آینده نقش هرچه بیشتر و تاثیرگذارتری در عرصه نشر کشور داشته باشند.

محمدحسین زارع، رئیس هیئت مدیره انجمن ناشران دانشگاهی که سیاست مسئولان برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در خصوص استفاده از همکاری‌ها و تجارب انجمن‌های تخصصی نشر را مثبت ارزیابی می‌کند معتقد است: «با اجرای این سیاست علاوه بر آن که دولت به وظیفه اصلی خود نظیر نظارت بر حسن اجرای امور بیش از گذشته خواهد پرداخت در عین حال انجمن‌ها و ناشران نیز شاهد کسب قوت و توانایی‌ها می‌شوند که آنان را قادر می‌سازد تا به سمت اجرای موفق حرکت‌های صنفی پیش روند.»

زارع واگذاری امور اجرایی نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به انجمن‌ها را تایید می‌کند و می‌گوید: «خوشبختانه در اولین گام‌ها شاهد تعامل کارآمد مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سیاستگذاران نمایشگاه بودیم و در عین حال اجرای اموری مانند ثبت نام از ناشران نیز با موفقیت صورت گرفته است.»

وی می‌افزاید: «تصور می‌کنم با اجرای این سیاست، دولت، ناشران و مخاطبان نمایشگاه رضایتمندی بیشتری داشته باشند چرا که دولت صرفاً نقش نظارتی خواهد داشت و کمتر درگیر امور اجرایی می‌شود و بالطبع شاهد ارتقای کیفیت خواهیم بود. از طرف دیگر ناشرانی که واقف و آشنا به امور هستند مسئول اجرای کارها خواهند بود و از آنجایی که ناشران ارتباط مستقیمی با مخاطب دارند تلاش می‌کنند تا رضایت مخاطب جلب شود ضمن آن که ناشران نیز به واسطه ارتباط با یکدیگر در بخش‌های اجرایی موفق خواهند بود.»

زارع با این تصور که حضور انجمن‌های تخصصی نشر در نمایشگاه امسال کیفیت برپایی نمایشگاه و ارتقای بخش‌ها، اظهار امیدواری کرد با حسن عملکرد تشکل‌ها در بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، شاهد حضور پررنگ‌تر صنوف نشر در فعالیت‌های آینده باشیم.

چشم‌انداز نمایشگاهی موفق

از جمله پرمخاطب‌ترین بخش‌های نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، بخش کتاب‌های عمومی است که ثبت نام از ناشران این بخش، طراحی سالن ناشران عمومی، غرفه بندی و... برعهده اتحادیه شرکت‌های تعاونی ناشران ایران است.

حسین معینی ریاست هیئت مدیره اتحادیه شرکت‌های تعاونی ناشران نیز معتقد است حضور انجمن‌های تخصصی نشر در برگزاری نمایشگاه می‌تواند تاثیر مثبتی در کیفیت برپایی نمایشگاه ایجاد کند. وی با اشاره به تخصصی بودن برپایی چنین رویداد مهم و بزرگی در کشور می‌گوید: «استفاده از پتانسیل و تجربیات ناشران می‌تواند در متفاوت برپا شدن نمایشگاه و برطرف کردن مشکلات مفید باشد.»

معینی که معتقد است تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌های نمایشگاه امسال نسبت به سال‌های گذشته بسیار جلوتر از موعد مقرر اجرا شده‌اند اظهار امیدواری کرد که نمایشگاه بسیار موفق‌تر برگزار شود.

مدیر کمیته ناشران داخلی در بخش دیگری از سخنانش ضمن مثبت دانستن سیاست‌گذاری جدید مدل برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران افزود: «سال گذشته در همین ایام و قبل از برپایی نمایشگاه متوجه مشکلاتی بودیم که خوشبختانه امسال برنامه‌ها براساس جدول مشخص و بدون وجود نگرانی پیش می‌روند که امیدواریم شاهد برگزاری نمایشگاهی موفق‌تر از هر سال باشیم.»

علاوه بر جلب رضایت مخاطبان به این سو حرکت خواهیم کرد که نقش اجرایی دولت کمتر و در عوض نقش نظارتی و حمایتی پررنگ‌تر شود.» وی افزود: «برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران فرصت مناسبی برای نیل به این هدف است، هرچند شاید نتوانیم صد درصد به این مهم دست یابیم اما به هر تقدیر می‌تواند قدم مثبت و موثری در این راستا باشد.»

حضور متفاوت

نادر قیدانی: مدل اجرای نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به عنوان قابل توجه‌ترین حرکت فرهنگی کشور که برگزاری بیست و یکمین دوره آن را انتظار می‌کشیم براساس تصمیم‌گیری‌های مسئولان، در مقایسه با نمایشگاه‌های نوزدهم و بیستم متوجه تغییراتی شده است که به نظر می‌رسد با این تغییرات شاهد شکل‌گیری نمایشگاهی موفق و مطلوب‌تر باشیم.

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران امسال با همکاری و حضور تشکل‌های نشر برگزار می‌شود که این همکاری از سال گذشته در خصوص ثبت نام ناشران آغاز شد. انجمن ناشران کتاب کودک و نوجوان، انجمن ناشران کتاب‌های دانشگاهی، انجمن ناشران کتاب‌های آموزشی و تعاونی ناشران ایران از جمله مجموعه‌هایی هستند که در برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران حضوری پررنگ خواهند داشت که این مهم برای اولین بار براساس سیاست‌های معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با هدف تعامل بیشتر بین ناشران و سیاستگذاران این عرصه روی خواهد داد.

گرچه قبل از نمایشگاه نوزدهم کمیته اجرایی شرکت تعاونی و اتحادیه ناشران تهران همکاری‌هایی را برای برپایی نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب تهران داشته‌اند اما رویکرد جدید و متفاوت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در خصوص استفاده از پتانسیل و دیدگاه‌های انجمن‌های تخصصی حوزه نشر کشور این امیدواری را ایجاد کرده تا شاهد نمایشگاهی متفاوت باشیم، چرا که اهالی نشر با تعامل و ارتباطی که با یکدیگر دارند در حل مشکلات موفق‌تر خواهند شد ضمن آن که مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نظارت دقیق‌تری بر چگونگی فعالیت‌های اجرایی خواهند داشت.

به نظر می‌رسد استفاده از ناشران و انجمن‌های مرتبط و توجه به دیدگاه‌های ایشان نه تنها در برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بلکه در سایر حوزه‌های نشر می‌تواند نتایج مفیدی را ایجاد کند. به هر تقدیر این همدلی و همکاری در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران امسال را به فال نیک می‌گیریم تا در آینده نیز بتوانیم شاهد توجه بیش از پیش به اهالی نشر کشور باشیم.

کمتر از سه هفته دیگر به افتتاح بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران فرصت باقی مانده است؛ نمایشگاهی که مهم‌ترین رویداد فرهنگی کشور به شمار می‌آید و همه ساله توانسته است نظر میلیون‌ها مخاطب را در داخل و خارج کشور به خود جلب کند.

امسال در حالی به استقبال این نمایشگاه می‌رویم که تغییر و تحولاتی در مدل اجرای آن صورت گرفته تا شاهد رشد کیفی قابل توجهی در برپایی آن باشیم. مسئولان سیاستگذاری بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در این دوره از شکل‌گیری نمایشگاه از همکاری و حضور تشکل‌های تخصصی نشر بهره می‌گیرند.

انجمن ناشران کتاب‌های کودک و نوجوان، انجمن ناشران دانشگاهی، انجمن ناشران کتاب‌های کمک‌درسی و تعاونی ناشران ایران از مجموعه‌هایی هستند که در برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در سال جاری نقش قابل توجهی دارند.

ارزیابی مثبت عملکرد تشکل‌های نشر

به گفته معاون اجرایی بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، تشکل‌های فوق‌سابقه همکاری در زمینه‌های مختلفی را با معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی داشته‌اند و از آنجایی که نتایج قابل قبول و با ارزش، حاصل این همکاری‌ها بوده است این تصمیم در جلسات سیاستگذاری نمایشگاه امسال اتخاذ شد تا از خدمات، امکانات، توانایی‌ها و تجارب این تشکل‌ها باهدف افزایش کیفیت نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بیش از گذشته استفاده شود.

حمید قبادی در ادامه گفت: «این همکاری‌ها عمدتاً به صورت غیرمستقل بوده است که در نمایشگاه امسال شاهد همکاری مستقل هر چهار مجموعه مورد نظر خواهیم بود که براساس برنامه ریزی‌های صورت گرفته این تشکل‌ها از ابتدای فعالیت نمایشگاه که ثبت نام از ناشران است تا انتهای نمایشگاه حضوری پررنگ و تاثیرگذار خواهند داشت.»

وی افزود: «طراحی سالن‌ها، جانمایی غرفه‌ها، مدیریت سالن‌ها، نظارت بر عملکرد ناشران و... از دیگر وظایف تشکل‌های نشر در بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران است.»

قبادی ضمن اشاره به این مطلب که برای اولین بار شاهد اجرای چنین سیاستی هستیم افزود: «این انتظار وجود دارد که با توجه به رویکرد جدید معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مسئولان سیاستگذاری نمایشگاه بین‌المللی، شاهد ارتقای کیفی برپایی نمایشگاه باشیم.»

وی در خاتمه گفت: «برنامه زمان بندی برگزاری نمایشگاه با موفقیت پیش رفته است و همکاری تشکل‌ها در زمینه ثبت نام با ارزیابی مثبت مواجه بوده است ضمن آن که طراحی اولیه نقشه‌های سالن‌ها نیز در اختیار قرار گرفته‌اند.»

توجه به مخاطبان

قطعی‌یکی از مهم‌ترین اهداف اجرای سیاست‌های جدید در مدل برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران توجه به مخاطبان است.

محمود سالاری مدیر کمیته ناشران داخلی گفت: «با اجرای سیاست استفاده از همکاری و حضور انجمن‌های تخصصی نشر در برگزاری نمایشگاه امسال شاهد تحولات قابل توجهی خواهیم بود که

قند پارسی در راه جهان

ادبیات ما - چه در حوزه شعر و چه در حوزه داستان - در طول سال‌های اخیر گام موثری برای رسیدن به قله‌های رفیع ادبیات جهان برداشته است. این گام‌ها - چه در عرصه نگارش موضوعات داستانی و چه در عرصه رسیدن به فرم‌های نو ادبی - قابل بررسی اند و در عین حال می‌توانند توجهات بسیاری را به خود معطوف کنند. با این همه آسیب‌شناسی این نکته را باید در نوع بازتاب این شکوفایی ادبی دانست، چرا که به هر حال زبان فارسی، همچون زبان دیگر جهان با محدودیت مخاطب روبه‌روست و تا آن را به زبان‌های دیگر جهان ترجمه نکنیم، به طور حتم جهانیان نخواهند فهمید که ما چه در چنته داریم. از همین رو ضرورت ترجمه آثار ادبی فارسی به دیگر زبان‌های زنده جهان نه تنها از جمله نکات مهم برای معرفی و گسترش ادبیات فارسی، بلکه از ضروریات آن است. با این توضیح که هم‌اکنون نیز به دلیل اهمیت و جایگاه ویژه بسیاری از مترجمان دیگر کشورها، آثار ادبی ما را - چه در عرصه ادبیات کلاسیک و چه در عرصه ادبیات معاصر - به زبان‌های دیگر برگردانده‌اند و طرفه آن که خوانندگان دیگر کشورها از آنها به گرمی استقبال کرده‌اند.

ترجمه ادبیات ما به زبان‌های دیگر می‌تواند از دو راه صورت گیرد. اول آن که مترجمان و زبان‌دانان ایرانی که به زبان فارسی و ادبیات آن تسلط دارند، دست به کار شوند و دیگر آن که ادبیات فارسی دانان از سایر کشورها را به ترجمه آثار ادبیات فارسی ترغیب کنیم. برای رسیدن آثار ادبیات فارسی از این دو مسیر، می‌توان از موسسه‌ها و انتشاراتی‌های دولتی و غیردولتی بهره برد که در هر دو مورد می‌توان مثال‌های زیادی عنوان کرد که در گذشته روی داده است. به عنوان نمونه می‌توان از کشور ژاپن به عنوان کشوری نام برد که برای معرفی خود به دیگر کشورها، مترجمانی را به استخدام درآورد تا آثار ادبیات ژاپن را به دیگر زبان‌های دنیا ترجمه کنند. حدود یک سال قبل، بسیاری از رسانه‌ها این خبر را با اندکی تغییر و با تیتیر «ژاپن ادبیات خود را در کنار مسائل فناوریانه خود صادر می‌کند» منتشر کردند. حمایت دولتی از مترجمانی که آثار ادبیات ژاپن را به زبان‌های دیگر ترجمه می‌کردند در حالی اتفاق افتاد که ژاپن با کسب نوبل ادبیات، به هر حال تا اندازه‌ای دارای مخاطب جهانی نیز هست. از سوی دیگر چند اثر ژاپنی نیز پیش از این در عرصه جهانی مطرح شده بودند. با این همه متولیان فرهنگی این کشور از ضرورت معرفی آثار ادبی متاخرشان غافل نمانده‌اند.

استقبال و توجه ویژه جهانیان به ادبیات ژاپنی در حالی اتفاق می‌افتد که ادبیات این کشور در بسیاری از موارد فرم و محتوای تازه‌ای را برای جهانیان در بر ندارد. به طور مثال نوشته‌های هاروکی موراکامی را در نظر بگیرید. آثار این نویسنده با تغییر چند اسم و احتمالاً امکان می‌تواند در هر کشور دیگری اتفاق افتاده باشد. با این همه جهانیان آثار هنری ژاپن را دنبال می‌کنند، چرا که می‌خواهند از سرگذشت مردمی بدانند که بمب اتمی آمریکا آن را به سلاخ‌خانه برد. وقتی این نکته - که البته کوچک نیز نیست - می‌تواند پس از نیم قرن هنوز مخاطبان جهانی داشته باشد، ادبیات فارسی چطور ممکن است مورد توجه قرار نگیرد. نمونه این استقبال را می‌توان ترجمه رمان «سفر به گرای ۲۷۰ درجه» نوشته احمد دهقان دانست. این رمان که با ترجمه پال اسپراکمن به انگلیسی ترجمه شده با توجه به تبلیغات بسیار کم (و پخش نشدن درست آن در آمریکا) با استقبال مناسبی از سوی خوانندگان این کشور قرار گرفت. نمونه‌هایی از این دست نشان می‌دهد که اگر ادبیات ما به زبان‌های دیگر ترجمه شود، استقبال گسترده‌ای از آن دور از دست نخواهد بود.

کتاب، پدیده و محصولی فرهنگی و وسیله‌ای ارتباطی است که حاصل پیامی از نویسنده برای مخاطبانش است. در جریان پدیده‌ای که اصطلاحاً به جهانی شدن معروف شده است فرهنگ بشر دستخوش تغییرات است. بر اثر تحولاتی که در جریان جهانی شدن رخ داده است، برخی فرهنگ‌ها در تلاشند که این جریان را به نفع خود تغییر دهند و در مقابل، فرهنگ‌های ریشه دار جهان بر حفظ اصالت و هویت خود تاکید دارند. در این راستا معرفی و ایجاد امکان برای انتقال فرهنگ‌های اصیل و ریشه دار از جمله فعالیت‌هایی است که دست اندرکاران فرهنگی به دنبال آن هستند.

عرصه نشر کتاب هم از این قاعده مستثنی نیست. از آنجا که کتاب‌ها در هر کشور و فرهنگی حاصل شاخصه‌های فرهنگی و آینه‌ای از فرهنگ آن کشور محسوب می‌شوند، ترجمه کتاب‌ها به زبان‌های مختلف می‌تواند راه مناسبی برای معرفی و شناسایی آن فرهنگ محسوب شود و در این بین داشتن یک سازوکار مناسب و فعال در این عرصه می‌تواند راه بسیار مناسبی برای سرعت گرفتن و همگام شدن در جریان جهانی شدن باشد.

در روزگار آینه‌ها

موسی بیدج، شاعر و مترجم درباره ضرورت ترجمه آثار فارسی به زبان‌های دیگر می‌گوید: «قاعدتا فرهنگ هر ملتی آینه تمام‌نمای آن ملت است و اگر فرهنگ یک ملت در درون خودش باقی بماند، دیگران نمی‌توانند با آن آشنا شوند.»

بیدج معتقد است که روزگار ماروزگار آینه‌هاست و همه آینه خود را در کره خاکی به دست گرفته‌اند تا بتوانند خود را به دیگران معرفی کنند، بنابراین ضروری است که ایرانیان نیز - که دارای فرهنگی دیرینه‌ای هستند - آن را به جهانیان بازتابانند. وی می‌افزاید: «در روزگار ما که روزگار ارتباطات است، جهان کوچک شده است و انسان‌ها از همه سو به یکدیگر نیاز دارند و این ارتباط است که باعث می‌شود نیازهایشان برآورده شود.»

یکی دیگر از مسائلی که این شاعر و مترجم در اهمیت و ضرورت ترجمه آثار فارسی به زبان‌های دیگر به آن اشاره دارد داشتن شاخصه‌های فرهنگی ماندگار در فرهنگ ایرانی است. بیدج در این زمینه می‌گوید: «همه فرهنگ‌ها بیانگر سرشت انسان‌ها هستند و البته باید بدانیم آنچه در هر فرهنگی ماندگار بوده جنبه مثبت آن فرهنگ است. این جنبه‌های مثبت می‌توانند برای همه مردم جهان مثبت و ارزنده باشند که همین امر ضرورت انتقال این فرهنگ‌ها را می‌رساند و از آنجا که خیلی از آثار ما دارای همین جنبه‌های مثبت هستند می‌توانیم این جنبه‌ها را ترجمه و به دیگران معرفی کنیم.»

موسی بیدج درباره این مسئله که کدام حوزه از آثار ایرانی پتانسیل بیشتری برای ترجمه به دیگر زبان‌ها دارد نیز می‌گوید: «ما در جهان به داشتن ادبیات غنی معروف هستیم و همیشه ایرانیان به شعر و ادبیات معروف بوده‌اند و علاوه‌بر متدنان ادبیات جهان، ادبیات دیرینه ما را می‌شناسند. بسیاری از آنها، سعدی، حافظ و مولانا که ستون‌های ادبیات محسوب می‌شوند، نامی شناسند اما متأسفانه نوادگان آنها را نمی‌شناسند و این همان وظیفه‌ای است که امروز بر عهده ماست که این نوادگان را به آنها معرفی کرده و ادبیات امروزمان را به آنها منتقل کنیم.»

دوری از سلیقه‌های شخصی

ضیاءالدین ترابی نیز در مورد ترجمه آثار فارسی به زبان‌های دیگر بر این باور است که با توجه به این که فارسی زبانی محدود است و تعداد کسانی که به فارسی صحبت می‌کنند در سطح جهانی گسترده نیست بنابراین آثاری که به فارسی نوشته می‌شود

کارشناسان از سازوکارهای معرفی ادبیات فارسی به سایر کشورها می‌گویند

رایحه فارسی

وظیفه‌شان ترجمه آثار مطرح فرهنگشان به زبان انگلیسی است چرا که آنها این هدف را دنبال می‌کنند که آثارشان را به جهان معرفی کنند.

خوشبختانه تجربه هم ثابت کرده است که ادبیات ایران علاقه‌مندان خاص خود را دارد اما باید بدانیم اگر آثارمان را ترجمه نکنیم جهان هم متوجه نخواهد شد که چه اتفاق‌های ادبی در ایران رخ می‌دهد.

ترابی می‌افزاید: «ما تا به حال در کشورمان تنها

کارهای ترجمه را یک طرفه انجام داده‌ایم و هر چه از بیرون بوده را از هر زبانی ترجمه کرده‌ایم ولی عکس آن صورت نگرفته و آثارمان را به جهان معرفی نکرده‌ایم که برای انجام این امر نیاز به سرمایه‌گذاری در این بخش داریم. هر چند این بحث - ترجمه آثار فارسی به زبان‌های دیگر - بارها مطرح شده بود اما تا به حال کار جدی در این زمینه صورت نگرفته است و باید سعی کنیم قدم‌هایی را برداریم و اگر همت کنیم حتماً راه‌های فراوانی وجود دارد و ناشران زیادی در خارج از کشور خواهند بود که از آثار ما استقبال خواهند کرد.»

وی درباره ویژگی‌های آثاری که می‌توانند ترجمه شوند می‌گوید: «البته باید توجه داشته باشیم که باید آثاری را ترجمه و چاپ کنیم که ارزش ترجمه را داشته باشند و ارزش هنری و ادبی کار بسیار اهمیت دارد.»

ترابی معتقد است: «ترجمه آثار ادبی ایران اولویت بیشتری دارد، چرا که در حال حاضر افرادی که مقالات علمی دارند خودشان اقدام به چاپ آثارشان می‌کنند اما برای کارهای ادبی نیاز به سرمایه‌گذاری وجود دارد.»

ترابی برای پیشرفت ترجمه آثار فارسی به زبان‌های دیگر پیشنهاد تشکیل یک نهاد تخصصی را می‌دهد که بتواند با یک هیئت با صلاحیت آثار برتر را ترجمه کند. وی علاوه بر این، انتشار یک مجله ادبی - هنری در سطح وسیع را از جمله راه‌هایی می‌داند که می‌تواند در انتقال فرهنگ ایرانی موفق عمل کند.

برای مردم جهان بیگانه است به همین دلیل برای معرفی آثار یک کشور بهتر است آثار برگزیده ترجمه شود و این یک امر ضروری است.

ترابی درباره ویژگی‌های این اقدام می‌گوید: «این ترجمه‌ها باید توسط یک نهاد بی‌طرف انجام شود و یک هیئت که صلاحیت علمی داشته باشند آثار را با توجه به اهمیت و ارزش‌های هنری، ادبی و تاریخی ترجمه کنند.»

وی درباره سابقه و پیشینه ترجمه آثار فارسی به زبان‌های دیگر می‌گوید: «آثاری که تا به حال از فارسی به زبان‌های دیگر ترجمه شده‌اند عمدتاً توسط مستشرقان و ایران‌شناسانی بوده که به ایران آمده‌اند و به بزرگانی چون، حافظ و سعدی علاقه‌مند شده‌اند و آثارشان را ترجمه کرده‌اند و گاهی هم ایرانیانی که در خارج از کشور بوده‌اند بنابه سلیقه و علاقه شخصی خود آثاری را از فارسی ترجمه کرده‌اند اما این آثار ترجمه شده تا به حال بیشتر شامل ادبیات گذشته ما شده است و می‌بینیم که کمتر در مورد معاصران و آثار ادبی جدید ما این اتفاق افتاده است.»

ترابی به تجربه‌های کشورهایی چون ژاپن، چین، یونان، ایتالیا و روسیه اشاره می‌کند و می‌گوید: «در کشورهای مختلف بنیادهای ترجمه وجود دارند که

روزگار ما روزگار

آینه‌هاست و همه آینه خود را به دست گرفته‌اند تا

بتوانند خود را به دیگران

معرفی کنند، بنابراین

ضروری است که ما نیز آن

را به جهانیان بازتابانیم

با مهرداد جان نثار حسینی، مدیرمسئول ماهنامه اطلاع یابی و اطلاع رسانی

نشریه ای با طعم کتاب

حضور بخش خصوصی در نشریات حوزه کتابداری و اطلاع رسانی هنوز چنان که باید نیست. ماهنامه دو زبانه اطلاع یابی و اطلاع رسانی، یکی از این نشریات انگشت شمار است که از تابستان گذشته فعالیت خود را آغاز کرده و تا کنون سه شماره از آن در قالب فصلنامه و دو شماره در قالب ماهنامه به چاپ رسیده است. مهرداد جان نثار حسینی کارشناس کتابداری و صاحب امتیاز و مدیر مسئول این نشریه که سابقه ۱۵ سال فعالیت در زمینه کتابداری را در کارنامه خود دارد، در گفت و گو با کتاب هفته اهداف این نشریه و مشکلات نشریات این حوزه تخصصی را مطرح کرده است. وی معتقد است که اختصاص یارانه بیشتر به نشریات تخصصی این حوزه، سبب اقبال بیشتر صاحب نظران این رشته به انتشار نشریات تخصصی می شود که بر رونق کتابخوانی نیز بی تاثیر نیست.

ماهنامه اطلاع رسانی و اطلاع یابی با چه هدفی تاسیس شد؟

تعداد نشریات حوزه کتابداری و اطلاع رسانی محدود است و کسانی که در این حوزه مقاله و اثر پژوهشی دارند، خواهان چاپ شدن آن هستند و با توجه به کم بودن تعداد نشریات باید مدت زمان طولانی در نوبت چاپ آثار خود بمانند.

این مسئله یک بخش از ضرورت تاسیس ماهنامه ما بود. البته ما بحث دیگری را هم مد نظر داشتیم. رشته کتابداری و اطلاع رسانی رشته نسبتاً جدیدی است که هنوز به آن شکل در جامعه ما جا نیفتاده است. شاید بشود با چاپ و انتشار نشریه این رشته را توسعه داد، به جامعه معرفی کرد و مخاطبانش را افزایش داد و شاید همین معرفی زمینه ای بشود برای ایجاد عادت به مطالعه یا انگیزه ای بشود برای رو آوردن مردم به کتابخوانی.

در مجموع هدف اصلی ما از تاسیس این نشریه این بود که رشته کتابداری و اطلاع رسانی را با توجه به توانایی هایی که در نشریه داریم، اعتلا و توسعه دهیم و دایره مخاطبانش را گسترش دهیم. یعنی در حال حاضر مخاطب عام برای نشریه تعریف نشده است؟

نشریه ما تخصصی است، البته نیم نگاهی هم به مخاطب عام داریم. اما چون نشریه نوبت و در قدم های اولیه، قرار دارد باید مخاطبان خاص خود را به دست بیاورد و بعد در یک حرکت دیگر به سمت عمومی شدن برود. چون بحث کتاب و کتابخوانی در اصل بحث عموم جامعه است اما ما آن را تخصصی می کنیم که به خودی خود یک مقدار دایره مخاطبان ما را کاهش می دهد.

فعالیت نشریه بیشتر بر چه زمینه هایی متمرکز است؟

عمده تاکید ما روی مقالات است. چون مقالات طبیعتاً حاصل زحمات پژوهشگری است که از منابع مختلف استفاده کرده و می خواهد حاصل آن را عرضه کند. این کار قابل تقدیر است و باید به آن پرداخت و تاکید اصلی ما در نشریه این است. اما دلیل نمی شود که ما حوزه خبر و گزارش را در نشریه نادیده بگیریم. ما در حوزه گزارش بحث هایی مانند معرفی کتابخانه ها را داشته ایم. چون کتابخانه های زیادی هستند که خدمات می دهند و بودجه و نیرویی به آنها اختصاص دارد ولی آن طور که باید شناخته شده نیستند.

به موضوع معرفی کتابخانه ها اشاره کردید. مسأله ای که درباره کتابخانه های تخصصی وجود دارد این است که چون هر یک به سازمان و نهادی اختصاص دارند، غالباً مرجع جداگانه ای برای معرفی آنها به دانش پژوهان وجود ندارد. درباره معرفی این کتابخانه ها کاری انجام می دهید؟

بیشتر کتابخانه های تخصصی به نهادهای علمی

می کنند.

مسئله دیگری هم که در اکثر وبلاگ های گروه کتابداری و اطلاع رسانی مورد توجه قرار می گیرد این است که گردانندگان آنها باید کاملاً تخصصی به رشته خود نگاه می کنند و کیفیت کار آنها مسلماً با کاربری که در اینترنت جست و جو می کند، فرق می کند و درصد خطای آنها پایین تر است.

اما در بحث سندیت اخبار چون دوستان در این رشته تخصص دارند، طبیعتاً بستر اطلاعاتی که در وبلاگ ها درج می کنند، از اخباری تامین می شود که در سایت های معتبر منتشر می شود.

خبر تولیدی هم دارید؟

چون نشریه مراحل ابتدایی کارش را می گذراند، فعلاً خبر تولیدی نداریم. درباره اخبار داخلی فعلاً از سایت ها استفاده می کنیم. بعضی از گروه ها و انجمن های علمی هم هستند که اخبارشان را به مجله می فرستند و ما در نشریه درج می کنیم.

در مقایسه بین شماره سوم و چهارم نشریه می توان تغییراتی در صفحه آرایی و طرح جلد مشاهده کرد. فکر می کنید ظاهر چشم نواز نشریات تخصصی تا چه حد می تواند در جذب مخاطب موثر شود؟

درباره نشریه ای که قرار است روی پیشخوان روزنامه فروشی ها قرار گیرد، طبیعتاً ظاهر خیلی اهمیت دارد و تاثیر آن خیلی بیشتر از نشریه ای است که در مراکز خاصی توزیع می شود و برای مشترکان ارسال می شود. اما در هر حال و در کلیت قضیه، شکل ظاهری تاثیر مهمی دارد. اما درجه اهمیت آن نسبت به سطح توزیع نشریه متفاوت است.

نشریه شما توزیع عمومی ندارد؟

ما شماره سوممان را در روزنامه فروشی ها

بخش خصوصی و نشریات کتابداری

بنفشه محمودی: بر اساس آمار بانک اطلاعات نشریات کشور تعداد نشریات تخصصی کتابداری و اطلاع رسانی کشور به عدد انگشتان دو دست هم نمی رسد. آنچه بیش از هر چیز در این نشریات جلب نظر می کند، وابستگی آنها به ارگان ها و سازمان های دولتی یا نهادهای علمی و پژوهشی است. این وابستگی شاید از یک سو نکته مثبتی به نظر برسد و زمینه را برای انتشار بدون نگرانی این نشریات فراهم کند اما از سوی دیگر، این نگرانی نیز وجود دارد که نوسانات بودجه در و نهادهای دولتی و علمی - پژوهشی، سبب وارد شدن ضربه به بدنه انتشار این نشریات شود و آنها را از هدف اصلی شان یعنی اطلاع رسانی باز دارد. از این رو، ضرورت انتشار نشریات تخصصی این حوزه در بخش خصوصی به شدت احساس می شود. اما آنچه نگرانی بعدی را به وجود می آورد این است که این نشریات به دلیل حوزه تخصصی و دامنه محدود مخاطبان، از جذب آگهی و عرضه عمومی باز می مانند و تامین بودجه برای آنها به معضلی حل ناشدنی مبدل می شود.

نباید از یاد ببریم که هر قدر تعداد نشریات تخصصی در حوزه کتابداری و اطلاع رسانی بیشتر باشد، امکان بیشتری برای تبادل آرای علمی در این زمینه فراهم می آید. ضمن اینکه نشریات محدودی که در سطح کشور به کتاب و کتابخوانی می پردازند، مسلماً نمی توانند به طور کامل پاسخگوی وظیفه خطیر گسترش کتابخوانی باشند. این امر، دایره گسترده تری از فعالیت را می طلبد که انتشار نشریات بیشتر در حوزه کتابداری و اطلاع رسانی و تلاش در عمومی کردن حوزه عمل آنها، نمی تواند در آن بی تاثیر باشد.

توزیع کردیم اما چون نشریه ما تخصصی است، خیلی با استقبال مواجه نشد و بیشتر دوستان مایل هستند که مشترک نشریات تخصصی شوند.

در بحث کیوسک، بحث تبلیغات هم مطرح است و نشریاتی که می خواهند تبلیغ جذب کنند باید توزیع شوند. ما هم اگر بخواهیم تبلیغات داشته باشیم، طبیعتاً باید تغییر موضع بدهیم و به بحث کیوسک توجه کنیم.

برای معرفی نشریه به نهادهای مرتبط با حوزه کتابداری و اطلاع رسانی کاری انجام داده اید؟

بله. در قدم اول وب سایتی تاسیس کرده ایم. نشانی این وب سایت www.eem.ir است. در قدم دوم با وبلاگ های گروه کتابداری ارتباط برقرار کرده ایم و لینک داده ایم. همچنین با انجمن های مرتبط با کتابداری و اطلاع رسانی و خبرگزاری های کتاب ایران و مهر مرتبط شده ایم و با کتابخانه ملی و انتشارات آستان قدس رضوی و نهادهای دیگر ارتباط برقرار کرده ایم. اما نشریه نوبت و با توجه به وجود نشریاتی که چند ده سال سابقه دارند، تا جای خود را باز کند، به زمان احتیاج دارد. البته محدودیت دیگری هم داریم. بیشتر نشریاتی که در زمینه کتابداری و اطلاع رسانی فعالیت می کنند، از نظر مالی به سازمان ها و نهادهای دولتی یا سازمان های علمی و دانشگاه های کشور وابستگی دارند.

فکر می کنید نشریات حوزه کتابداری و اطلاع رسانی با چه ضعف هایی روبه رو هستند و چه کارهایی باید انجام شود تا این ضعف ها به نقاط قوت تبدیل شود؟

نشریات کتابداری و اطلاع رسانی در مجموع از نظر محتوا قوی هستند چون دانش آموختگان این رشته با اصول رشته خود مثل مقاله نویسی و بحث های محتوایی آشنایی دارند. اما مشکلی که دارند، بحث های مالی آنهاست.

نشریات کتابداری عمده تا وابسته به بودجه های سازمان ها و نهادها هستند و طبیعتاً شدت و ضعف بودجه ها، بر کمیت کار آنها تاثیر گذار است.

از طرف دیگر خلأیی که در حوزه این نشریات وجود دارد این است که بخش خصوصی کمتر درگیر تاسیس آنها می شود. این مسئله هم دلایلی دارد. عمده دلیلش این است که نشریات تخصصی فروش بالایی ندارند و نشریات خصوصی هم باید بر اساس درآمدهای مالی خودشان اداره شوند. با توجه به اینکه این نشریات فروش بالایی ندارند و نمی توانند مثل نشریات عمومی تبلیغ جذب کنند، انتشار آنها به صرفه نیست.

فکر می کنید اختصاص یارانه بیشتر به نشریات تخصصی، فضای انتشار آنها را بهتر می کند؟

به هر حال بی تاثیر نیست. به یک نشریه عمومی با فروش بالا و یک نشریه تخصصی نباید به یک دید نگاه کرد و باید تفاوت هایی بین آنها باشد.

پای صحبت دکتر کاظم معتمدنژاد، پدر روزنامه نگاری نوین ایران

حقوق مطبوعات را قبل از فرانسوی ها نوشتیم

پیش بینی کردیم که یکی از کارکنان خبرگزاری رسمی کشور شروع به تدریس آن کرد. بعد از ایشان هم خانم دکتر زهره داداش زاده که بورسیه دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی پاریس بود و نزد پروفیسور فرنان ترو رساله ای در زمینه نظام حقوقی مطبوعات ایران تهیه کرده بود، این راه را دنبال کرد.

با توجه به دگرگونی های عظیم در حوزه ارتباطات و گسترش ابزار اطلاع رسانی، چقدر قوانین نوشته شده، کاربردی اند؟

ما قبلاً فقط به حقوق مطبوعات توجه داشتیم. در دنیا هم این گونه بود. وقتی رادیو و تلویزیون آمد، به تدریج حقوق رادیو و تلویزیون و حقوق سینما نیز به صورت جداگانه در فرانسه و سایر کشورهای غربی، مورد توجه و مطالعه قرار گرفتند. بعد از جنگ جهانی دوم، بر اثر گسترش برنامه ها و کاربردهای رادیو و آغاز توسعه و گسترش تلویزیون در غرب، مخصوصاً ایالات متحده آمریکا، در دانشگاه های این کشور به حقوق رسانه ها یا حقوق ارتباطات جمعی توجه خاصی پیدا شده بود. یونسکو نیز در چارچوب بررسی ها و پژوهش های خود راجع به ارتباطات جمعی، در این زمینه به مطالعه و تحقیق حقوق مقایسه ای در سطح جهانی پرداخت و با همکاری دو محقق حقوقدان و ارتباط شناس فرانسوی در سال ۱۹۵۱ کتابی تحت عنوان «حقوق ارتباطات جمعی؛ مطالعات تطبیقی نظام های اصلی مقررات گذاری مطبوعات و رادیو و سینما» به زبان های انگلیسی و فرانسوی منتشر کرد. با این اقدام علاوه بر کشورهای غربی که قبلاً با مطالعه و تحقیق در زمینه های حقوقی و سبب ارتباطی مختلف و مجموعه ارتباطات جمعی شرایط لازم برای توسعه این رشته حقوقی در دانشگاه های آنها فراهم شده بود، در سایر ممالک هم به تدریج مقدمات گسترش رشته مذکور ایجاد شد. در سال های اخیر با همگرایی و ادغام فنی ارتباطات دور، ارتباطات رسانه ای سمعی و بصری و فناوری های نوین اطلاعات و امکان تبدیل و انتقال الکترونی سریع متن و صوت و تصویر و داده ها، تحول جدید و بسیار مهمی در دنیای ارتباطات پدید آمد به طوری که مقررات گذاری، سیاستگذاری و برنامه ریزی در مورد استفاده از فضای رایانه ای و ایجاد جامعه اطلاعاتی در سطوح ملی و همچنین جامعه اطلاعاتی جهانی مهم ترین کوشش ها و فعالیت های کشورهای پیشرفته و سازمان های منطقه ای و بین المللی را تشکیل می دهند. در مورد این جامعه اطلاعاتی مسائل بسیار گوناگون و ناشناخته ای مطرح می شوند که حقوق ارتباطات باید به بسیاری از آنها پاسخ دهد. طبیعتاً آن دسته از کشورهایی که زودتر به فعالیت های ارتباطی نوین روی آورده اند، در قانونگذاری های مربوط به آنها نیز پیشقدم شده اند و امروزه بهتر در قبال مسائل مذکور پاسخگو هستند.

چه شد که این کتاب ها را با همکاری دکتر رویا معتمدنژاد تألیف و منتشر کردید؟

برای این که من از دخترتم خواهش کرده بودم که حقوق ارتباطات بخواند. او در دوران تحصیل در فرانسه دکترای حقوق عمومی را تعقیب می کرد که بنا به درخواست من حقوق ارتباطات را طی کرد و رساله اش را در این زمینه نوشت. این رساله درباره نظام حقوقی جامع رسانه های دنیا با تأکید بر فرانسه است. ایشان به صورت جداگانه هم درس حقوق و هم مدیریت ارتباطات سمعی و بصری را تعقیب

حقوق مطبوعات می دادند، کم کم حقوق مطبوعات به حقوق و سبب ارتباط جمعی تبدیل شده بود. درس ایشان از یک طرف با درسی که همکار ایشان آقای لوسین سولال داشت، یکی بود. لوسین سولال یک کیل فرانسوی بود که پروفیسور فرنان ترو با همکاری ایشان در سال ۱۹۵۱ یعنی ده سال قبل از تشکیل انستیتوی فرانسوی مطبوعات و ایجاد درس حقوق ارتباطات، کتابی تحت عنوان «حقوق ارتباطات جمعی» را برای یونسکو تألیف و منتشر کرد. در همان زمان من به این فکر افتادم وقتی که به ایران برگشتم، مقدمات تألیف کتاب جمعی را در این زمینه فراهم کنم. باید یادآوری کنم که در دانشکده های حقوق فرانسه تا آن زمان این رشته حقوقی تدریس نمی شد و اصلاً مطرح نبود و معمولاً در قالب درس های حقوق اساسی و حقوق اداری به طور پراکنده به این مسائل می پرداختند.

در دهه های اخیر حقوق مطبوعات و حقوق ارتباط جمعی از همان انستیتو به دیگر نقاط جهان سرایت کرد. در واقع کتاب «حقوق ارتباطات جمعی» پروفیسور فرنان ترو و لوسین سولال که توسط یونسکو منتشر شده بود، ترجمه انگلیسی اش به وسیله سازمان یونسکو در تمام کشورهای دنیا توزیع شد و از سوی حقوقدانان و روزنامه نگاران و متخصصان علوم ارتباطات مورد استفاده قرار گرفت. امروز هم دوره دکترای این رشته در همان انستیتوی مطبوعات پاریس تدریس می شود.

شما پس از این که دکترای خودتان را گرفتید، به ایران آمدید و کار تدریس را شروع کردید... من وقتی با این سابقه ذهنی به ایران برگشتم، تصمیم گرفتم این رشته و این زمینه را دنبال کنم. در سال ۱۳۴۳ «تئوری روزنامه نگاری آزاد» را در روزنامه کیهان دایر کردیم و یک درس برای مطبوعات گذاشتیم. ما از همان زمان درس حقوق مطبوعات را

حقوق مطبوعات ما هیچ کتابی و یا قانون مدونی نداریم. از همان وقت تصمیم گرفتم که رساله فارغ التحصیلی ام را راجع به آزادی مطبوعات و در زمینه حقوق مطبوعات بنویسم. چون برای ادامه تحصیل به فرانسه رفتم، این موضوع را آنجا تعقیب کردم. در فرانسه من هم در دانشکده حقوق دانشگاه پاریس تحصیل می کردم هم در انستیتوی علم مطبوعات دانشگاه. البته این انستیتو بعدها به انستیتوی فرانسوی مطبوعات و علوم اطلاعات و ارتباطات تغییر نام داد و اکنون با همین نام فعالیت می کند.

در آن زمان پروفیسور فرنان ترو استاد من بود. اصلاً پایه گذار رشته حقوق ارتباطات در کشور فرانسه ایشان بود و امروز او را به عنوان پدر حقوق ارتباطات و کسی که برای نخستین بار این رشته را در دانشگاه های فرانسه و اروپا بنیان گذاشت، می شناسند. ایشان در سال ۱۹۵۱ میلادی با کمک یونسکو کتابی به نام «حقوق همه وسایل ارتباط جمعی» منتشر کرد که نمونه و ماخذی شد برای تدریس این رشته در دانشگاه های مختلف جهان. البته از این شخص کتابی به نام «تاریخ مطبوعات» به فارسی ترجمه و منتشر شده است. وقتی ایشان درس

کار تهیه و تدوین کتاب

«حقوق ارتباطات» دارای

پیشینه ای سی ساله است.

قسمت هایی از این کتاب

در سال ۵۷ برای درس جدید

«حقوق ارتباطات جمعی»

منتشر شد

کاظم معتمدنژاد شناخته شده تر از آن است که نیاز به معرفی داشته باشد و در بین روزنامه نگاران دیروز و امروز از احترام خاصی برخوردار است.

وی را به درستی پدر مطبوعات نوین ایران می شناسند. او سال ها در این عرصه تحقیق و تدریس کرد و هنوز هم دغدغه اعتلای این حوزه را دارد و در این سن و سال (متولد ۱۳۱۳) دست از تحقیق و تألیف برنداشته است و آثاری چون «حقوق مطبوعات» و «حقوق حرفه ای روزنامه نگاران» را به جامعه مطبوعاتی عرضه کرده است. «حقوق ارتباطات» کتابی است که او با همکاری دکتر رویا معتمدنژاد (دخترش) تألیف کرده و اواخر سال گذشته از سوی دفتر مطالعات و توسعه رسانه ها چاپ و منتشر شده است.

آقای معتمدنژاد! چه شد که پس از سال ها تدریس و تحقیق در حوزه علوم ارتباطات به فکر تألیف کتاب هایی مثل «حقوق ارتباطات»، «حقوق حرفه ای روزنامه نگاران» و «حقوق مطبوعات» افتادید؟

اگر به مقدمه کتاب «حقوق ارتباطات» مراجعه کنید، من چرایی و چگونگی تألیف این کتاب ها را نوشته ام.

مثلاً کار تهیه و تدوین کتاب «حقوق ارتباطات» - که جلد یکم آن در حال حاضر منتشر شده - دارای پیشینه ای تقریباً سی ساله است. قسمت هایی از مطالب این کتاب اولین بار در سال ۵۷مقارن با جنبش انقلابی مردم ایران برای درس جدید «حقوق ارتباطات جمعی» که بنا به تقاضای دانشجویان دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی دایر شد، به صورت جزوه های پلای کپی منتشر شد. در آن زمان تحت تأثیر شرایط خاص گسترش انقلاب اسلامی و خواست مودک و مکرر انقلابیون بر تأمین آزادی ها، استقلال و حاکمیت مردمی مسائل مربوط به آزادی مطبوعات که از ارکان اساسی حقوق ارتباطات به شمار می رود، جاذبه های ویژه ای پیدا کرد. به همین خاطر در دو نیم سال تحصیلی ۸-۱۳۵۷ در درس حقوق ارتباطات جمعی، سوابق تاریخی آزادی بیان، آزادی مطبوعات و آزادی اطلاعات، همچنین اصول فلسفی و مبانی حقوقی این آزادی ها مورد بحث و بررسی واقع شدند. به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی و فرا رسیدن بهار آزادی و شکوفایی مطبوعات آزاد و متنوع و آغاز تدارک پیش نویس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مباحث درسی حقوق ارتباطات جمعی با استقبال فراوان دانشجویان روبه رو شد و تقاضای آنان برای تکمیل متن های تهیه شده برای برنامه آموزشی این درس، افزایش پیدا کرد.

به موازات آن توجه به ضرورت تدارک کتاب ها و مقاله های معتبر علمی برای شناخت دقیق مبانی حقوق مطبوعات و وسایل ارتباط جمعی نیز بیشتر شد.

آیا در این حوزه، پیش از این کتابی در ایران منتشر شده بود؟

نه، این موضوع برای اولین بار در ایران مورد توجه قرار گرفت. اگر بخواهم سابقه تاریخی موضوع را مطرح کنم، تقریباً یک سابقه پنجاه ساله خواهد شد. من در زمانی که در دانشکده حقوق دانشگاه تهران در دوره دکترای تحصیل می کردم، در روزنامه کیهان هم کار می کردم. در همان زمان می دیدم که در زمینه

معرفی کتاب «آسمان در آیین»

قرآن کریم در دیوان کبیر

امیر اهری

غزلیات مولانا یکی از شاهکارهای ادبی - عرفانی است که پس از گذشت قرن‌ها همچنان در آسمان معرفت می‌درخشد و عاشقان کوی دوست را به وصال رهنمون می‌شود. در برخی منابع از غزلیات یا دیوان کبیر او با عناوینی چون «کلیات غزلیات شمس تبریزی» و «دیوان شمس تبریزی» نیز یاد شده است، چه در بیشتر غزل‌هایش با نام شمس تبریزی تخلص کرده است. زیرا او خود، اشعارش را از الهامات شمس تبریزی و متأثر از عشق به آن خورشید معارف می‌داند.

این دیوان حاوی غزلیاتی است که مولانا به نام مریدان خود چون صلاح‌الدین و حسام‌الدین چلبی و از همه بیشتر با یاد معشوق و دلداه و پیر معنوی اش شمس تبریزی سروده است. بر اساس نسخه چاپی که به کوشش زنده‌یاد فروزانفر با تکیه بر ده نسخه خطی منتشر شده، غزلیات مولانا شامل ۳۲۲۹ غزل است و بسیاری از غزل‌هایی که به او منسوب است و در لابه‌لای برخی از نسخ خطی و چاپی درج شده از آن وی نبوده، بلکه حاصل طبع شعری چون جمال‌الدین اصفهانی، شمس طیبی، انوری، سلطان ولد و دیگران است.

مولانا به دلیل طهارت درونی، بر خورداری از استعداد شگرف، تربیت یافتگی در خانواده اهل علم و معرفت و بهره بردن از محضر بزرگان اندیشه و معرفت و تحت تأثیر اندیشمندانی چون شمس تبریزی، غزالی و عطار، با چیره‌دستی تمام از منابع و متون بسیاری در حوزه‌های ادبیات، کلام، فلسفه، تصوف، فقه، تاریخ و ... بهره برده است، اما قرآن و حدیث دو پایه مهم نظام اندیشگی اوست و تسلط شگرف او بر قرآن و حدیث در جای‌جای آثارش مشهود است. او تلاش می‌کند با تمامی ابزارهایی که در اختیار دارد، سایه وار کتاب آسمانی را پی‌گیرد و آموزه‌های قرآنی را در آیین آثارش بازنماید. از این روست که جامی و یا به قولی شیخ‌بهای درباره‌اش گفته‌اند

من نمی‌گویم که آن عالی‌جناب هست پیغمبر ولی دارد کتاب

مثنوی اوست قرآن را مدل

تمامی نواهای او در غزلیات نغز و دلکش، آواهای الهی است که حنجره‌اش را به ترنم درآورده است.

این همه آواها از شه بود

گرچه از حلقوم عبدالله بود

متأسفانه تاکنون در باب تأثیرپذیری و استفاده مولانا از آموزه‌های قرآنی در مثنوی و کلیات - جدای از کتاب

مورد بحث - تحقیق جدی صورت نگرفته است.

در کلیات طبع مرحوم فروزانفر نیز گرچه در برخی موارد به آیات مورد استفاده مولانا اشاره شده، اما چون

هدف اصلی او اشارات قرآنی نبوده، بسیاری از موارد از چشمان تیزبینش مخفی مانده است.

خوشبختانه با چاپ کتاب «آسمان در آیین» که به همت مولوی پژوه معاصر، جناب آقای علی رضا مختاریور

به مشتاقان آثار این عارف بلند آوازه ارائه شده، گام مهمی در این مسیر برداشته شده است.

کتاب شامل سه بخش عمده است:

۱. مقدمه: ۶۱ صفحه

۲. متن کتاب: ۵۱۹ صفحه

۳. فهرست الفبایی ابیات: ۱۷۹ صفحه

نویسنده نکته سنج در مقدمه مفصل خود تلاش کرده با نثری روان، پس از ارائه دورنمایی از حیات مولانا که در عین ایجاز، بسیار جذاب و خواندنی است به منابع فکری مولانا بپردازد و در این بین، بر تأثیرپذیری او از قرآن کریم بیشتر تأکید دارد. او انعکاس آموزه‌های فلسفی، کلامی، ادبی، فقهی و ... را در برابر آموزه‌های قرآنی موجود در آثار مولانا چون ذره‌ای در برابر خورشید می‌داند.

نویسنده در ادامه گونه‌های بهره‌برداری مولانا از قرآن کریم در دیوان کبیر را برمی‌شمرد:

۱. ذکر عین کلمات آیات قرآنی در ابیات

۲. ذکر نام سوره‌های قرآن کریم

۳. ذکر کلمات خاص قرآن کریم

۴. ذکر ترجمه آیات

۵. اشاره به مضمون یک یا چند آیه

۶. اشاره به مفاهیم قرآنی

۷. اشاره به اصطلاحات قرآنی بدون اشاره به آیه خاص

۸. استفاده از تعابیر قرآنی برای مقاصد دیگر

و نمونه‌هایی از گونه‌های هشتم را به تفصیل یادآور می‌شود.

او به درستی به پیشینه پژوهش بر روی تأثیرپذیری کلیات کبیر از قرآن کریم که منحصر در تصحیح مرحوم فروزانفر است، اشاره می‌کند و ضمن تبیین ویژگی‌های تصحیح یادشده، به تحلیل نوع اشاره‌های قرآنی مرحوم فروزانفر می‌پردازد و در پایان این قسمت نمونه‌هایی از اغلاط مطبعی آن را ارائه کرده و بر ضرورت تصحیح مجدد انتقادی کلیات شمس بر اساس نسخه‌های تازه‌یاب و ارائه نمونه کامل تر و دقیق تر از این شاهکار جاوید ادبی - عرفانی تأکید می‌ورزد.

نویسنده، تحقیق و چگونگی انطباق ادبیات دیوان کبیر با آیات قرآن کریم را در سه مرحله انجام داده است: - نخست با مطالعه دقیق تمامی ابیات دیوان، ابیاتی را که به نحوی به آیه یا مفهوم قرآنی اشاره دارند، استخراج کرده است.

- سپس ابیاتی که به آیاتی مشخص اشاره دارند، فهرست کرده.

- و در مرحله پایانی، ابیاتی که صرفاً به واژه یا مفهومی قرآنی اشاره دارند مشخص کرده و اگر قرینه‌ای بر اختصاص آیه خاص وجود نداشته به اولین آیه‌ای که شامل واژه یا مفهوم مذکور بوده، تصریح کرده است. نویسنده در ادامه به تفصیل درباره ابیاتی که درباره پیامبران الهی سخن گفته‌اند و انطباق آنها بر آیات قرآنی به بحث پرداخته و در پایان به اجمال، شیوه استفاده از کتاب را برای خوانندگان ترسیم کرده است.

بخش انتهایی کتاب فهرست الفبایی ابیات بر اساس مصرع اول است. جاداشت در این قسمت نمایه آیات، اسامی پیامبران الهی و همچنین نمایه مفاهیم و موضوعات قرآنی نیز ارائه می‌شد تا استفاده از این اثر گرانسنگ را افزون و برای پژوهشگران تسهیل می‌کرد.

جدای از نوع کاغذ کتاب، صفحه‌آرایی و طراحی جلد کتاب نیز چشم نواز است.

مطالعه این اثر خواندنی و جذاب را به تمامی قرآن‌پژوهان و مولوی‌پژوهان توصیه نموده، برای محقق گرانمایه و اندیشور آن آرزوی توفیق روزافزون دارم.

را دربرمی‌گیرد.

در این میان عنوان حقوقی تازه‌ای به نام «حقوق تکنولوژی‌های نوین اطلاعات و ارتباطات» هم در سال‌های اخیر از سوی برخی حقوقدانان و محققان حقوق ارتباطات، مورد استفاده قرار می‌گیرد که می‌تواند بعضی از زمینه‌های حقوق ارتباطات دور و حقوق ارتباطات رایانه‌ای را دربرگیرد.

عموماً نویسندگان و شاعرانی که در عرصه مطبوعات مشغول به کارند، همیشه با این طعنه مواجه هستند که روزنامه‌نگاری شما را دچار روزمرگی می‌کند. فلسفه این نظر از کجا پیدا شده است؟

مسئله روزنامه‌نگاری در غرب از ابتدا با یک دید منفی مواجه بوده و این دید منفی همچنان وجود دارد. این دید منفی از دو جهت مورد بررسی است.

یک طرف اهل ادبیات و اهل قلم هستند که نسبت به روزنامه‌نگاری و روزنامه‌نگاران بدبین بودند.

بالتراک یکی از آن نویسندگانی است که با روزنامه‌نگاران از در مخالفت درآمد و آنها را کسانی معرفی می‌کرد که مطالب سطحی و کم‌عمق و در سطح نازل می‌نویسند. به همین دلیل و با همین دیدگاه است که امروز برخی را متهم می‌کنند که سبک کارشان ژورنالیستی است. گروه دیگر مخالفان روزنامه‌نگاری، محققان علوم اجتماعی بودند. آنها در دانشگاه‌ها جایی نداشتند، چون ادبیات و علوم و فلسفه مورد توجه بود و این دسته از نویسندگان برای تدریس در دانشگاه‌ها حضور نمی‌یافتند، پس روزنامه‌نگاران مورد هجمه قرار می‌گرفتند. شاید به این خاطر که محققان علوم اجتماعی روزنامه‌نگاران را عامل این محرومیت می‌پنداشتند. علوم اجتماعی در واقع از قرن بیستم مورد توجه قرار گرفت و در

دانشگاه‌ها مطرح شد. محققان علوم اجتماعی در آن دوران در عین حال که از فهم فلسفه یا علوم بنیادی و ادبیات برخوردار بودند با رشته روزنامه‌نگاری و روابط عمومی و ارتباطات اجتماعی میانه خوبی نداشتند. به همین خاطر می‌بینیم فعالیت روزنامه‌نگاری از دو سو تحت فشار قرار می‌گیرد. به همین دلیل ما باید سعی کنیم روزنامه‌نگاری را در شرایطی قرار بدهیم و به آن درجه از اعتلا برسانیم

که این جلوه‌های منفی در افکار بخشی از جامعه از بین برود و انتقاداتی که به ما می‌شود کم و کم تر بشود و این رشته رو به کمال بگذارد. البته ما نیاز به یک بازنگری جامع در عرصه روزنامه‌نگاری داریم.

نویسندگان بزرگی در سطح جهان کار نوشتن را از عرصه روزنامه‌نگاری شروع کردند؛ نویسندگانی مثل مارکز که شهرتی جهانی پیدا کردند. آیا در روزنامه‌نگاری ایران شاهد ظهور چنین چهره‌هایی خواهیم بود؟

قاعدتاً می‌توان ظهور چنین پدیده‌هایی را انتظار داشت. این جزو کارهای مطالعاتی است که من دارم و فکر می‌کنم رابطه مطبوعات و تجدد را باید بررسی کرد. عقیده من این است که ما کار مطبوعات را با تجدد شروع کردیم در حالی که تجدد واقعی نبود. ما باید این دوره را مورد بازنگری قرار دهیم و ببینیم که چرا در انقلاب مشروطیت که متأسفانه آن جنبه‌های منفی که در مطبوعات آن دوره دور از انتظار بود، همچنان باقی ماند. این بحث را وقتی تعمیم می‌دهیم و در سطح جهانی بررسی می‌کنیم، می‌بینیم این مشکل در سطح جهانی هم به چشم می‌خورد.

اگر این آثار بررسی بشود و تطبیق داده بشود، شاید بتوانیم شاهد پیشرفت روزنامه‌نگاری در ایران باشیم. در واقع به یک روزنامه‌نگاری آرمانی برسیم و توقع داشته باشیم همه هدف‌های خوب اجتماعی و سیاسی را به تحقق برساند. به همین دلیل ما در این زمینه خیلی احتمال موفقیت داریم. یک راه این است که ریشه علوم ارتباطات در ایران تقویت بشود. هم در سطح لیسانس، هم در سطح فوق لیسانس هم در سطح دکترا. علاوه بر این در مراکز استان‌ها هم تقویت و بودجه‌های بیشتری برای دانشگاه‌ها در نظر گرفته شود.

کرده بود. به همین دلیل وقتی به ایران برگشت، از او خواستم که درس حقوق ارتباطات را هم بدهد. از آن زمان او در تالیف و تدوین این کتاب‌ها به من کمک می‌کند.

در دورانی که شما تدریس روزنامه‌نگاری و حقوق مطبوعات را آغاز کردید چنین کتاب‌هایی وجود نداشت. شما چگونه با این مسئله برخورد می‌کردید؟

من در آن زمان به دانشجویانم جزوه می‌دادم یعنی این درس را با جزوه شروع کردیم و این جزوه‌ها را به صورت پلای کپی در اختیار دانشجویان می‌گذاشتیم. بعدها که مقدمات چاپ فراهم شد زمانی که دانشکده ما تعطیل شد و امکانات چاپ هم از بین رفت. مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها که آغاز به کار کرد، تلاش کردند تا کتاب‌هایی از این دست چاپ و منتشر شود.

امروز که بحث «کتاب‌های الکترونیکی» و «روزنامه‌های الکترونیکی» زیاد به گوش می‌رسد، بسیاری از دست‌اندرکاران احتمال می‌دهند که کتاب و روزنامه به صورت چاپی منسوخ شود. به نظر شما این تئوری به واقعیت تبدیل می‌شود؟

فکر نمی‌کنم روزنامه و کتاب از بین بروند. تجربه نشان می‌دهد همان‌گونه که رادیو و تلویزیون مشوق و موجب رونق مطبوعات شد، نشر الکترونیک کتاب و نشریه هم موجب گسترش کتاب و روزنامه‌های چاپی می‌شود. اتفاقاً اینترنت امکان بسیار خوبی است برای این که اخبار و اطلاعات مطبوعات زودتر در اختیار مخاطب قرار بگیرد. یعنی نشر الکترونیک باعث تسریع در کار می‌شود و یک نوع تعامل ارتباطی می‌تواند باشد و ارتباط به معنای دقیق کلمه تحقق پیدا می‌کند. با این همه این ابزارهای تازه جلوی پیشرفت کتاب و مطبوعات را نمی‌گیرد و مانع و سدی در این راه ایجاد نمی‌کند. هر کدام در جای خود نکوست. بهترین دلیلش هم این است که در کشورهای غربی شمارگان کتاب و نشریات پایین نیامده است. حتی برخی از روزنامه‌ها که وزین و بامحتوا هستند و مسائل بومی و محلی را مطرح می‌کنند بسیار مورد توجه هستند و شمارگان آنها افزایش هم پیدا کرده است. البته ممکن است برخی نشریات زرد و سطحی یا کتاب‌های عامه‌پسند و بی‌محتوا بخشی از مخاطبان خود را از دست بدهند.

کتاب «حقوق ارتباطات» روی جلدش آمده «جلد یکم: کلیات». آیا این کتاب جلدهای دیگری هم دارد؟

جلد دوم شامل «نظام‌های حقوقی ارتباطات» است. البته جلد دوم حاضر و آماده است و به زودی تحویل چاپخانه خواهد شد. در جلد دوم کتاب چهار نظام حقوقی ارتباطات از هم تفکیک شده‌اند.

اول نظام حقوقی ارتباطات جمعی، دوم نظام حقوقی ارتباطات دور، سوم نظام حقوقی ارتباطات رایانه‌ای و چهارم نظام حقوقی تکنولوژی‌های نوین اطلاعات و ارتباطات است که به این چهار مورد پرداخته‌ام. به طور کلی می‌توان گفت که هسته مرکزی یا کانون اصلی «حقوق ارتباطات» را مفهوم انتشار یا اعلان (در معرض استفاده عموم گذاشتن یا علنی کردن اطلاعات و افکار و عقاید) تشکیل می‌دهد.

به بیان دیگر، این عمل انتشار است که ارتباط را ایجاد می‌کند و حقوق ارتباطات هم مجموعه مقررات راجع به انتشار است بر این اساس، رشته جدید حقوق ارتباطات از لحاظ موضوع و قلمرو شمول آن دارای سه شاخه اصلی است شامل «حقوق ارتباطات جمعی»، «حقوق ارتباطات دور» و «حقوق ارتباطات رایانه‌ای» که هر کدام از آنها زیرشاخه‌های مخصوص خود را دارند.

مثلاً شاخه حقوق ارتباطات جمعی به زیرشاخه‌های حقوق مطبوعات، حقوق سینما و حقوق رادیو تلویزیون تقسیم می‌شود. شاخه «حقوق ارتباطات دور» زیرشاخه‌های حقوق پست، حقوق تلگراف، تلفن‌وی و سیم و حقوق ماهواره‌های ارتباطی را شامل می‌شود. شاخه حقوق «ارتباطات رایانه‌ای» که به جای آن «واژه حقوق ارتباطات الکترونی» هم به کار می‌رود، زیرشاخه‌های حقوق انفورماتیک، یا حقوق کامپیوتر، حقوق تله‌ماتیک و حقوق اینترنت

در سوگ داوود بختیاری
پرواز با اولین شکوفه

پنجم فروردین، در نخستین روز کاری سال ۱۳۸۷ خبر درگذشت «داوود بختیاری دانشور» داستان نویس و خاطره نگار حوزه دفاع مقدس، همکارانش در حوزه هنری و همه کسانی که او را از دور و نزدیک می شناختند در بهت و حیرت فرو برد.

این نویسنده که مدت ها از بیماری کبد رنج می برد، در آخرین روز سال ۱۳۸۶ در منزل خود زندگی را وداع گفت و به دیار باقی شتافت، اما با توجه به آغاز تعطیلات سال نو، در بی خبری به خاک سپرده شد.

داوود بختیاری دانشور در سال ۱۳۴۶ در تهران متولد شد. وی با لیسانس مدیریت صنعتی و به عنوان کارشناس ادبی و داستان نویس در دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری مشغول به کار شد و در کمتر از یک دهه توانست جایگاه قابل توجهی را در عرصه ادبیات داستانی برای خود به دست آورد. وی به خاطر عشق و علاقه خاصی که به مادر مرحومش داشت، نام خانوادگی او را که «دانشور» است به نام خود اضافه کرده بود. بختیاری دانشور به خاطر آثارش جوایز زیادی را کسب کرد که از آن جمله می توان به رمان «می توان تنها رفت» وی اشاره کرد که در بررسی آثار داستانی توسط معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سال ۱۳۸۰ رتبه دوم رابه دست آورد. همچنین او در یازدهمین جشنواره کتاب سال دفاع مقدس با کتاب «خانه ابدی» رتبه دوم را کسب کرد و نیز با همین کتاب در هفتمین دوره از جایزه ادبی شهید حبیب غنی پور موفق به کسب عنوان برتر شد.

پرواز سفید (براساس زندگی شهید عباس بابایی)، پناه سرخ (براساس زندگی شهید دکتر مصطفی چمران)، حدیث مردی که با ما بود (خاطرات امیر سرتیپ دوم شهید علی شهبابی)، طعم زندگی، من و عکس او (درباره سوسنگرد)، مسافر (براساس زندگی شهید غلامحسین افشردی و حسن باقری)، سبزه های خاکی (زندگی نامه داستانی شهید سیداکبر شیخ الاسلام)، می توان تنها رفت (زندگی نامه داستانی شهید عبدالرضا موسوی)، فرمانده شهر (براساس زندگی شهید محمدعلی جهان آرا)، غریبه (براساس زندگی شهید یدالله کلهر)، مرسد، دفتر چه، تمام زندگی پیش روی من است، مردی که خواب نمی دید (خاطرات اسیر آزادشده ایرانی اسدالله خالدی)، آرامگاه (براساس زندگی شهید حسن آزادی)، بچه محله جلالی، خاطرات دور، خانه ابدی (براساس خاطرات شهید حسن آزادی)، سرب شیرین، فرمانده ای مثل پدر، متولد یازده شهریور، آن سوی شب (زندگی نامه داستانی شهید دکتر محمدجواد باهنر)، مین های دوست داشتنی، من، محمدعلی رجایی، بهشت کوچک ما، ما همه سرباز بودیم و زندگی نامه شهید محمدحسین عدالتخواه (در دست چاپ) از مهم ترین آثار زنده یاد داوود بختیاری دانشور است.

مراسم یادبود این داستان نویس دفاع مقدس، ساعت ۱۵ چهارشنبه ۲۱ فروردین ماه با حضور جمعی از نویسندگان و دوستان وی در حوزه هنری برگزار شد.

نگاهی به «خاک و خاطره» نوشته احمد دهقان

خاطره نگاری حرفه ای

دهقان در فصل بعد پس از آن که به جایگاه آثار خود نوشت درباره انقلاب اسلامی و وقوع جنگ تحمیلی به عنوان یکی از عوامل مهم آن اشاره می کند، درباره خاطره نویسی جنگ چنین می نویسد: «پس از پایان جنگ تحمیلی، هزاران بسیجی و سرباز راهی شهرهای خود شدند. آنها شاهد بزرگ ترین واقعه تاریخ معاصر ایران در کنار واقعه بزرگ دیگری پیروزی انقلاب اسلامی بودند. از سوی دیگر مشاهدات مردم کوچک و بازار آنها را به عنوان مهم ترین شاهدان جنگ در آورد. جنگ دیدگان هر یک روایت خود را از جنگ نوشتند. بسیاری از آنان، نشر خاطرات خود را تداوم ارزشهای دفاع مقدسی جنگی می دانستند که پایان یافته بود. حجم نوشته ها به سرعت افزایش یافت؛ به طوری که پس از مدت کوتاهی، بسیاری از صاحب نظران این اقبال را به نوشتن خاطرات، نهضت خاطره نویسی جنگ نامیدند.

مؤلف سپس به معرفی چند شروع متفاوت برای نوشتن خاطره می پردازد و از بیان خاطرات به شیوه تاریخی و لحظه پردازی، شیوه تاریخی و بدون لحظه پردازی همچنین شروع خاطرات، بدون مقدمه نام می برد. وی می نویسد: «شروع خاطره نوشته ها متنوع است و براساس سلیقه، داشته های ذهنی و ذوقی صاحب خاطره شکل می گیرد. خاطره نویسان نه براساس فرم های رایج - و تقریباً کلیشه ای - در ادبیات داستانی، بلکه با شیوه های ساده، روان و صمیمی خاطرات خود را آغاز کرده اند.»

دهقان از «یادداشت های روزشمار»، «دست نوشته ها» و «یادداشت های پراکنده» به عنوان زیرگونه های یادداشت نوشته ها نام می برد و معتقد است: «مهم ترین عامل در این تقسیم بندی منابع موجود ساخت اجتماعی، ادبی و فرهنگی هر جامعه و نیز اوراق به جای مانده به عنوان یادداشت نوشته است. در گذشته نه چندان دور نیز، درباره یادداشت های جنگی، دو زیرگونه «یادداشت های روزشمار» و «دست نوشته ها» معرفی می شدند و زیرگونه «یادداشت های پراکنده» به علت فقر منابع چاپی، نادیده انگاشته شده اند.» دهقان در ادامه به توضیح درباره این زیرگونه ها می پردازد و نمونه هایی از این نوع خاطرات را ارائه می دهد.

اسناد و کتاب های تاریخی نمی تواند به طور عمده همه چیز را راجع به گذشته ما بگویند. آنها اغلب روی افراد مشهور و وقایع بزرگ تمرکز دارند و تمایل دارند از افراد معمولی غفلت کنند. تاریخ شفاهی جاهای خالی تاریخ مکتوب را پر می کند و روایت های دسته اولی از حادثه بیان می کند. نویسنده فصل آخر کتاب به دو موضوع «خاطرات شفاهی» و «تاریخ شفاهی» پرداخته است. به اعتقاد او در روش های روایت شفاهی، اگر به صورت فردی باشد، خاطرات شفاهی نامیده می شود و اگر به صورت جمعی - حول یک موضوع خاص - بیان و تدوین شود، تاریخ شفاهی نام می گیرد.

دهقان در ادامه از انتخاب مصاحبه گر و مصاحبه شونده، جست وجو درباره پیش زمینه ها، مصاحبه، تدوین، تهیه پیوست، پی نویسی و گویاسازی و آرشیو و بایگانی به عنوان مراحل اجرای پروژه خاطرات شفاهی نام می برد و به تشریح هر یک از آنها با ذکر نمونه می پردازد.

او در پایان با اشاره به گذشت ربع قرن از جنگ تحمیلی، شیوه خاطرات شفاهی را به دلیل وجود افراد زیاد مصاحبه شونده به راحتی قابل اجرایی داند و بر این باور است که احتمالاً با گذشت ربع قرن دیگر، یافتن کسانی که در جنگ تحمیلی حضور داشته اند و بتوانند خاطرات خود را روایت کنند از هم اکنون دشوارتر است.

دهقان در فصل بعد پس از آن که به جایگاه آثار خود نوشت درباره انقلاب اسلامی و وقوع جنگ تحمیلی به عنوان یکی از عوامل مهم آن اشاره می کند، درباره خاطره نویسی جنگ چنین می نویسد: «پس از پایان جنگ تحمیلی، هزاران بسیجی و سرباز راهی شهرهای خود شدند. آنها شاهد بزرگ ترین واقعه تاریخ معاصر ایران در کنار واقعه بزرگ دیگری پیروزی انقلاب اسلامی بودند. از سوی دیگر مشاهدات مردم کوچک و بازار آنها را به عنوان مهم ترین شاهدان جنگ در آورد. جنگ دیدگان هر یک روایت خود را از جنگ نوشتند. بسیاری از آنان، نشر خاطرات خود را تداوم ارزشهای دفاع مقدسی جنگی می دانستند که پایان یافته بود. حجم نوشته ها به سرعت افزایش یافت؛ به طوری که پس از مدت کوتاهی، بسیاری از صاحب نظران این اقبال را به نوشتن خاطرات، نهضت خاطره نویسی جنگ نامیدند.

مؤلف سپس به معرفی چند شروع متفاوت برای نوشتن خاطره می پردازد و از بیان خاطرات به شیوه تاریخی و لحظه پردازی، شیوه تاریخی و بدون لحظه پردازی همچنین شروع خاطرات، بدون مقدمه نام می برد. وی می نویسد: «شروع خاطره نوشته ها متنوع است و براساس سلیقه، داشته های ذهنی و ذوقی صاحب خاطره شکل می گیرد. خاطره نویسان نه براساس فرم های رایج - و تقریباً کلیشه ای - در ادبیات داستانی، بلکه با شیوه های ساده، روان و صمیمی خاطرات خود را آغاز کرده اند.»

دهقان در فصل بعد پس از آن که به جایگاه آثار خود نوشت درباره انقلاب اسلامی و وقوع جنگ تحمیلی به عنوان یکی از عوامل مهم آن اشاره می کند، درباره خاطره نویسی جنگ چنین می نویسد: «پس از پایان جنگ تحمیلی، هزاران بسیجی و سرباز راهی شهرهای خود شدند. آنها شاهد بزرگ ترین واقعه تاریخ معاصر ایران در کنار واقعه بزرگ دیگری پیروزی انقلاب اسلامی بودند. از سوی دیگر مشاهدات مردم کوچک و بازار آنها را به عنوان مهم ترین شاهدان جنگ در آورد. جنگ دیدگان هر یک روایت خود را از جنگ نوشتند. بسیاری از آنان، نشر خاطرات خود را تداوم ارزشهای دفاع مقدسی جنگی می دانستند که پایان یافته بود. حجم نوشته ها به سرعت افزایش یافت؛ به طوری که پس از مدت کوتاهی، بسیاری از صاحب نظران این اقبال را به نوشتن خاطرات، نهضت خاطره نویسی جنگ نامیدند.

مؤلف سپس به معرفی چند شروع متفاوت برای نوشتن خاطره می پردازد و از بیان خاطرات به شیوه تاریخی و لحظه پردازی، شیوه تاریخی و بدون لحظه پردازی همچنین شروع خاطرات، بدون مقدمه نام می برد. وی می نویسد: «شروع خاطره نوشته ها متنوع است و براساس سلیقه، داشته های ذهنی و ذوقی صاحب خاطره شکل می گیرد. خاطره نویسان نه براساس فرم های رایج - و تقریباً کلیشه ای - در ادبیات داستانی، بلکه با شیوه های ساده، روان و صمیمی خاطرات خود را آغاز کرده اند.»

دهقان در فصل بعد پس از آن که به جایگاه آثار خود نوشت درباره انقلاب اسلامی و وقوع جنگ تحمیلی به عنوان یکی از عوامل مهم آن اشاره می کند، درباره خاطره نویسی جنگ چنین می نویسد: «پس از پایان جنگ تحمیلی، هزاران بسیجی و سرباز راهی شهرهای خود شدند. آنها شاهد بزرگ ترین واقعه تاریخ معاصر ایران در کنار واقعه بزرگ دیگری پیروزی انقلاب اسلامی بودند. از سوی دیگر مشاهدات مردم کوچک و بازار آنها را به عنوان مهم ترین شاهدان جنگ در آورد. جنگ دیدگان هر یک روایت خود را از جنگ نوشتند. بسیاری از آنان، نشر خاطرات خود را تداوم ارزشهای دفاع مقدسی جنگی می دانستند که پایان یافته بود. حجم نوشته ها به سرعت افزایش یافت؛ به طوری که پس از مدت کوتاهی، بسیاری از صاحب نظران این اقبال را به نوشتن خاطرات، نهضت خاطره نویسی جنگ نامیدند.

مؤلف سپس به معرفی چند شروع متفاوت برای نوشتن خاطره می پردازد و از بیان خاطرات به شیوه تاریخی و لحظه پردازی، شیوه تاریخی و بدون لحظه پردازی همچنین شروع خاطرات، بدون مقدمه نام می برد. وی می نویسد: «شروع خاطره نوشته ها متنوع است و براساس سلیقه، داشته های ذهنی و ذوقی صاحب خاطره شکل می گیرد. خاطره نویسان نه براساس فرم های رایج - و تقریباً کلیشه ای - در ادبیات داستانی، بلکه با شیوه های ساده، روان و صمیمی خاطرات خود را آغاز کرده اند.»

دهقان در فصل اول این کتاب هفت فصلی به تحولات دوران رنسانس اشاره می کند و با این گفته که انسان گرایی (Humanism) براساس اندیشه انسان های دوره رنسانس به وجود آمده چنین می نویسد: «خاطره نگاری به شکل امروزی با تغییر نقش انسان از دوره انسان محوری آغاز شد. قبل از این دوره، سفرنامه ها تنها نشانه های از خود و اجتماع گفتن بود ولی آرام آرام، با قبول مسئولیت های اجتماعی، خاطرات افرادی نیز که به سفر نمی رفتند، مهم و خواندنی شد. سیاستمداران، افراد مشهور، نویسندگان، نظامیان و افراد خاندان سلطنتی از آن دسته افرادی بودند که خاطرات آنها نوشته شد. اینچنین شد که خاطره نویسی به وجود آمد.» نویسنده در ادامه خاطره نویسی، نگاه های مختلف را بیان و به نمونه هایی از خاطرات سرداران و فرماندهان جنگی، سیاستمداران، خبرنگاران، جنگ گردگان، مردم و انقلابیون جهان اشاره می کند. او در پایان هر فصل کتاب های خواندنی و مرتبط با موضوع را به خواننده معرفی می کند.

دهقان در فصل دوم، فراز و فرود خاطره نویسی در ایران را بررسی می کند. او خاطره نویسی به شکل امروزی آن را محصول ۲۰۰ سال پیش می داند که توسط گروه های محدود اجتماعی نگارش می یافت. در دوران پیش از انقلاب تحولات به گونه ای بود که مردم نقش مهمی در وقایع نداشتند و شرایط نیز به گونه ای نبود که خاطرات مردم کوچک و بازار مهم باشد تا مکتوب شود و انتشار یابد، اما انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ توانست تمام شبکه های اجتماعی پیشین را به هم بریزد. به این ترتیب خاطره نویسی نیز دگرگون شد. اگر قبل از آن خاطرات رجال و گروه های متعدد تاریخ ساز نوشته می شد، این بار خاطرات مردم شهر و روستا جلوه پیدا کرد.

دهقان در فصل دوم، فراز و فرود خاطره نویسی در ایران را بررسی می کند. او خاطره نویسی به شکل امروزی آن را محصول ۲۰۰ سال پیش می داند که توسط گروه های محدود اجتماعی نگارش می یافت. در دوران پیش از انقلاب تحولات به گونه ای بود که مردم نقش مهمی در وقایع نداشتند و شرایط نیز به گونه ای نبود که خاطرات مردم کوچک و بازار مهم باشد تا مکتوب شود و انتشار یابد، اما انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ توانست تمام شبکه های اجتماعی پیشین را به هم بریزد. به این ترتیب خاطره نویسی نیز دگرگون شد. اگر قبل از آن خاطرات رجال و گروه های متعدد تاریخ ساز نوشته می شد، این بار خاطرات مردم شهر و روستا جلوه پیدا کرد.

غلامرضا رمضان از «راز شکست قله سپید» می گوید

دلنوشته‌ها

غلامرضا رمضان سال ۱۳۴۰ در زاهدشهر فسا متولد شد. او پس از گذراندن دوران دبیرستان و با شروع جنگ تحمیلی به استخدام ارتش درآمد و ماه‌ها در جنوب و پس از آن در شمال غرب (کردستان) در لشکر ۲۸ مشغول خدمت بود. وی پس از اخذ درجه ستوانی با عنوان فرمانده دسته، معاون گروهان، فرمانده گروهان، رکن ۳ و معاون بازرسی لشکر انجام وظیفه کرده است. سرهنگ رمضان با دو بار مجروحیت به افتخار جانبازی نائل شده و اکنون از دست راست معلولیت جسمی دارد. او پس از گذشت حدود دو دهه از جنگ تحمیلی اقدام به ثبت خاطرات خود کرده و آن را در قالب کتابی تحت عنوان «راز شکست قله سپید» توسط نشر صریح به چاپ رسانده است. رمضان هم اکنون در آستانه بازنشستگی قرار دارد.

آقای رمضان! چرا تصمیم گرفتید خاطراتتان را مکتوب و منتشر کنید؟

بنیاد حفظ آثار در جلسه‌ای ما را دعوت و تشویق کرد که خاطرات دوران جنگ خود را مکتوب کنیم. از طرف دیگر من در زمان حضور در جبهه خاطرات روزانه خود را مکتوب می کردم که به حدود ۳۰۰ صفحه می رسید. اما متأسفانه در عملیات کردستان در تاریخ ۲۱ فروردین ۱۳۶۷ در جریان درگیری ها، سنگر ما آتش گرفت و بسیاری از این

نوشته‌ها از بین رفت و تنها چند صفحه‌ای از آنها باقی ماند که در پایان کتاب ارائه شده است. انگیزه اصلی من نیز این بود که حدود دو دهه از جنگ می گذشت و سن ما نیز در حال بالا رفتن بود و احتمال فراموشی خاطرات وجود داشت، بنابراین ثبت آنها ضروری به نظر می رسید.

آیا شما پیش از این تالیفاتی داشته‌اید یا به عبارتی در حوزه نویسندگی فعالیت کرده بودید؟

خیر، نویسندگی من تنها محدود به همان خاطرات روزانه دوران حضورم در جبهه بود.

عدم فعالیت شما در عرصه نویسندگی، تحریر این کتاب را برای شما مشکل نکرد؟

چون من دانشجوی رشته تاریخ اسلام در مقطع فوق لیسانس بودم، ثبت خاطراتم همزمان شد با نوشتن پایان نامه. البته در اوایل کار نوشتن برایم سخت بود اما پس از تکمیل پایان نامه این کار کمی برایم آسان شد.

شما در برخی از بخش‌های کتاب از حوزه خاطره خارج شده‌اید و دست به تحلیل و تفسیر زده‌اید... بله درست است. این نوع نوشتن به دانشجوی بودن من برمی گشت و باعث شد که در برخی از بخش‌ها من دیدگاه‌ها و نظرات خود را نسبت به عراق، ایران و موقعیت آن زمان ابراز کنم.

شما در مواردی خاطرات خود را به صورت کلی بیان کرده‌اید، در صورتی که اگر به جزئیات آن نیز می پرداختید، خوانندگی تر و دلنشین می شد.

شاید این امر به خاطر عدم تجربه و سابقه من در نویسندگی باشد. البته من معتقدم که جوانان امروز

تمایل چندانی به خواندن کتاب‌های قطور ندارند و شاید به همین خاطر خیلی وارد جزئیات نشده‌ام. فکر نمی کنید بهتر است که رزمندگان دوران دفاع مقدس، اگر قصد ثبت خاطرات یا نوشتن داستان در مورد وقایع و اتفاقات زمان جنگ را دارند، ابتدا با چارچوب و کلیات نوشتن، به ویژه در آن قالبی که قصد تحریر دارند آشنا شوند و بعد اقدام به نوشتن کنند؟

این پیشنهاد بسیار خوب و موثر خواهد بود اما اکثر کسانی که در جنگ بودند و خاطرات ناب و شنیدنی از آن دوران دارند، هیچ آموزش و تعلیمی برای نوشتن این خاطرات ندیده‌اند. البته جلساتی بسیار کوتاه از سوی نهادهای متولی برگزار می شود اما موثر نیست، بر این اساس است که این رزمندگان یا خاطرات خود را مکتوب نمی کنند و یا اگر بنویسند چندان زیبا و خواندنی نیست. به نظر من می توان با افراد حاضر در جبهه مصاحبه کرد و آن را در اختیار نویسندگان حرفه‌ای قرارداد تا به صورت کتاب دربیاید که قطعاً نتیجه آن بهتر خواهد بود. من کسانی را می شناسم که سال‌ها در جبهه فعالیت و خدمت کرده‌اند و خاطرات بسیار خوبی هم دارند، اما توانایی نگارش ندارند. به هر حال این کتاب نیز اولین تجربه من بود و طبعاً کاستی‌های زیادی دارد.

یعنی قصد دارید این کتاب را بازنویسی کنید؟

می توان با افراد حاضر در جبهه مصاحبه کرد و ماحصل آن را در اختیار نویسندگان حرفه‌ای قرارداد تا به صورت کتاب دربیاید، قطعاً نتیجه آن بهتر خواهد بود

اگر کسی باشد که محتوای کتاب را دوباره به صورت مصاحبه‌ای ثبت و تدوین کند، مشکلی وجود ندارد.

آیا برای تکمیل خاطرات به منابع دیگر نیز مراجعه کردید؟

تمام این مطالب خاطراتی بود که من در ذهنم داشتم. البته من مطالبی را نیز در زمان جنگ در لابه لای تقویم نوشته بودم؛ نوشته‌هایی در مورد موقعیت‌ها، عملیات، اتفاقات و... جنگ که از آنها نیز استفاده کردم.

شما بر انتشار کتاب هم نظارتی داشتید؟

خیر. من پس از اتمام کار که حدود شش ماه به طول انجامید، آن را به آقای محمدی (مدیر ادبیات استان اصفهان) تحویل دادم که پس از یک بار اصلاح به چاپ سپرده شد.

از طرح روی جلد کتاب راضی بودید؟

طرح آن مال خودم بود. آن را به کمک یکی از دوستان طراح آماده کردیم.

به نظر شما ثبت و انتشار خاطرات فرماندهان و رزمندگان دوران دفاع مقدس چه لزومی دارد؟

بسیاری از جوانان امروز جنگ را از نزدیک ندیده و درک نکرده‌اند، از سوی دیگر تبلیغات سوء دشمن و تلاش برخی منافقان برای القای این موضوع که ما می توانستیم وارد جنگ نشویم و به آن تن ندهیم، نسل‌های آینده را در معرض تحریفات تاریخی قرار می دهد. من معتقدم که ثبت و انتشار وقایع، حوادث و خاطرات دوران دفاع مقدس بسیاری را آگاه و راهنمایی می کند. کمترین که پس از انتشار این کتاب افرادی بودند که با من تماس گرفتند و اذعان کردند که با خواندن کتاب متوجه تفکر اشتباه خود شده‌اند.

الان مشغول چه کاری هستید؟

در حال حاضر مشغول نوشتن تعدادی دیگر از خاطرات جبهه هستم و قصد دارم که این خاطرات را با جزئیات بیشتری بنویسم که بخشی از آنها مربوط به خاطرات معاون خودم، شهید شادمان و برخی دیگر از آنها خاطرات پس از جنگ است و امیدوارم تا پایان شهریورماه آماده چاپ شود.

معرفی کتاب

زهرا اقبالی

به روایت خاکریز

ادبیات دفاع مقدس سمت و سویی را دنبال می کند که بستر زمانی بسیاری از ابهامات آن را مرتفع خواهد ساخت. حماسه تاریخی هشت سال دفاع مقدس واجد ویژگی‌هایی است که

می تواند در عمق بخشیدن به این بخش از ادبیات نقش سازنده‌ای داشته باشد.

زندگینامه داستانی گونه‌ای جدی در ادبیات دفاع مقدس است که با استقبال نویسندگان و مخاطبان این عرصه روبه‌رو شده است. در داستان، حق حذف و اضافه در عالم تخیل وجود دارد، اما در زندگینامه نمی توان بیش از حد به عالم تخیل روی آورد. زیرا نویسنده مقید است که تسلیم مستندات باشد و شخصیت‌ها را مطابق واقعیت‌ها دنبال کند. به همین دلیل تحقیق و پژوهش در کلیه مراحل شخصیت‌ها (به ویژه حضور در جنگ) لازم و ضروری به نظر می رسد. در عرصه دفاع مقدس شخصیت‌ها به مرز شهادت نزدیک می شوند و بستر تحول را برای خود و خواننده فراهم می کنند، به همین دلیل این موضوع باید طوری که اتفاق افتاده منعکس شود.

درواقع زندگی یک شخصیت آنقدر جذاب است که خواننده تصور می کند یک رمان یا داستان را مطالعه می کند به طوری که اگر نویسنده در عالم خیال می نوشت، شاید تا این حد موفق نمی شد. شاید برخی‌ها تصور نمی کردند که با ورود به حوزه نگارش زندگینامه داستانی، پای به عرصه‌ای چنین وسیع گذاشته باشند؛ کمترین که به سرعت بر اهمیت این رشته افزوده شده است و حتی در قیاس با حوزه‌های خاطره و داستان حرف‌هایی تازه دارد.

نصرت الله محمودزاده از جمله نویسندگانی است که قلمش در گرمای جنگ شکل گرفت و پس از جنگ نیز با همان باور ادامه یافت. وی از نویسندگان مطرح حوزه زندگینامه داستانی است و تاکنون نیز چندین اثر از جمله «عقیق»، «مسیح کردستان»، «سفر سرخ» و «سنگرساز بی سنگر» را در این حوزه تالیف و چندی پیش نیز اقدام به نوشتن کتاب «پای گلدسته کوهستان» کرده است که انتشارات صریح آن را چاپ و روانه بازار کرده است.

این کتاب دربرگیرنده زندگی برادر کوچک‌تر نویسنده، محمدحسین (حاجی) محمودزاده است که تنها پنج ماه پس از شروع جنگ تحمیلی به شهادت رسیده است. مولف در مقدمه کتاب در بیان دلیل پرداختن به زندگینامه برادر خویش را چنین عنوان می کند: «باید اعتراف کنم که اصرار مادرم سبب ورودم به دنیای پررمز و راز شهید محمدحسین (حاجی) محمودزاده بود.» البته او در ادامه از مرگ مادرش پیش از چاپ کتاب تاسف می خورد.

مولف در مقدمه کتاب به نحوه گردآوری اطلاعات و آشنایی بیشتر خود با شهید محمودزاده، از طریق گفت‌وگو با دوستان و هم‌زمان وی که از تیرماه ۸۴ تا آذر ۸۶ طول کشید، اشاره می کند. او سپس در ۹ فصل زندگی شهید محمودزاده را از لحظه خروج از منزل تا شهادت به تصویر می کشد. در پایان کتاب نیز اسنادی شامل حکم مأموریت، نامه، عکس و... این شهید ارائه شده است.

«پای گلدسته کوهستان» را انتشارات صریح با شمارگان پنج هزار نسخه و قیمت ۲۵۰۰ تومان در بهمن ۱۳۸۶ روانه بازار کرده است.

سید علی کاشفی خوانساری از ضروریات ادبیات دینی برای کودکان می گوید

میهمانی در آسمان

که کودکان، شناخت چندانی از آنها ندارند. به عبارتی نویسندگان در نگارش کتاب های دینی به حافظه خوانندگان خود و پیش زمینه های ذهنی شان توجه می کنند و بر مبنای این شناخت و آشنایی به نوشتن برای آنها می پردازند. این مساله حتی در نوشتن برای بزرگسالان هم صادق است. آنجا که حافظ می گوید:

الا ای یوسف مصری که کردت سلطنت مغرور
پدر را باز پرس آخر کجا شد مهر فرزندی
قطعا در پی آشنا کردن خواننده با تاریخ زندگی پیامبران نیست بلکه او از نشانه های آشنا در ذهن خواننده برای بیان منظور و مقصود خود بهره برده است.

به همین خاطر شما در کتاب «بابای سوره» از این آشنایی ها استفاده کرده و از میان همه صفات والای حضرت علی (ع)، مهربانی او را برگزیده اید؟ من به ارائه تصویر ذهنی خود از کسی پرداخته ام که همه کودکان این سرزمین از خردسالی با او آشنا هستند، یعنی از همان زمان که مادران دستشان را در دست می گیرند، بلند می کنند و می گویند: بگو یا علی.

در این داستان به ارائه تصویری امروزی از امام علی (ع) پرداخته اید. بزرگوار می که در عالم خواب به سراغ شخصیت اصلی داستان می آید تا کمبود و ناراحتی او را جبران کند.

هر کس از دریچه دید خود به دنیا می نگرد. قطعا این داستان می توانست به گونه یا گونه های دیگری نیز مطرح شود.

قهرمان داستان، کودکی است که آرزو دارد، پدرش را حتی برای یک بار هم که شده، ببیند؛ کودکی که یک شب، حضرت علی (ع) را به خواب می بیند و حضرت به او می گوید، من نه تنها پدر تو که پدر همه کسانی هستم که از چنین نعمتی محروم اند... گویی خواب، جبران کننده ناراحتی ها و ناتوانی هایی است که شخصیت های داستان در عالم بیداری با آن دست و پنجه نرم می کنند.

مابرای عالم غیب که خواب، یکی از مصداق های آن است، ارزش و اعتبار قائلیم؛ اگرچه به خاطر نقص آگاهی و دانش خود، نمی توانیم همه رمز و رموز آن را درک کنیم، به همین خاطر، عالم خواب، نه یک مسکن یا جهانی خیالی که دنیایی هدفمند، حقیقی و عالمانه است.

شخصیت های مذهبی بنویسند که علاوه بر آشنا بودن با این شخصیت ها، ذهن و زبان کودکان را هم بشناسند و متناسب با دنیای کودکان بنویسند اگرچه، آنچه ادبیات کودک نامیده می شود، مجموع نوشته های غیردرسی را در برمی گیرد که برای این گروه سنی نوشته شده است، از این رو کتاب های غیر داستانی و زندگی نامه ها نیز در شمار این گونه آثار قرار می گیرد که در عین حال که حسی را به خواننده خود انتقال می دهند، او را با یک سری آموزه های مختلف نیز آشنا می کنند.

آیا کودکان با آثاری که به جای پرداختن مستقیم به وقایع مذهبی به حواشی این وقایع می پردازند بهتر ارتباط برقرار می کنند؟

پاسخ به این سوال در این مقاله نمی گنجد اما به جرئت می توان گفت که استقبال از کتاب های دینی بسیار گسترده است و آثار دینی، جزو پرفروش ترین آثار هستند با این همه ما منتظر چاپ کتاب های به مراتب بهتر و تاثیرگذارتر در این زمینه هستیم.

هر کودک شیعی با حضرت امام علی (ع) و امام حسین (ع) آشناست اما درباره امامان دیگر چگونه باید نوشت تا کودکان بیشترین آشنایی را با زندگی این بزرگواران حاصل کنند؟

در کتاب های ادبی که جنبه خلاقانه دارند، نمی توان به بیان زندگانی بزرگوارانی پرداخت

مفهوم و مفاهیم دیگر نسبی است؛ به عبارتی مصداق ها در طول زمان تغییر می کنند اما اصول، ثابت و پابرجا باقی می مانند.

ابن عربی، کودکان را عارفان کوچک می داند و معتقد است که آنها با خدا بودن را بیشتر از بزرگسالان به خاطر دارند چراکه تازه از او جدا شده اند... با این وصف برای کودکان درباره مفاهیم دینی چگونه باید نوشت، کودکانی که هنوز در عالم وحدت به سر می برند؟

به باور من، نوشتن درباره دین و مفاهیم دینی برای کودکان، ضرورت مهمی است که باید به آن توجه شود. بچه ها باید با تعالیم دینی آشنا شوند و به درک درستی از جهان هستی دست پیدا کنند.

همچنین باید شخصیت های بزرگ مذهبی را بشناسند تا با عالی ترین نمونه های یک انسان کامل آشنا شوند. بهتر نیست این بزرگان را به عنوان الگوهای عینی و واقعی به کودکان خود معرفی کنیم؟

اما گاهی، نویسندگان ما در بیان ویژگی بزرگان دین، چنان اغراق می کنند که به جای ساختن یک الگوی قابل تقلید از این بزرگواران، آنان را به گونه ای توصیف می کنند که گویی امکان الگوبرداری از آنها وجود ندارد.

کسانی می توانند برای کودکان درباره دین و

سید علی کاشفی خوانساری، منتقد، نویسنده و پژوهشگر ادبیات کودک و نوجوان در سال ۱۳۵۰ و در شهر تهران به دنیا آمده و فعالیت ادبی خود را از سال ۱۳۷۰ آغاز کرده است. تاکنون ۳۷ جلد کتاب از سید علی کاشفی خوانساری منتشر شده است؛ کتاب هایی که عمدتا به مسائل نظری در حوزه ادبیات کودک پرداخته و به ویژه ادبیات دینی را مورد نقد و بررسی قرار داده اند. کتاب تازه کاشفی با عنوان «بابای سوره» که با بیانی امروزی به روایت مهربانی های حضرت علی (ع) برای کودکان می پردازد.

شما به عنوان یکی از پژوهشگران ادبیات کودک و نوجوان، ادبیات دینی را چگونه تعریف می کنید؟ برای ادبیات دینی می توان دو تعریف عام و خاص در نظر گرفت. در تعریف عام، هر نوشته ادبی که در راستای رشد و تعالی انسان باشد و به پشتیبانی از اخلاق و انسانیت بپردازد، در شمار ادبیات دینی به حساب می آید. اما در تعریف خاص، ادبیات دینی، آن دسته از آثاری است که به طور مشخص تر به یکی از شخصیت ها یا وقایع مذهبی می پردازد.

پس با توجه به تعریف عام از ادبیات، اگر نگوییم همه کتاب ها، شمار بسیاری از آثار منتشر شده در زمره ادبیات دینی قرار می گیرند؟

بله. جریان کلی ادبیات در طول تاریخ و در تمدن های مختلف، همواره مدافع خوبی، پاک و زیبایی بوده است اگرچه آثاری وجود داشته که دروغ و زشتی را تبلیغ می کرده است؛ مثل کتاب هایی که در دفاع از خیانت و شیطان پرستی نوشته شده و می شود.

و آنچه در تعریف خاص از ادبیات دینی به آن برمی خوریم، پرداختن به شخص یا واقعه ای خاص است؟

به باور من، ادبیات دینی، مترادف با ادبیات مذهبی و هر دو به معنی راه و روش است، در نتیجه ادبیات دینی با ادبیات مذهبی یکی است.

دین، یک مفهوم مشترک و یک حقیقت واحد است اما درک و دریافت آدم ها از این مفهوم واحد، در طول زمان های مختلف، متفاوت بوده و دچار تعدد و تکثر می شود. برای مثال، همیشه راستی خوب است و دروغ بد اما درک انسان ها از این دو

معرفی کتاب

تجربه ای نو در ادبیات

مژگان کلهر در مقدمه کتاب «مهارت های زندگی برای کودکان» نوشته است: «وقتی من به سن و سال شما بودم، دلم می خواست کتابی داشته باشم که به من بگوید چه کار کنم تا زندگی خوبی داشته باشم؛ کتابی که با خواندنش بتوانم چیزهای مهم زندگی اجتماعی را یاد بگیرم و بفهمم چطور با خانواده، دوستان و دیگران رفتار کنم تا روی من حساب کنند.

امروز که بزرگ تر شده ام، می خواهم چیزهایی را که یاد گرفته ام، برایتان بگویم. آنچه که یاد گرفته ام، در داستان ها، سوال ها و نقاشی های این کتاب پنهان شده اند. اگر خوب دقت کنید، حتما می توانید آنها را

مانی هم نباید نوبت را رعایت کند.»

البته نویسنده پاسخ درست هیچ کدام از این گزینه ها را مشخص نکرده و تنها در پی آن بوده که درباره نکته ها و راهکارهای اجتماعی با پدر و مادرها و فرزندان شان سخن بگوید و در این کتاب خواسته فرصتی را فراهم آورد که خانواده ها درباره مسائل جدی تر با کودکان خود به گفت و گو بنشینند تا شاید بچه ها یاد بگیرند، لباسی را که دوست دارند بپوشند، کفش هایی را که دلشان می خواهد پا کنند و آن طور که یاد گرفته اند و فکر می کنند درست است، زندگی کنند. نویسنده به این نکته اشاره نکرده است که بچه ها از پند و اندرز خوششان نمی آید و دلشان می خواهد فضاهای تازه تر را تجربه کنند و آموزش مستقیم، آن گونه که باید و شاید بر آنان تاثیر نمی گذارد.

«مهارت های زندگی برای کودکان» و افراهد جمشیدی تصویرگری و انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در ۱۷ هزار نسخه منتشر کرده است.

از دل این نوشته ها بیرون آورید.»

کلهر در این کتاب به جمع آوری نکته هایی پرداخته است که هر روز در زندگی اجتماعی کودکان تکرار می شود؛ مواردی چون احترام به قانون، گوش کردن به حرف پدر و مادر و معلم، اعتماد نکردن به غریبه ها، مسئولیت پذیر بودن و... و فکر می کند آشنایی با این نکته ها به بچه ها کمک می کند تا در جامعه بزرگ بیرون از خانه راحت تر زندگی کنند.

در این کتاب، نکته های آموزشی به صورت مثال ها و سوال های سه جوابه مطرح شده است:

«مانی در صف نانواپی ایستاده است. مردی از راه می رسد و جلو او می ایستد و می خواهد قبل از او نان بگیرد. مانی می خواهد بگوید که نوبت اوست اما خجالت می کشد. مرد، نان را می خورد و می رود. مانی باید مرد را ته صف بفرستد و از حق خودش دفاع کند. چون مرد از او بزرگ تر است باید قبل از مانی نان بگیرد.

نگاهی به "لاک پشت فیلی"، نوشته جمشید خانیان

همبازی جدید

غرّوب بود. درست دور روز از اسباب کشی ما به خانه جدید می گذشت که او را برای اولین بار، نزدیک کوچه دوم دیدم. سه روز بعد او یک مرتبه غیبش زد. این سه روز، من دوبار دیگر او را دیدم. حالا هفت سال از آن روزها می گذرد. آن موقع من یازده سال داشتم و او حتما سه-چهار سال از من بزرگ تر بود. در این چند سال، هیچ وقت نتوانستم او را فراموش کنم؛ نه او، نه اسمش، نه سوسک توی قوطی، نه دیواری که رو به کوچه دوم بود و نه آن خط سفید و باریک را!

داستان لاک پشت فیلی بار وایت کردن خاطره ای نه چندان دور آغاز می شود و این خاطره گویی بیشتر به یک اعتراف شبیه است و می گوید تا شخصیت اصلی داستان را با بیان اشتباهاتی که در گذشته مرتکب شده راحت و سبک کند.

جمشید خانیان در این داستان تلاش کرده پرسش هایی را مطرح کند و به آن در قالبی غیر مستقیم و داستانی پاسخ دهد. این که کودکی چگونه دورانی است و چه رازی در این دوره از زندگی انسان نهفته است که نه تنها بزرگسالی که تمام سال های عمر او را تحت تاثیر قرار می دهد، مسائلی است که نویسنده به آن پرداخته و در قالب خاطره گویی به آن پاسخ داده است.

نثر خانیان نثری کاملا داستانی است و زبان در ساختن و پرداختن این نثر نقشی مهم و اساسی بر عهده دارد. در حقیقت نویسنده با روی آوردن به زبان داستانی، تا آنجا که می توانسته از خاطره نگاری و گزارش نویسی که از ارزش ادبی چندانی برخوردار نیستند دوری کرده و خواننده را به اندیشیدن بیشتر واداشته است.

وقتی لاک پشت ما اندازه یک کدو بود، یک مرتبه گم شد. هیچ وقت آرزو نکردم که برگردد. مادرم گفت: او جای دوری نمی تواند برود. حتما یک روز برمی گردد. تا آن موقع، حتما یک لاک پشت فیلی شده.

نویسنده همچنین ماجراهایی را که در داستان خود مطرح کرده در هاله ای از رمز و راز و شگفتی فرو برده و ذهن و عاطفه خواننده را به گونه ای درگیر اتفاقات داستان کرده که خواننده هر صفحه و بخش برایش به گشودن یک رمز و آشکار کردن یک راز شبیه است.

آن زمزمه ها که نباید به کسی چیزی بگویم، همین طور مثل سحر و افسون با من ماندند تا حالا هم

نمی گویم که با نوشتن شرح آن ماجرا، خاطره اش را فراموش خواهم کرد. نه، خاطره چیزی نیست که از بین برود؛ چه خوب چه بد اما شاید این فکر را فراموش کنم که آخرش او یک جایی، روبه رویم ظاهر می شود و یا یک روز ناگهان، از پشت سر، دستش را روی شانم می گذارد.

در حقیقت نویسنده با کمک گرفتن از یک موجود استعاری و فرا واقعی چون لاک پشت فیلی و معاونش که یک سوسک سیاه و زشت است و نسبت دادن ویژگی های انسانی به این دو موجود، از ناتوانی ها و ترس های نوجوانان سخن می گوید و انزجار آنان از زورگویی و تنهایی را به تصویر می کشد.

یکی دیگر از بن مایه هایی که خانیان در این داستان به آن پرداخته، تنهایی انسان معاصر است. نویسنده از پسر نوجوانی سخن گفته که خواهر، برادر و یا دوستی ندارد. او حتی با آمدن به خانه جدید، پیرامون خود را هم آن گونه که باید و شاید نمی شناسد و همین تنهایی و شناخت نداشتن، از لاک پشت، رقیبی زورگو و قوی می سازد تا آنجا که نه تنها شبیه لاک پشت نمی شود بلکه با هويت بخشیدن و نسبت دادن ویژگی ها و رفتارهای انسانی به او از وی یک رقیب مجازی و یک موجود تخیلی و فرا واقعی ساخته و به گفت و گو با این همبازی جدید می پردازد

کلمه ها جوری از دهانش بیرون می آمدند که انگار ندانند نداشت، چیزی نگفتم. گفت: به خیالت دیروز نتونستم بگیرم/نگفتم.

و با این همبازی جدید می پردازد و؟ و ابرو بالا انداخت: نخواستم. خشکم زده بود. ادامه داد: فقط می خواستم دستت بیاد که این جور یام نیس که سر تو بندازی پایین، همین طوری مثل گربه بیای و بری. اگر دو چرخه نبود شاید می توانستم از دستش در بروم.

مؤلف با خلق فضاهایی

سوررئال، خواننده را

رهسپار دنیایی انتزاعی

می کند، بدون آن که از خود

بپرسد، نوجوانان تا چه

اندازه می توانند با این جهان

فرا واقعی ارتباط بگیرند

و اینچنین است که شخصیت اصلی داستان - که نویسنده حتی نامی برای او انتخاب نکرده تاهر کدام از خوانندگان بتوانند خود را در جایگاه او تصور کنند - از شدت تنهایی به ذهن خیال پرداز خود پروبال داده و با جان بخشیدن به یک موجود خیالی از او یک رقیب و یک همبازی جدی می سازد و مجاز را به حقیقت تبدیل می کند؛ حقیقتی دروغین که با آمدن یک همبازی واقعی، جایی برای آن باقی نمی ماند. نویسنده توانسته به خلق فضایی عاطفی پردازد و با کمک گرفتن از رفتار شخصیت های داستان و جملاتی که میانشان رد و بدل می شود این حس و عاطفه را به خواننده نیز منتقل کند، همچنین با زبانی غیر مستقیم، پدر و مادرها را به رفتار درست و مهربانانه با فرزندان خود دعوت کرده و از بچه ها هم خواسته تا اشتباهات خود را بپذیرند و از والدین خود به خاطر رفتارهای نادرست عذرخواهی کنند. قی نمی ماند.

فضاهای انتزاعی

گفتم: من دروغ گفتم. مدرسه نمی رفتم. چیزی یک مرتبه چنگ انداخت به گلویم. گفتم: حالا هر کاری بگویی من کنم... بگویی برو، می روم. بگویی برو، نمی روم. سرش را بلند کرد. صورتش خیس بود. گفت: من کی گفتم برو مدرسه؟ من می گم چرا به من نگفتی که نمی روم؟ از روی میز دستمال کاغذی برداشت و اشک هایش را پاک کرد. گفتم: غلط کردم.

جمشید خانیان در این داستان واقعیت و رویا را با هم آمیخته، از یک طرف از نوجوانی سخن گفته که همچون دیگران زندگی می کند، به مدرسه می رود، احساس ترس و تنهایی می کند و می کوشد تا بر ناتوانی ها و ترس های خود چیره شود و از سوی دیگر تصورات کسی را به تصویر کشیده که کاملا تخیلی است و در دنیای واقعیت، مجالتی برای پرداختن به آن وجود ندارد و شگفت این که خانیان، تخیلات قهرمان داستان را که در کودکی او ریشه دارد بر واقعیت زندگی او برتری داده و بیش از هر عنصر دیگری به آن توجه می کند.

نویسنده در این داستان نیز همچون آثار دیگر خود، قلب زیبایی بآب و شبنم که جراسک نخواند به اهمیت دوران کودکی و تاثیر این دوره بر همه مراحل زندگی اشاره می کند و نقش موثر پدر و مادرها بر رشد روانی کودکان را یادآور می شود.

خانیان با خلق فضاهایی سوررئال، خواننده را رهسپار دنیایی انتزاعی می کند، بدون آن که از خود بپرسد، نوجوانان تا چه اندازه می توانند با این جهان فرا واقعی ارتباط بگیرند و آن را بپذیرند. گویی نویسنده تنها بر آن بوده تا با برگشت به کودکی، گذشته خود را کاویده و با سخن گفتن برای سایه خود، ریشه های وجودی خود را بهتر و بیشتر بشناسد. اگر چه در پایان داستان، جرعه امیدی به چشم می خورد و نویسنده با آوردن عبارت این ملک به فروش می رسد، از میان رفتن ترس ها، تنهایی ها و نومیدی ها را نوید می دهد. در حقیقت نویسنده با انتقال شخصیت اصلی داستان خود از خانه ای قدیمی با در پوشیده و دیوارهای کوتاه ترک خورده به مکانی تازه، او را از گذشته پر از ترس و تنهایی اش رها کرده و به جانب آینده ای روشن پرتاب می کند؛ آینده خوشی که در قالب خانه جدید و یک دوست هم سن و سال، از گرد راه می رسد و بر همه رنج ها و سختی ها، خط بطلانی می کشد.

رمان لاک پشت فیلی را پیمان رحیمی زاده تصویرگری و انتشارات افق در ۲۰۰۰ نسخه و به قیمت ۹۰۰ تومان منتشر کرده است.

گام اول

رسول آبدیان

با آرش نصیری نویسنده مجموعه داستان «برای کلانتر صندلی بگذارید»

افسون ایجاز

آرش نصیری متولد ۱۳۴۹ علاوه بر داستان نویسی در حوزه روزنامه نگاری هم فعال است. این نویسنده در اولین مجموعه اش تلاش کرده بدون هیچ ادعایی به نوعی دیگر از کوتاه نویسی دست پیدا کند که البته تا حدودی هم موفق است. گفت و گوی کوتاه ما را با او بخوانید.

یکی از سوالاتی که ممکن است برای خواننده کتاب شما پیش بیاید این است که چرا کلیه داستان ها بسیار کوتاه نوشته شده اند. آیا کوتاه بودن لازمه فضای آنها بوده یا دلیل دیگری داشته است؟

کوتاه یا بلند بودن داستان ها را من انتخاب نکرده ام و هر داستان بنا به موقعیتش کمی طولانی شده یا به طور فشرده نوشته شده است.

در بعضی موارد گونه ای عمد در کوتاه نویسی وجود دارد که بسیار هم مشهود است.

بله، این موضوعی است که بسیاری دیگر از دوستان هم به آن اشاره کرده اند اما همان گونه که گفتم من در هنگام نوشتن هر کدام از داستان ها از پیش به این موضوع فکر نکرده ام که کوتاه بنویسم یا بلند.

آیا در این مجموعه تحت تاثیر شیوه ای خاص در نوشتن بوده اید؟

دلم می خواست که داستان های مینی مال بنویسم اما حقیقتش این است که زیاد به مرزهای تفاوت داستان کوتاه با داستان مینی مال اشراف ندارم.

یعنی دست به یک تجربه شخصی در شناخت از مینی مال زده اید؟

بله، من این گونه را دوست دارم و دلم می خواهد بیشتر در این گونه ادبی بنویسم.

یعنی هیچ الگویی از پیش در ذهن شما نبود؟

خیر، چون اکثر کارهایی که با داعیه مینی مال منتشر شده اند، اغلب به گونه های مختلف با نقدهای منفی روبه رو بوده اند و همین امر باعث شد که من از این گونه ادبی فقط به کوتاه بودن آن فکر کنم.

بازتاب اولین کتاب شما چگونه بود؟

خوشبختانه خوب بود و از خلال اظهار نظرهای دوستان خیلی چیزها یاد گرفتم.

ظاهرا اغلب داستان های اولین مجموعه شما قبل از آن که به شکل کتاب منتشر شوند در مطبوعات به چاپ رسیده اند. دلیل جمع آوری کارها چه بود؟

دلیلش این بود که دوست داشتم کارهایم را سروسامانی بدهم و پراکندگی چاپ آنها در مطبوعات و توصیه دوستان سبب این کار شد. ظاهرا یکی از کارهای شما به صورت فیلم هم درآمده.

بله، اغلب دوستان اهل سینما بر این باورند که کارهای من دارای وجه تصویری خوبی هستند و همین امر باعث شده که آنها رغبت پیدا کنند از روی کارهای من فیلم بسازند.

چاپ داستان در مطبوعات لذت بیشتری دارد یا به صورت کتاب؟

هر دو لذت خاص خود را دارند اما مشکلی که در مطبوعات وجود دارد این است که نویسنده نمی تواند به سطح مخاطبانش پی ببرد اما کتاب این شانس را فراهم می کند. یکی از دلایلی که من دوست دارم در مطبوعات کار چاپ کنم شمارگان بالاست اما مشکلات خاص خودش را هم دارد. از سویی دیگر کتاب شمارگان پایین تری دارد اما ماندگار تر است.

هستی و زمان "مهم است یعنی چه؟ طرح یک پرسش

۱- اهمیت هایدگر و کتاب هستی و زمان در چیست؟ این پرسش، پیش فرضی را مسلم گرفته است: اهمیت هایدگر و کتاب هستی و زمان بدون این پیش فرض نیز پرسش دیگری را در میان می آورد: ملاک اهمیت چیست؟ و باز از دل این پرسش ممکن است پرسشی دیگر سر بر آورد: آیا اهمیت می تواند ملاک کلی داشته باشد؟ به بیانی دیگر آیا کسی یا چیزی می تواند فی نفسه مهم باشد؟

پرسشی که بدو پرسشی ژورنالیستی بود به پرسشی فلسفی تغییر صورت داده است. وقتی پیشاپیش اهمیت و کتاب هستی و زمان مفروض گرفته می شود، مسموعات و اطلاعات شایع باید محتمل ترین نقش را در تثبیت این پیش فرض ایفا کرده باشند. پرسنده می پرسد: اهمیت کتاب هستی و زمان یا X یا Y در چیست؟ مخاطب پرسش حق دارد پرسد: اصلاً چه کسی گفته است که کتاب هستی و زمان یا X یا Y مهم است؟ نزدیک ترین و محتمل ترین پاسخ این است: چنین می گویند. به بیانی دیگر در افواه چنین آمده است.

امروزه روزنامه ها قول افواه را معمولاً ملاک می گیرند. هایدگر را فیلسوف مهمی خوانده اند، شرح و تفسیرها درباره فلسفه او و کتاب هستی و زمان کثیر است. له و علیه او چیزهای زیادی گفته اند. از او بسیار استشهد می کنند. مریدان و منتقدان فراوانی دارد. هایدگر یک نام است، اما نه هر نامی. صفاتی از قبیل مشهور، پرآوازه، جنجالی و تاثیرگذار این نام را از نام یک کارگر ساده متمایز می کند، وزن و شمار ستایشها و ناسزاهایی که بر این نام حمل می شود از او سوژه جالب و مقرون به صرفه ای برای روزنامه ها می سازد و یک نشریه فلسفی نمی تواند به آسانی بی اهمیت و نادیده اش گیرد.

این است که می گوئیم پرسش ما پرسشی ژورنالیستی است بی آنکه غرض تخفیف واژه ژورنالیسم باشد. از این پرسش به پرسشی می رسیم که آن را فلسفی خواندیم زیرا در آن نه از آنچه بر افواه می رود بلکه از مهم بماهو مهم یا اهمیت فی نفسه پرسش می شود.

۲- هایدگر متفکری طراز اول در تاریخ تفکر غربی و در ردیف ارسطو، افلاطون، کانت و هگل است. کتاب وجود و زمان او اگر نگوییم مهم ترین، لاقلاً یکی از مهم ترین آثار قرن بیستم است که برخی آن را در ردیف آثاری چون رساله منطقی - فلسفی و پژوهش های فلسفی ویتگنشتاین از بزرگترین کتاب های سده بیستم خوانده اند.

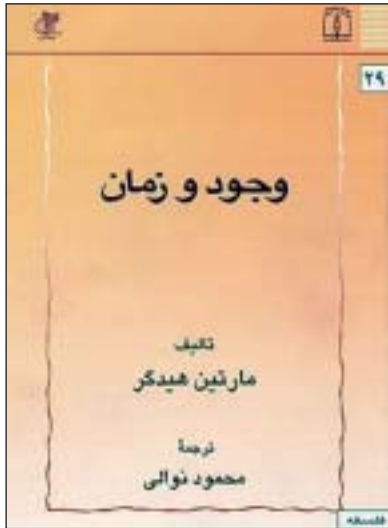
اکثر متفکران غربی در دل سنت متافیزیک غربی می اندیشند و در درون این سنت و با مفاهیمی که از آن در اختیارشان بوده صحبت می کنند، اما هایدگر صرف نظر از این که تلاشش را مقرون به موفقیت بدانیم یا خیر، می کوشد به این سنت، بحرانها و بن بست ها و راه برون رفت از آن بیندیشد. اگرچه هایدگر تحت تاثیر بسیاری از اندیشمندان غربی است، اما سودای عبور از سنت متافیزیک غربی را دارد و این امر او را یگانه و ممتاز می کند. به همین دلیل هایدگر می کوشد به مفاهیم و مقولاتی دست پیدا کند که غیر از آن مفاهیم و مقولاتی است که در دل سنت متافیزیک غربی شکل گرفته اند.

هایدگر صرفاً یک نظام فلسفی در کنار سایر نظام های فلسفی بنا نمی کند، بلکه کل نظام سنت فلسفی غرب را به نحوی انضمامی مورد نقد و سنجش قرار می دهد.

هستی و زمان در واقع تلاشی برای تخریب سوئزکتیویسم متافیزیکی به معنای کلی و تخریب سوئزکتیویسم دکارتی در معنای خاص و فهم غیر سوئزکتیویستی از جهان، انسان و نسبت او با جهان است.

نگاهی به دو ترجمه از وجود/ هستی و زمان

هایدگر زیر ذره بین

پاسخ صفت «تازه» به کار نمی رود بلکه معمولاً از واژه «جدید» و «نو» استفاده می شود. تازه اغلب با مواد غذایی استفاده می شود.

۵) ترجمه جمادی، ص ۴۳۱: عنوان فصل ششم: پروا همچون هستی دازاین.

ترجمه نوالی، ص ۳۱۹: عنوان فصل ششم: غم و نگرانی به عنوان هستی دازاین.

به نظر نگارنده ترجمه نوالی صحیح است. هایدگر خود می گوید پدیدارهایی همچون خواست، آرزو، کشش و گرایش در این خصیصه دازاین یعنی پروا/ غم بنیاد دارند یا به تعبیری این پدیدارها به آن خصیصه برمی گردند. با توجه به این توضیح واقعاً نگارنده این سطور متوجه نمی شود که واژه پروا در این مطلب چه مفهومی را القامی کند؟ جمادی خود در پارو قی ص ۲۳۵ نوشته که واژه آلمانی (Cura) هم معنی با (Cure) انگلیسی به معنی توجه، اهتمام به چیزی، دلنگرانی و ... در لغت نامه های لاتینی آمده است. با توجه به این توضیح مختصر به نظر می آید ترجمه نوالی از این عنوان و عبارات مرتبط با آن صحیح است. به عنوان نمونه هایدگر می گوید: «کمال انسانی ... حاصل نگرانی و غم است.» هایدگر کمال انسانی را در تحقق بخشیدن به امکانات بالقوه می داند از سوی دیگر «هستی مربوط به امکانات اغلب مواقع تحت صورت آرزو ظاهر می شود و آرزو از لحاظ وجود شناختی غم و نگرانی را پیش می آورد.» به تعبیر دکتر نوالی در توضیح سخن هایدگر: «نگرانی ذاتی انسان است، بدان جهت انسان همواره آرزو و هدفی پیدا می کند. اگر نگرانی ذاتی انسان نبود ظاهراً انسان به سوی هیچ هدفی نمی رفت، به احتمال قوی آرزویی هم پیدانمی کرد و به کشف و خلق امکانات خود در جهان همت نمی گماشت.» (پارو قی ص ۳۴۸) حال در مطالب فوق کلمه «پروا» به جای «غم و نگرانی» چه معنایی در بر دارد، پرسشی است که آقای جمادی باید به آن پاسخ دهد.

نکات ریز و درشت بسیاری در خصوص هر دو ترجمه می توان مطرح کرد. از واژه مجعول زورتوزی در ترجمه violence و معادل هایی از این قبیل در ترجمه جمادی گرفته تا ترجمه نشدن عبارات یونانی در ترجمه نوالی؛ اما فعلاً به همین نکات اکتفا می کنیم. تلاش و پشتکار هر دو مترجم در ترجمه این اثر ستودنی است. تلاش جمادی در قالب چاپی چشم نواز ارائه شده اما تلاش نوالی در قالب چاپی نازیبا و سرشار از اشکالات و پر استاری، صفحه آرای و اغلاط تایپی ارائه شده است. شایسته بود دانشگاه تبریز این اثر را - که حاصل تلاش یکی از استادان موفق و ممتاز فلسفه آن دانشگاه است - با دقت و ظرافت بیشتری منتشر می کرد.

امیدواریم چاپ بعدی هر دو ترجمه را با اصلاح اشکالات و تجدید نظر کلی شاهد باشیم.

انتقال دهد. سوم، سبک نوشتار نوالی با این که به بیان ساده و سراسر است مطالب گرایش دارد ولی به دلیل این که از تمامی امکانات زبان فارسی به خوبی استفاده نکرده بنابراین در مواردی نتوانسته مطالب را چنان که شایسته است انتقال دهد. استفاده از ویراستار می توانست کیفیت ترجمه نوالی را بسیار ارتقا دهد.

چهارم، مخاطب فارسی از مطالعه هر دو ترجمه ناگزیر است چرا که بسیاری از عبارات نامفهوم و مبهم یک ترجمه در پرتو عبارات ترجمه دیگر مفهوم و روشن می شود و یا این که یک مضمون مشترک را یکی از دو مترجم بهتر و سراسر تر بیان کرده است. در ادامه با ذکر نمونه هایی این دو ترجمه را با هم مقایسه می کنیم: (۱) ترجمه جمادی، ص ۵۹: این پرسش پژوهش افلاطون و ارسطو را در جوش و خروش نگه داشته است، اما از پی آن در مقام پرسشی موضوعی در جستاری واقعی مسکوت مانده است.

ترجمه نوالی، ص ۸: این سوال تفکر افلاطون و ارسطو را الهام بخشیده است، با این حال، لاقلاً به عنوان موضوع صریح یک پژوهش حقیقی همزمان آنها در خفا افتاده است.

به نظر نگارنده در این مورد ترجمه نوالی موفق تر است.

۲) ترجمه جمادی، ص ۶۹: این فهم میانه و مبهم هستی امری واقع یا بوده است.

ترجمه نوالی، ص ۲۰: واقعیت این است که مادراکی متداول و مبهم از هستی داریم.

ترجمه نوالی رساتر است.

۳) ترجمه جمادی، ص ۵۹: آنچه در روزگار پیشین از طریق جد و جهادی تمام در تفکر از پدیدارها فراچنگ آمده بود، اگرچه ابتر و دورخیزی نوپا و ابتدایی بود، اکنون دیری است که ناچیز و خوارمایه گشته است.

ترجمه نوالی، ص ۸: آنچه را سابقاً یک تلاش عظیم تفکر، در اولین ظهورش توفیق یافته بود تا آن را از پدیدارها جدا نماید، ولی مدت هاست که به صورت متداول و مبتذل در آمده است.

ترجمه جمادی رساتر است. در ترجمه نوالی معلوم نیست آن به چه چیزی برمی گردد و عبارت نیز اندکی معشوش است.

۴) ترجمه جمادی، ص ۹۹: این که پاسخ پاسخی نوظهور باشد اعتباری برای پاسخ حاصل نمی آورد و در این صورت، باز هم پاسخ امری ظاهری و سطحی است.

ترجمه نوالی، ص ۲۳: اگر پاسخ تازه باشد، این امر نسبت به مسئله کاملاً خارجی بوده و فایده ای برای مشخص کردن ندارد.

ترجمه جمادی گویا تر است. علاوه بر این برای

وجود/ هستی و زمان اثر مارتین هایدگر از مهم ترین و اثرگذارترین آثار فلسفی قرن بیستم است. هر سخن دیگری در خصوص تاکید بر اهمیت و جایگاه این کتاب زاید به نظر می آید. از سوی دیگر نیاز چندانی به تکرار این دانسته نیست که اندیشمندان ایرانی سال هاست که با نام و افکار هایدگر آشنا هستند و در این آشنایی پیشگامی دکتر سیداحمد فرید و دکتر علی شریعتی محفوظ است. این آشنایی تطورات مختلفی را پشت سر گذاشته تا به مرحله ای رسیده است که ما در آن قرار داریم. این مرحله را یکی از علاقه مندان به فلسفه هایدگر چنین بیان می کند: «مجسمه بی قواره ای که از مارتین هایدگر در موزه های فکری ایران ساخته شده است، تنها با ترجمه دقیق و کامل آثار او خواهد شکست» و ما از منظری که به مسئله می نگریم این سخن را چنین بیان می کنیم: تصویر ناقصی که از اندیشه هایدگر در ایران ارائه شده است با ترجمه کامل و دقیق آثار او کامل خواهد شد. طی این مسیر ناگزیر بوده و بنا بر این شخصی یا اشخاصی را که در آفریدن این تصویر ناقص سهم داشته اند نباید زیاد ملامت کنیم و باید بپذیریم که تکامل معرفت انسانی همیشه چنین راهی را طی کرده است.

چند سالی است که عده ای از آشنایان و علاقه مندان به فلسفه هایدگر برای ارائه ترجمه ای قابل قبول از آثار وی تلاش می کنند. اواخر سال ۱۳۸۶ دو ترجمه از کتاب «وجود/ هستی و زمان» هایدگر روانه بازار نشر شده است. یکی به قلم محمود نوالی - استاد فلسفه دانشگاه تبریز- و دیگری به قلم سیاوش جوادی - مترجم نام آشنای فلسفه قاره ای - اولی شاید بخش نخست کتاب است و دومی ترجمه کل آن. هر دو مترجم پیش از این که به این کار خطیر دست بزنند مقدمات آن را فراهم کرده و کارنامه ای از خود ارائه کرده اند. محمود نوالی پیش از این ترجمه کتاب «فلسفه هایدگر» نوشته مورس کوروز، ترجمه پدیدارشناسی چیست؟ نوشته آندره دارتینگ و ترجمه «هایدگر و عصر او» نوشته جفری آندرو بارش را در این حوزه منتشر کرده بود؛ سیاوش جمادی نیز پیش از این ترجمه «متافیزیک چیست؟» هایدگر، ترجمه «هایدگر و سیاست» نوشته میگل دیبستگي و اثر تالیفی «زمینه و زمانه پدیدارشناسی» را به علاقه مندان این حوزه ارائه کرده بود. اما در مورد این دو ترجمه، از دو جنبه می توان سخن گفت. اول دقت ترجمه و مطابقت آن با متن اصلی و دوم کیفیت ترجمه فارسی و مفهوم بودن آن.

نگارنده این سطور به دلیل این که آلمانی و فرانسوی نمی داند درباره دقت و مطابقت ترجمه با متن اصلی قضاوت نمی کند اما در مورد این دو ترجمه فارسی به نکاتی اشاره می کند.

اول، مقایسه این دو ترجمه با هم نشان می دهد که فهم فلسفه هایدگر همانند هر فلسفه دیگری مقدور است و ترجمه آثار او نیز امکان پذیر است. هر دو مترجم، حداقل در قسمت هایی که مورد مطالعه نگارنده قرار گرفته، تقریباً محتوای مشابهی را با عبارات مختلف بیان کرده اند.

دوم، نثر ترجمه جمادی هر چند پخته و یکدست است اما - همانند دیگر آثار وی - دچار مشکل ادبی نویسی افراطی است. در ادبی نویسی افراطی - در واقع باید بگوییم به ظاهر ادبی نویسی - نویسنده یا مترجم به جای این که مطالب را با عباراتی ساده و سراسر بیان کند، آن را با تعبیراتی غیر معهود و عباراتی پیچیده بیان می کند و خواننده در میان پیچ و خم عبارات گم می شود. اینجاست که به تعبیر یکی از دانشوران باید بگوییم که نویسنده زیاد ادبی زیاد هم خوب نیست. ادبی نوشتن معقول و سنجیده همراه با رعایت اقتضای موضوع نوشته و ذوق و عادات زبانی مخاطب مطلوب است. در هر حال وظیفه مترجم این است که با ساده ترین و سراسر ترین جملات معنای مورد نظر نویسنده را

با محمد رنجبر و «زندگی اینجوری است»

جست و جوی ریشه های فلسفی

محمد رنجبر از جمله مترجمان کم کاری است که تقریباً حساسیت های خاصش در مورد ترجمه متون فلسفی، موجب می شود تا بخش عمده ای از کارشناسان او را به وسواس بیش از حد در کار ترجمه متهم کنند. شاید همین وسواس باعث شده تا مترجمان صاحب نام آثارشان را برای ویرایش و نظردهی به او بسپارند. گذشته از این رنجبر به دلیل دانش آموختن در مکتب فکری مرحوم سید احمد فرید، تقریباً بخش عمده ای از رویکرد خود را معطوف به درک و بازفهمی اندیشه های فیلسوف محبوب فرید، یعنی مارتین هایدگر ساخته و ترجمه کتاب «مفهوم زمان» هایدگر حاصل این دغدغه هاست.

باری چندی پیش کتابی از این مترجم و ویراستار آثار فلسفی از سوی نشر پرسش روانه بازار شد که جای بحث داشت چرا که رنجبر برخلاف بخش عمده ای از مترجمان آثار فلسفی به هیچ عنوان قائل به ساده سازی متون فلسفی نیست و از دیگر سو قطع خشتی کتاب «زندگی اینجوری است» و عنوان آن، کتاب را به هیئت آثار ساده خوان فلسفی درآورده بود اما متن سخت خوان آن باعث ایجاد پارادوکسی در ذهن مخاطب می شد. کتاب حاضر برگردانی گزین شده از کتاب «از حکمت زندگی» نوشته آرتور شوپنهاور است.

آقای رنجبر! فضای فکری شما تا حد زیادی معطوف به اندیشه های مارتین هایدگر است تا شوپنهاور. چه شد که این کتاب را به فارسی ترجمه کردید؟ از مدت ها پیش (شاید قریب به ده سال پیش) درست در همان مقطع زمانی که کتاب «مفهوم زمان» مارتین هایدگر را با همکاری نادر پورنقشبند به فارسی برگرداندیم، فکر ترجمه ای از آثار آرتور شوپنهاور ما را به خود مشغول کرده بود؛ ترجمه ای از کتاب «از حکمت زندگی» که تماماً گزین گویه است. دلیل اصلی انتخاب کتاب فوق این بود که با استناد به متن اصلی اندیشه های فیلسوف نشان دهم که اندیشمند و فیلسوف در زندگی عملی، معمول و روزمره چگونه آرای خود را بیان می کند و شاید این کار به نوعی پیوند دادن تفکر فلسفی و به عبارتی حکمت نظری با حکمت عملی باشد. به ویژه این که تفکر شوپنهاور و رای تفکر نظام مند، خشک و رسمی فلسفه غرب است.

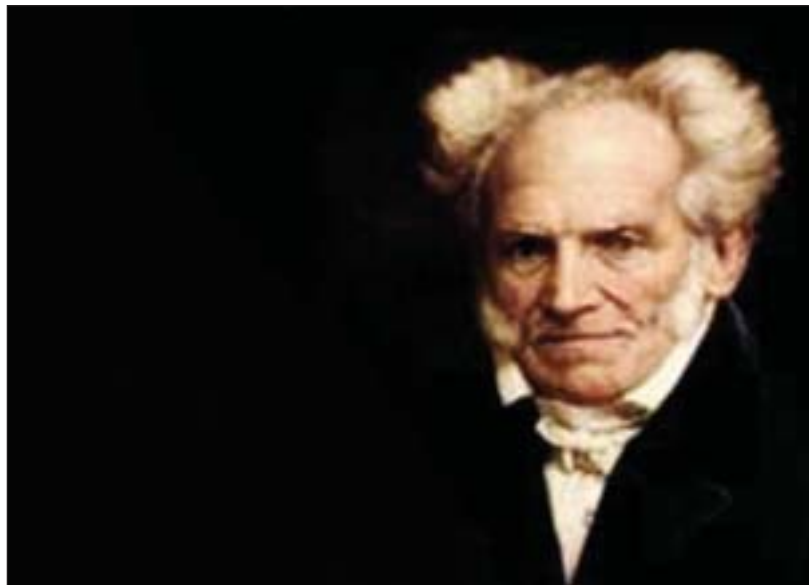
من معتقدم شاید بتوان با این کتاب ثابت کرد که فلسفه بیش از دیگر رشته ها پابرجا در زمین دارد و به قولی پدر هوا نیست. اما برگردان این کتاب بسیار به درازا کشیده شد چرا که آقای پورنقشبند رخت اقامت در آلمان افکند و این دوری میان ما، ترجمه را تاکنون چنان که باید و شاید محقق نساخته گرچه کار مشترک میان ما از همین راه دور کماکان برقرار است اما هنوز (به دلیل دوری) به پایان نیامده است.

در این میان گزیده ای ۱۲۸ قطعه ای از همین کتاب به دستم رسید با عنوان «زندگی اینجوری است» که حاصل تلاش برای برگردان این اثر پیش روی شماست. این گزیده طبعاً می تواند زمینه ای برای کتاب اصلی یعنی «از حکمت زندگی» را فراهم کند هر چند امیدوارم هر چه زودتر آن ترجمه مشترک به سامان برسد و شاهد انتشار آن باشیم.

چرا به منبع کتاب اشاره ای نشده است؟ چرا که اغلب مترجمان در آغاز کتاب ضمن توضیح درباره کتاب، اشاره ای به منبع ترجمه نیز می کنند تا مخاطب با ذهن آماده کتاب را بخواند و با متن درگیر شود...

این سوال شما دو وجه دارد. اول منبع و دوم، بحث مقدمه. در پاسخ به پاره اول پرسش شما باید بگویم که در پاسخ به پرسش های پیشین به نوعی پاسخ این پاره از پرسش شما آمد اما عجلتاً باید بگویم که عنوان این کتاب در آغاز و صفحه اول آمده So ist das lebeh. که شاید این نام را بتوان به «چنین است زندگی» ترجمه کرد اما ترجمه عنوان روی جلد عامه پسند تر است و خواننده را جلب می کند.

اما در پاسخ به پاره دوم پرسش شما باید بگویم که این گزیده ها مقدمه ای لازم نداشت و نمی خواستم ذهن خواننده را با تعبیرها و تاولی های خودم کانالیزه کنم و تصورم این است که در این دسته از متون بهتر است خواننده مستقیماً با متن تماس داشته باشد و

آنچه را دوست دارد به طور مستقیم از مولف دریافت کند اما شاید برای آن کتاب اصلی یعنی «از حکمت زندگی» مقدمه ای بنویسم. گفتید که عنوان کتاب را عامه پسند انتخاب کرده اید. نوع چاپ خشتی با کاغذ خاص این احساس را به ذهن متبادر می کند که شما برخلاف رویکردی که دارید تن به عامه پسندی داده اید در حالی که وسواس شما در ترجمه شهره خاص و عام است... نمی دانم آیامی توان چاپ کتاب «فصوص الحکم» ابن عربی بابرگردان دکتر محمدعزیز را که نشر کارنامه روانه بازار کرده جزو کتاب های عامه پسند تلقی کرد؟ اگر چنین باشد آن وقت چاپ «زندگی اینجوری است» را هم می توان عامه پسند به حساب آورد. اما قصد من از چاپ کتاب حاضر در این قطع و اندازه با این کاغذ دقیقاً آن بوده که عامه مردم از شوپنهاور و کتاب فلسفی نترسند و آن را بخوانند. این کتاب شاید قدمی باشد برای کشاندن فلسفه به میان طیف وسیع تری از مردم.

اما این نظر را که متن دشوار فهم است قبول ندارم و فکر می کنم هرکس مطالب آن را بخواند بتواند گواهی دهد که آنچه در باب حکمت عملی در زندگی عامه مردم است نمی تواند چنان دشوار باشد اما این به آن معنا نیست که مخاطب هرگزین گویه را چند بار نخواند. طبعاً این چند بار خواندن می تواند مخاطب را به تامل وادارد.

اما بخش عمده ای از اهالی فلسفه بر این نقد خود پافشاری می کنند که ترجمه شما سخت خوان است.

قضاوت این موضوع را به خوانندگان وامی گذارم. امیدوارم چنین نباشد. اما باید بگویم که ذهن شوپنهاور بسیار فلسفی است و می کوشد تا از نظام فکری خود مدد بگیرد و مفاهیم را قوام فلسفی بخشد. این

آسان نیست و درک آن نمی تواند همانند مطالب روزنامه باشد. اما امیدوارم در چاپ های بعد با فاصله گرفتن زمانی از ترجمه و ورود به عالم ویرایش، تغییراتی در بیان و زبان ترجمه بدهم.

آقای رنجبر! کمی هم درباره جهان فکری و نسبت های اندیشه شوپنهاور با جامعه فکری ایران صحبت کنید. به نظر شما دلیل اصلی پراکنده کاری در برگردان آثار شوپنهاور در ایران چیست؟

طبعاً در این زمینه نمی توان حکم کلی صادر کرد اما آنچه به نظر می آید، شاید آن باشد که شوپنهاور فیلسوفی اسکولاستیک (به مفهوم مدرسی) نیست و آرای او در زمره آثار سیستماتیک در نظام فلسفی غرب قرار نمی گیرد اما در عین حال می توان او را بزنگاه تفکر فلسفی غرب به شمار آورد. اگر بخواهیم اهمیت و شأن تفکر او را نشان دهیم، باید گفت که او اصلی ترین و بنیادی ترین زمینه را برای تفکر نیچه مهیا می کند و به جرئت می توان گفت که اگر نیچه، آثار شوپنهاور را نخوانده بود نمی توانست شأن تخریبی اش را در باب فلسفه غرب پیدا کند.

اراده معطوف به اراده شوپنهاور در نیچه بدل به اراده معطوف به قدرت می شود. در واقع تمامی هم و غم شوپنهاور به این امر معطوف بود که دنباله رو فلسفه کانتی نباشد و به همین دلیل است که او در مقاله «ارائه و تمثیل» به عالم نظر می کند. عالم برای او ابژه کانتی نیست. این فصل ممیزه شوپنهاور با فلسفه های نظام مند قبل از خودش است و از این حیث می توان او را بستر ساز گذشت از ساحت فلسفه رسمی دانست. اما شاید بتوان گفت که او چنین جرئتی را در خودش ندید و این فریدریش نیچه بود که خرمن چنین تفکر او باشد شوپنهاور تنها طرح نیست انگاری ریخت و تا سرحد جنون نیچه را در این نیست انگاری انداخت.

اندیشه های جوان تلخ اندیش

بسیاری نیچه را بزرگ ترین نابغه فیلسوفان می شناسند، اما باید گفت شوپنهاور فیلسوف ترین فیلسوفان است، چرا که اندیشه شوپنهاور بدیع تر و روشن تر است.

شوپنهاور فیلسوف دوران ماست. اما دلیلش فقط این نیست که از رنج و بدبختی بشری می گوید. دلیلش این است که می گوید بهتر است انسان ها در میان این همه رنج خودشان به رنج یکدیگر اضافه نکنند و راه مدارا و انسان دوستی را پیش بگیرند. می گوید ملاک سنجش خوشبختی انسان نه میزان بهره مندی او از آسایش و رفاه، که میزان فراغت او از درد و رنج است. حالا این را مقایسه کنید با نظریه های مدرن برای اصلاح و بهبود وضعیت زندگی انسان. به عقیده بسیاری، از دل همین فلسفه بدبینی، چنان ثمرات مثبتی به بار می آید که شاید هیچ تفکر جزمی خوش بینانه ای تا ابد نتواند به بار آورد و می توان گفت که این فلسفه بدبینی ما را ناگزیر از خوش بین بودن می کند. لکنکستر در جایی اشاره می کند که ریشه تفکر مدرن را باید در فلسفه آرتور شوپنهاور جستجو کرد.

ظاهراً پیشگویی گوته در مورد آرتور جوان با انتشار کتاب «جهان همچون اراده و تصور» درست از آب درآمد. هر چند کتاب او نیز به مانند تدریس فلسفه - به خاطر بدشانسی اش در هم عصری و همزمانی با هگل - مورد توجه مردم واقع نشد اما نمی توان منکر این واقعیت بود که این کتاب روی اندیشه و قوام بخشی به ذهن و فکر فیلسوفان پس از خودش تاثیر غیر قابل انکاری داشت. تا جایی که لودویگ ویتگنشتاین در جایی گفته: همیشه به نظر می رسد کانت و برکلی متفکران ژرف نگر باشند اما وقتی شوپنهاور را می خوانید به نظر می رسد از همان ابتدا به عمیق ترین لایه ها می نگرید.

البته این بدشانسی و رقابت او با هگل (فیلسوف هم عصرش) در ایران هم ادامه یافت اما به هر حال وقتی کتابی از این متفکر به فارسی منتشر می شود با اقبال مخاطبان فلسفه مواجه است. در خصوص بی توجهی مترجمان ایرانی به شوپنهاور، باید گفت که نه فقط مترجمان بلکه حتی اهل فلسفه هم چندان اقبالی به شوپنهاور نشان نمی دهند.

آرتور شوپنهاور اولین متفکری است که نوشت، نه عقل بلکه اراده، مسیر زندگی انسان را تعیین می کند. منظور او یک اراده عینی و منطقی نیست بلکه اراده ای کور و غیر آگاهانه است. به عقیده این فیلسوف در راه هدفی خردمندانه کوشیدن یا در عشق به همنوع، می توان فشار اراده را انکار کرد. او با بیان این نظریه، اخلاقی بودن فلسفه خود را نشان داد.

شوپنهاور، گویی اصلاً فیلسوف نبوده و چیزی تالیف نکرده است. گزاره های این دفتر به گونه ای در کنار هم قرار گرفته اند که خواننده با مطالعه آنها به طریقی گام به گام و از دید شوپنهاور با پدیده حیات، از آغاز تا پایان، روبه رو شود، یعنی خواننده جهان و زندگی را با چشمان شوپنهاور ببیند و به عبارت دیگر با نوع نگرش وی به پدیده حیات و جهان بینی او آشنا می شود. به این ترتیب خواننده بی آنکه مثلاً کتاب «جهان همچون اراده و تصور» را خوانده باشد به نوعی از محتوای آن آگاه می شود و از همه مهم تر علاقه و زمینه ای برای مطالعه آن کتاب و همچنین دیگر آثار شوپنهاور پیدامی کند، چون با دید کلی او آشناست.

سجاد صاحبان زند

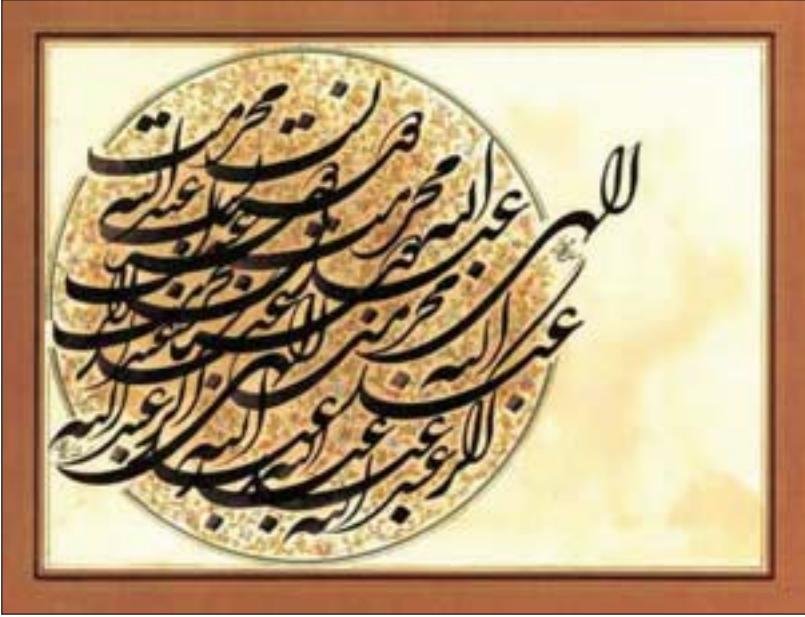
علیرضا بهنام از ویژگی‌های «وقتی شبیه عجیب» می‌گوید

کشف و اجرای زبان

علیرضا بهنام با آن که حدود یک و نیم دهه فعالیت جدی در حوزه شعر داشته اما تنها سه مجموعه شعر منتشر کرده است. این نکته را بیش از آن که به کم کاری این شاعر مرتبط بدانیم، باید به وسواس او برای انتشار این اشعار در قالب کتاب دانست. وی اولین مجموعه اش را در سال ۱۳۸۰ با عنوان «عقربه‌ها دور گردید» منتشر کرد. بهنام در سال بعد مجموعه «نیمه من است که می‌سوزد» را روانه بازار کرده آخرین مجموعه او نیز چندی پیش با عنوان «وقتی شبیه عجیب» چندی پیش منتشر شد. این شاعر، علاوه بر فعالیت حرفه‌ای در این زمینه، دستی نیز بر ترجمه دارد. از جمله ترجمه‌های او می‌توان به مجموعه شعر «کلاه کافکا» اشاره کرد که ترجمه‌ای از شعرهای ریچارد براتینگان است. «بام شکسته دنیا» دیگر مجموعه شعر ترجمه بهنام است. در این مجموعه منتخبی از اشعار شاعران مختلف دنیا گردآمده است. یکی از خصوصیات شعری علیرضا بهنام، توجه ویژه او به زبان است؛ چیزی که خود آن را توجه به اجرا می‌نامد. از او می‌خواهم که در مورد تضادهای احتمالی بین شعری که به ساختش توجه ویژه دارد و شهودی که هر شاعر باید به آن برسد، توضیح دهد. علیرضا بهنام برای پاسخ به این سوال در ابتدا به نگاه خود به شعر می‌پردازد. او شعر را به دو بخش تقسیم می‌کند. بخش اول کشفی است که شاعر درمی‌یابد و دیگری مهارتی است که او برای اجرای آن کشف به کار می‌گیرد. وی معتقد است که برآیند این دو، شعر موفق را می‌سازد. وی در توضیح بیشتر می‌گوید: «من بین شهود شاعرانه و اجرای ساختمان آن هیچ منافاتی نمی‌بینم و چنان که ما هر کدام از این دو رکن را در یک اثر ادبی نداشته باشیم آن اثر با مشکل روبرو خواهد شد.»

بسیاری از شعرهای معاصر که توجه ویژه تری دارند با اقبال عمومی مواجه نمی‌شوند یا دست کم تا امروز نشده‌اند. شاعر مجموعه «وقتی شبیه عجیب» معتقد است که یکی از دلایل توجه کم عامه مردم به

این نوع از شعرها، نو بودن و عمر بسیار کوتاه آن است. این شاعر بر این باور است که به دلیل تفاوت‌های نوع زندگی معاصر با زندگی گذشته، نوع و قالب دیگری مورد نیاز است که نمی‌توان آن را در فرم و قالب‌های قبلی جست‌وجو کرد. چرا که کشف‌های جدید، بیانی جدید می‌طلبند. بهنام گذشت زمان و پدیداری وسایل و امکاناتی چند را از عوامل معرفی این گونه نثر شعری معرفی می‌کند تا این آثار بتواند بین مردم رسوخ کند. وی از نیما یوشیج و سهراب سپهری به عنوان نمونه‌هایی نام می‌برد که کارشان در ابتدا چندان مورد توجه نبود اما پدیداری وسایل و امکاناتی آنها را در عامه مردم گسترش داده است و وی در مورد پدر شعر نو می‌گوید: «او زمانی که فضای جدید فکری اش را در کنار اجرایی نو گذاشت، جامعه چندان آن را نپسندید چرا که ذهن جامعه با عادت هزار ساله از شعر و فرم آن عجین شده بود و این سبب می‌شد که مانعی بر سر ارتباط با شعر نیما ایجاد شود.» بهنام پیدایی لوازم و امکاناتی از جمله انتشار مجموعه شعر به همراه شرح آن توسط کسانی که جامعه به لحاظ اجتماعی به آنها اعتماد داشت، معرفی این شعر در رسانه‌هایی از قبیل رادیو و روزنامه‌ها و ... اشاره می‌کند که سبب مقبولیت شعر نیما شد تا جایی که امروزه حتی از آن به عنوان تصنیف و ترانه بهره می‌جویند. این شاعر در مورد سهراب سپهری و مقبولیت شعری او می‌گوید: «سهراب سپهری یکی از سخت‌خوان‌ترین شاعرهای اوایل دهه پنجاه بود. نگاه او و آن چیزی که شعرش را از آن بیرون می‌کشید به دلیل استناد به استعاره‌های غریب، برای مردم غیرقابل فهم بود و تکرار و خوانده شدن آن سبب شد که شعر این شاعر همه گیر شود.» شاعر مجموعه شعر «عقربه‌ها دور گردید» معتقد است که تنها همین شرح‌ها، تکرار شعرهای سپهری در رسانه‌ها و توجه برخی از شاعران بود که قابلیت‌های شعری این شاعر را به عامه مردم معرفی کرد. وی می‌افزاید: «اگر همین مکانیسم در اختیار

این شاعر در توضیح بیشتر می‌گوید: «اگر شاعر بتواند یک ربط منطقی میان فرم ایجاد شده و آن تصویر اندیشه یا نگاه تازه‌ای که می‌توان در شعر جست‌وجو کرد، شعر موفق خلق شده است. اگر این گونه نباشد کار به درستی صورت نگرفته است.» از بهنام می‌خواهم در مورد حرکت شعری خود

از اولین مجموعه تا مجموعه متاخرش بگویند. او عبور از ژانرهای ادبیات را از هدف‌های کاری‌اش از اولین مجموعه تاکنون عنوان می‌کند و می‌گوید: «من همواره خواسته‌ام تا به ژانرهای تازه ادبی برسم و تا جایی که ممکن است آنها را به زبان ادبیات ترجمه کنم.» به گفته بهنام او در دو مجموعه اول شعرش به دنبال کشف امکانات موسیقی بوده است و خواسته تا از آنها در ادبیات سود جویند. او در مجموعه شعر آخرش به سمت و سوی هنرهای تجسمی توجه ویژه‌ای داشته است. وی می‌گوید: «من در این مجموعه سعی کرده‌ام علاوه بر استفاده از امکانات پیشین، از هنرهای تجسمی و نمایش نیز بهره بگیرم. البته این سعی قبل از سرایش شعر است. به این ترتیب که تلاش کرده‌ام تا این فضاها را نیز وارد تجربه‌های شخصی زندگی‌ام بکنم تا در لحظه سرایش شعر به کمک بیاید.»

علیرضا بهنام از انتشار قریب الوقوع مجموعه شعر ترجمه‌اش با عنوان «هایکوهای نسل بیت» خبر داد که در نمایشگاه کتاب امسال وارد بازار کتاب می‌شود. او همچنین از ترجمه شش مجموعه شعر دیگر خبر داد که هر کدام در مراحل مختلفی به سر می‌برند. بهنام همچنین مجموعه دیگری از شعرهایش را با ترجمه انگلیسی در دست انتشار دارد.

هر شاعر نوآور دیگری قرار گیرد می‌تواند بین مردم رسوخ پیدا کند.» علیرضا بهنام با این همه معتقد است که با روند کنونی، اتفاقی خاص در عرصه معرفی شعرهای متاخر به مردم روی نخواهد داد چرا که ابزاری که یک شاعر برای ارتباط با مردم به آن نیاز دارد در دست او نیست.

از شاعر مجموعه «نیمه من است که می‌سوزد» می‌خواهم تا به عنوان شاعری نوگرا، تعریف خود از شعر موفق را ارائه کند. او می‌گوید: «منظور من از شعر موفق توجه به ادبیات آن است. شعر موفق چنان که گفتم شعری است که شاعر توانسته باشد بین کشف شاعرانه و اجرای آن تعادلی برقرار کرده باشد. البته این مسئله هیچ ربطی با ارتباط آن با مخاطب ندارد.» علیرضا بهنام در توضیح این نکته به تفاوت حافظ و خواجه اشاره می‌کند. او معتقد است که خواجه شاعری کاشف تر بود اما به اندازه حافظ به اجرای کشف تسلط نداشت. وی عنوان می‌کند که اجراهای حافظ بسیار درخشان‌تر از خواجه است و نمونه این ادعای خود را تضمین‌هایی می‌داند که حافظ از اشعار خواجه کرده است.

در برابر فرضیه علیرضا بهنام در مورد شعر موفق، می‌توان به تفضیه‌ای اشاره کرد. این تعریف کمی شخصی به نظر می‌رسد چرا که تنها شاعر است که می‌داند چه می‌خواسته روی کاغذ بیاورد. شاعر مجموعه «وقتی شبیه عجیب» با این نکته موافق نیست. او می‌گوید که در کشف شاعرانه و اجرای آن، آنچه اهمیت دارد آن است که روی کاغذ آمده و آنچنان هم نیست که این اجرا تمام آن چیزی باشد که شاعر در نظر داشته یا می‌خواسته به اجرا درآورد.

نگاهی به مجموعه شعر «وقتی شبیه عجیب»

دلهره‌های بی‌پایان واژگان

را می‌توان در شعرهای دیگر نیز جست‌وجو کرد که از جمله آنها تاکید به فعل «نکنید» در شعر دوم است.

عناصر تکرار علاوه بر این در شعرهای مجموعه نیز اتفاق افتاده است. به این ترتیب که برخی از عبارات و کلمات علاوه بر تکرار در یک شعر، در شعرهای دیگر مجموعه نیز به تکرار آمده‌اند. از آن

جمله است ترکیب اضافی «فرق سر» و خود کلمه «فرق» که می‌توان رد آن را با تمام کاربرد استعاره‌اش در شعرهای مختلف مجموعه پی گرفت. در ابتدای شعر «وقتی شبیه عجیب» که عنوان کتاب نیز از آن وام گرفته شده است، می‌خوانیم: «عجیب آمد به فرق سر/شکلی که نه به شکلی لچ کرده از دو پای مودبش/او فرق باز می‌کند با هر عجیب دیگر» و در

نداشت.» پیش از آن که به خصوصیت عنصر تکرار در این قسمت از شعر «اول عشق است» بپردازیم، یادآوری یک نکته ضروری است. بخش عمده‌ای از شعرهای بهنام در نحوه تقطیع و شیوه قرار گرفتن آنها در صفحه است که در شیوه نگارش مطبوعاتی جایی برای آن پیش بینی نشده است. در سطر اول «برود» و «ندانست» به

صورت فعل‌های مرکب «بالا برد» و «قله نداشت» در سطر سوم تکرار شده است که هر دو فعل از جمله افعال جداشدنی ادبیات فارسی هستند. این نکته علاوه بر آن که می‌تواند نوعی موسیقی درونی در شعر ایجاد کند، می‌تواند سبب خلق یک استعاره را نیز فراهم آورد، چرا که دو فعل «ندانستن» و «رفتن» خود به تنهایی نیز دارای معناست. این حالت

علیرضا سعیدی پور: علیرضا بهنام در سومین مجموعه شعرش چند نکته را به طور همزمان مورد توجه قرار می‌دهد. استفاده از فرم زبانی ویژه خود، توجه و تأیید او به اجرای شعری با استفاده از کلمات و گرافیک، سطرهای طولانی به همراه سپیدخوانی و حذف فعل‌ها و برخی از نکات دیگر در دو مجموعه پیشین نیز مورد توجه بهنام بوده است، هر چند این بار او با بهره‌گیری از تجربه دو مجموعه پیشین امکانات این رویکرد را افزایش داده و با ابعاد تازه‌ای آنها را به کار گرفته اما هنوز می‌توان تازگی آنها را به خوبی دریافت. بهنام در این مجموعه نکته‌ای را به نکات پیش افزوده است. او از تکرار موقعیت‌های شعری این بار نسبت به گذشته بهره بیشتری برده است، گرچه اجرای این موقعیت را کمتر می‌توان با وجوه سنتی آن سنجید.

بخشی از عنصر تکرار در شعر علیرضا بهنام تکرار فعل‌هایی است که او در یک شعر گاه کنار هم و گاه به فاصله به کار می‌برد. تکرار فعل «ندانست» و «برود» در شعر «اول عشق است» نمونه‌ای از این تکرار است: «اینها اضافه شود برود به شکل‌هایی که هرگز نداشت/برود به سین یا که شین/او قاف بالا برود از اضافه‌هایی ... که قله

شعر دوم مجموعه می‌خوانیم: «... موهایی که می‌برد از وسط ... فرقی که ندارد.» «فرقی» در این سطر، تکرار آن دیگری است، گرچه معنای دیگری را به ذهن می‌آورد. استفاده از کلماتی همچون «شبیه»، «عجیب»، «چشم» و چند کلمه دیگر نیز با بسامد بالایشان از این قاعده مستثنی نیستند.

در کنار نکاتی دیگر که می‌توان در شعر بهنام به آن اشاره کرد اشاره کردن به شعر «این نقشه جن دارد کمی به سمت اریب» خالی از لطف نیست. این شعر چند نکته مهم را در خود دارد. نگاه علیرضا بهنام به ملیت و ارزش والای آن نکته قابل توجهی است و دیگر آن که استفاده بهنام از اشکال گرافیکی و بینامتنیت به این شعر جلوه‌های ویژه‌ای داده است. شعر ملی - مهنی «خلیج فارس» به شکل زیبایی در شعر بهنام تبلور یافته است.

علیرضا بهنام مجموعه «وقتی شبیه عجیب» را در قالب سه کتاب منتشر کرده است. او کتاب اول را «شب اسرافیل» نام نهاده که متشکل از چهار شعر است. مجموعه دوم کتاب «وقتی شبیه عجیب» است که به شعر بلندی با همین عنوان اختصاص دارد و کتاب سوم مجموعه، «شبیه فراموشی» نام دارد که در بردارنده چهارده شعر است.

با سال بلو، درباره شخصیت‌های رمان «دم را دریاب»

بی خبری در ینگه دنیا

در حالی که سال بلو، سال گذشته درگذشت، دومین کتاب او در ایران به تازگی ترجمه شده است. ترجمه این کتاب گرچه کمی دیر به تحقق پیوست با این همه راهی است برای شناخت بیشتر دنیای داستان نویسی این نویسنده؛ دنیایی که در آن همواره نگاهی تیره و تار به جامعه صنعتی آمریکا وجود دارد. در بسیاری از آثار این نویسنده برنده نوبل این نکته وجود دارد که از نمونه‌های بارز آن همین کتاب «دم را دریاب» است. بلو در مورد انتخاب موضوعاتی از این دست برای کارهایش می‌گوید: «به نظر من نویسنده یک ابزار است. او آنچه را که می‌بیند و می‌شنود، می‌نویسد. به همین دلیل من هیچ وقت از پیش تصمیم نمی‌گیرم که می‌خواهم چه بنویسم، چرا که به نظرم تنها نویسندگان تجاری و بازاری هستند که می‌نشینند و باهدف آماده‌سازی یک کتاب شروع به نوشتن می‌کنند.» به همین دلیل سال بلو تنها به بازتاب جامعه‌اش می‌پردازد و تنها کاری که می‌کند، دادن وجهی داستانی به ماجراهای مختلف است. این نویسنده برنده پولیتزر در پاسخ به این سوال که اگر نویسنده بازتاب‌دهنده وقایع اجتماعی است، پس فرق او با روزنامه‌نگاران در چیست می‌گوید: «آماده‌خام هر دو یکی است، تنها با این تفاوت که روزنامه‌نگار خبر را می‌نویسد و نویسنده چگونگی خبر را؛ اطلاعاتی که ممکن است غلط یا درست باشد. اخبار روزنامه‌ها می‌آیند و خیلی زود می‌سوزند، اما رمان، آنها را جاودانه می‌کند.» سال بلو معتقد است در عصر اطلاعات به مردم القا شده که از آنچه می‌گذرد باخبرند به همین علت مردم به کلی از وقایع روزانه بی‌خبرند و نمی‌دانند چه کلاه‌هایی سرشان می‌رود! وی بر این باور است که آنچه رسانه‌های جمعی در اختیار مردم آمریکا قرار می‌دهند، تنها سایه‌ای از واقعیت است. وی در پاسخ به این سوال که آیا رمان واقع‌گرایانه، زمانی مرده به حساب نمی‌آید هم می‌گوید: «تمام ژانرهای ادبی تا کسی آنها را احیا نکند، مرده‌اند. این نویسنده است که می‌تواند با پرداخت درست، نوشته و سبکی را احیا کند یا با نوشته بدی، مرگ آن را جار بزند.» با این همه سال بلو

خود را نویسنده‌ای سیاسی نمی‌داند. او به همین دلیل محل زندگی‌اش را از نیویورک به شیکاگو برگرداند چرا که نمی‌خواست در دام بیابانه‌ها و تومارها بیفتد. شیکاگو شهری بود که سال بلو در آن به دنیا آمد و به دلیل شناخت خویش از آن، لوکیشن بسیاری از قصه‌هایش را در این شهر بنا گذاشته است. سال بلو در کتاب «دم را دریاب» به بررسی زندگی یک خانواده می‌پردازد؛ خانواده‌ای متشکل از تامی، همسر، فرزندان و پدرش. پدر او مردی ثروتمند است که اوقات خوبی را در هتل مخصوص سالمندان می‌گذراند. همسر و فرزندان او را ترک کرده‌اند و او همچنان در تلاش است تا راهی نو

برای پولدار شدن پیدا کند، اما ناگهان حس می‌کند در تمام عمرش آب در هاون می‌کوبیده است. بسیاری این شخصیت را نماد یک آمریکایی ساده لوح دانسته‌اند. سال بلو در این مورد می‌گوید: «من نخواستم نمادی از مردم آمریکا ارائه بدهم. در این کشور همه جور آدمی پیدا می‌شود و اتفاقاً به همین دلیل، نمی‌شود نمادی برای آن در نظر گرفت. من فقط داستان خودم را نوشته‌ام؛ داستان مردی که مرتباً در زندگی‌اش شکست می‌خورد.» وی در توضیح بیشتر حرف‌هایش می‌گوید: «اگر شخصیت داستانی‌ام رابه‌تله نمی‌انداختم، به‌طور قطع ساختن یک ماجرای دراماتیک و داستانی با استفاده از او کمی دشوار می‌شد. درست است که من به وقایع روزانه جامعه‌ام نگاه می‌کنم، اما به جنبه‌های داستانی کارم هم توجه دارم.»

لحن نیشدار و انتقادی از جمله وجوه جدانشدنی آثار سال بلو هستند. این قضیه گاه به آن حد می‌رسد که انتقاد بسیاری را علیه او برمی‌انگیزد. او در پاسخ به منتقدان همیشگی‌اش می‌گوید: «کسانی که از من انتقاد می‌کنند، به‌طور همزمان کاری متضاد انجام می‌دهند. یعنی درحالی‌که از من نقد می‌کنند، نقد کردن را کاری بد و ناشایست عنوان می‌کنند. من رمانم را می‌نویسم و احیاناً مشکلاتی که مردم با آن دست و پنجه نرم می‌کنند، در صورتی که دوستان، من را نقد می‌کنند که خواسته‌ام داستان زندگی مردم کشورم را بنویسم.» بیشتر این داستان‌ها در شیکاگو اتفاق می‌افتند؛ شهری که بلو در آن به دنیا آمده و در عین حال آن را بدترین و بهترین شهر آمریکاییان می‌کند: «شیکاگو دنیای کوچک و مجموعه‌ای از بدترین و بهترین نهرهای مدرن و صنعتی آمریکا که می‌تواند جای خوبی برای یک واقعیت داستانی نیز باشد. از طرفی من این شهر را خوب می‌شناسم، چون در آن بزرگ شده‌ام و محیطش را خوب به خاطر سپرده‌ام.»

یادداشت

یوسف نگاریان

سرزمین پرمال

سال بلو همچون بسیاری از نویسندگان هم نسلش، نویسنده‌ای است منتقد و معترض. او که کار نویسندگی را در میانه‌های دهه ۱۹۴۰ آغاز کرده بود، بهترین آثارش را در دو دهه ۱۹۶۰ و ۷۰ خلق کرد. پس از رمان «هدیه هامبلت» (۱۹۷۵)، سال بلو دیگر نویسنده‌ای نوآور و خلاق به شمار می‌آید و شاید همین نکته سبب شد تا او در جست‌وجوی فرم‌های نو در داستان نویسی برنیاید و از سویی بخواهد جایگاهش را در ادبیات جهان حفظ کند. بلو در طول این سال‌ها آثاری همچون «هندرس، پادشاه باران» (۱۹۵۹)، «هرتز و گ» (۱۹۶۴)، «خاطرات مازی و داستان‌های دیگر» (۱۹۷۰)، «سیاره آقای سامل» (۱۹۷۰) را نوشت که موفقیت‌هایی را برایش به همراه داشت. وی کتاب «دم را دریاب» را اندکی پیش از این آثار در سال ۱۹۵۹ منتشر کرد؛ کتابی که در آن بحرانی‌ترین روز زندگی یک مرد شرح داده شده است.

سال بلو در کتاب «دم را دریاب» (Seize the day) به روایت زندگی تامی ویلهلم می‌پردازد. تامی در این روز مسیری را مرور می‌کند که به شکست وی در جنبه‌های مختلف زندگی و سرخوردگی‌اش از تمامی پیوندهای شخصی و اجتماعی منجر شده است. او می‌کوشد با اعتمادی سست به دوستی تازه و مشکوک، خود را از سقوط کامل نجات دهد اما این بار نیز با شکستی دیگر روبه‌رو می‌شود.

تامی ویلهلم به عنوان شخصیتی که مدام در مواجهه با دنیای معاصر و پلشتی‌های آن دچار شکست می‌شود، نمونه‌ای است از شخصیتی که مکرراً در کارهای بلو تکرار می‌شود. او مردی است ساده لوح که تلاش می‌کند برای بهتر شدن زندگی و کسب درآمد بیشتر دست به هر کاری بزند. با این همه تلاش تامی برای بهبود وضعیت زندگی‌اش به ویژه در مورد همسر و فرزندان کمتر به نتیجه می‌رسد. تامی را باید یک قربانی تمام عیار در برابر زندگی ماشینی معاصر دانست. از طرفی او روح تمام عیار یک مرد آمریکایی است که بیش از آن که به تعیین رئیس جمهور کشورش بیندیشد، به مبلغان خانه‌اش فکر می‌کند و لباسی که قرار است همسرش در مهمانی روز یکشنبه بپوشد. او بارها مزه شکست را زیر دندانش حس می‌کند اما خم به ابرو نمی‌آورد تا آنجا که آستانه تحملش لبریز می‌شود و به مرز جنون می‌رسد.

نقطه قوت رمان سال بلو را باید علاوه بر مضمون بکر در شیوه روایتش دانست. او زوال تدریجی تام را بسیار استادانه به نمایش می‌گذارد و به خوبی تصویر فروپاشی یک مرد ساده لوح در جامعه صنعتی و بی‌رحم آمریکا را پیش روی ما می‌نهد. او قطعات روایت را درست مثل یک ساعت سوئیسی به طرز هماهنگ کنار هم می‌گذارد تا مخاطب گام به گام با شخصیت داستانی‌اش جلو رود و لحظات زندگی او را حس کند. بخشی از این ساختار داستانی را باید در تقابل شخصیت تامی و جامعه آمریکا جست‌وجو کرد. زن و فرزندان، مرد ساده لوح را ترک کرده‌اند و او حالا باید نه تنها آخرین شکست زندگی‌اش را تحمل کند، بلکه گذشته‌اش را نیز بار دیگر از سر بگذراند. سال بلو با این رمان به خوبی نشان می‌دهد که قشر متوسط آمریکا چه وضعیتی را تحمل می‌کند. او نشان می‌دهد که برخلاف تصویر خانواده آمریکایی شادمان در سریال‌های تلویزیونی به ویژه در دهه ۱۹۶۰ و ۷۰ جامعه چه وضعی دارد. نمایش این جزئیات از نقاط قوت کار این نویسنده آمریکایی است که سال گذشته درگذشت.

نویسنده جایزه‌ها

سال بلو در سال ۱۹۱۵، کمی پس از مهاجرت والدینش از سن پترزبورگ روسیه به کانادا به دنیا آمد. مدتی بعد خانواده‌اش دوباره نقل مکان کردند. این بار مقصدشان محله‌های فقیرنشین شیکاگو بود؛ شهری که مهم‌ترین پس‌زمینه داستان‌های سال بلو شد، نویسنده‌ای که حتی دورانی را با گانگسترهای این شهر سپری کرده بود. ماجراجویی‌های اولیه سال بلو با ثبت نامش در ارتش تداوم یافت. او می‌خواست در جنگ دوم جهانی حضور داشته باشد. او علاوه بر حضور در این جنگ مخرب، سفرهای متعددی به اروپا داشت، سه بار دانشگاهش را عوض کرد تا در نهایت کارشناس مردم‌شناسی شود. این نویسنده آمریکایی اولین رمانش را در سال ۱۹۴۴ یعنی یک سال پیش از پایان جنگ دوم جهانی منتشر کرد. انتشار دومین رمان بلو در سال ۱۹۴۸ با عنوان «قربانی» همزمان شد با دریافت جایزه بورس گونهایم. او همچنین کمک هزینه بنیاد فورد را نیز دریافت کرد تا کمی بیشتر بتواند به عنوان یک پژوهشگر به کار بپردازد. بلو رمان «ماجراهای اوگی مارچ» را در سال ۱۹۵۳ منتشر کرد که توانست با آن برنده جایزه ملی کتاب شود. وی پس از آن آثاری همچون «دم را دریاب» (۱۹۵۶) و «هندرس، پادشاه باران» (۱۹۵۹) را منتشر کرد. بلو با ششمین رمان خود که «هرتز و گ» نام داشت و در سال ۱۹۶۴ منتشر شد، بار دیگر برنده جایزه ملی کتاب شد. او پس از انتشار کتاب «خاطرات مازی و داستان‌های دیگر» (۱۹۶۸)، برای سومین بار با کتاب «سیاره آقای سامل» (۱۹۷۰)، برنده این جایزه شد و «هدیه هامبلت» (۱۹۷۵)، جایزه پولیتزر را نصیب نویسنده‌اش کرد. سال بعد وی، نوبل ادبیات را از آن خود و در سال ۱۹۸۴، نشان لژیون دونور فرانسه را دریافت کرد. از بلو به جز این، آثاری همچون «دسامبر رئیس دانشکده» (۱۹۸۲)، «مردی که اختیار دهانش را نداشت» و دیگر داستان‌ها (۱۹۸۴)، «بیشتر آدم‌ها از دل شکستی می‌میرند» (۱۹۸۷)، «چیزی که از من به یادگار بماند» (۱۹۹۱)، «دنیای واقعی» (۱۹۹۷) و «ارولستاین» (۲۰۰۰) نیز منتشر شده است. او در سال ۲۰۰۷ درگذشت.

نظری به مجموعه آثار علی وزیریان

تماشای پوستر بر دیوار کتاب

آرت» (نشر نظر ۱۳۸۶). تاکنون در ۴۴ نمایشگاه داخلی و بین‌المللی حضور یافته است. مجموعه‌ای که او به تازگی منتشر کرده، آثاری است که وی در طول سال‌های ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۶ به تصویر کشیده است. این مجموعه شامل پوسترها، بروشورها، صفحه‌آرایی‌ها، طراحی جلد کتاب و مجله طراحی نشانه و نشانه‌نویسی‌ها می‌باشد. وزیریان که لیسانس نقاشی از دانشگاه تهران دارد، علاوه بر این مسئولیت‌های گوناگونی را نیز به عنوان مدیر هنری داشته است که از جمله آنها می‌توان به ریاست او در نمایشگاه سالانه تایپوگرافی پوستر اسماء الحسنی در سال‌های ۱۳۸۴، ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ اشاره کرد. وی همچنین دبیر اولین نمایشگاه دوسالانه تایپوگرافی پوستر در سال ۱۳۸۴، مدیر واحد گرافیک کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در سال ۱۳۷۳، دبیر کمیته تجسمی جشنواره هنری در سال ۱۳۷۸، مدیر هنری هفتمین جشنواره بین‌المللی فجر ۱۳۶۷، مدیر هنری چهارمین دوسالانه بین‌المللی کاریکاتور تهران ۱۳۷۸، مدیر هنری چهارمین دوسالانه بین‌المللی کاریکاتور تهران ۱۳۷۸، دبیر هیئت داوران جشنواره هنری پیامبر اعظم (ص) ۱۳۸۵، عضو هیئت داوران همایش هزار و یک بسم‌الله ۱۳۸۳، عضو شورای سیاست‌گذاری اولین نمایشگاه دوسالانه نقاشی جهان اسلام و چندین فعالیت هنری دیگر نیز بوده است. وزیریان علاوه بر انتشار چهار کتاب با عنوان‌های «مجموعه آثار گرافیک» (انتشارات برگ ۱۳۶۸)، «مجموعه آثار گرافیک» (انتشارات اینارگران ۱۳۷۸)، «پوسترها» (انتشارات سروش ۱۳۸۱) و منتخب آثار گرافیک و دیجیتال

علی وزیریان کار خود را به صورت حرفه‌ای از ابتدای دهه شصت آغاز کرده و طی این سال‌ها با آثار درخشانش توانسته جایبی مناسب در میان گرافیست‌های ایران داشته باشد. حضور او در میان چهره‌هایی که آثارشان تحت عنوان مجموعه آثار گرافیک توسط انتشارات یساولی منتشر شده نیز نشان از این اهمیت دارد. وزیریان که لیسانس نقاشی از دانشگاه تهران دارد، علاوه بر این مسئولیت‌های گوناگونی را نیز به عنوان مدیر هنری داشته است که از جمله آنها می‌توان به ریاست او در نمایشگاه سالانه تایپوگرافی پوستر اسماء الحسنی در سال‌های ۱۳۸۴، ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ اشاره کرد. وی همچنین دبیر اولین نمایشگاه دوسالانه تایپوگرافی پوستر در سال ۱۳۸۴، مدیر واحد گرافیک کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در سال ۱۳۷۳، دبیر کمیته تجسمی جشنواره هنری در سال ۱۳۷۸، مدیر هنری هفتمین جشنواره بین‌المللی فجر ۱۳۶۷، مدیر هنری چهارمین دوسالانه بین‌المللی کاریکاتور تهران ۱۳۷۸، مدیر هنری چهارمین دوسالانه بین‌المللی کاریکاتور تهران ۱۳۷۸، دبیر هیئت داوران جشنواره هنری پیامبر اعظم (ص) ۱۳۸۵، عضو هیئت داوران همایش هزار و یک بسم‌الله ۱۳۸۳، عضو شورای سیاست‌گذاری اولین نمایشگاه دوسالانه نقاشی جهان اسلام و چندین فعالیت هنری دیگر نیز بوده است. وزیریان علاوه بر انتشار چهار کتاب با عنوان‌های «مجموعه آثار گرافیک» (انتشارات برگ ۱۳۶۸)، «مجموعه آثار گرافیک» (انتشارات اینارگران ۱۳۷۸)، «پوسترها» (انتشارات سروش ۱۳۸۱) و منتخب آثار گرافیک و دیجیتال

با علی خورشید پور درباره کتاب مجموعه آثار گرافیکی او

طرح‌های خواندنی

مشکی مطرح شده است و او به عنوان مدیر پروژه از طریق ارتباطاتی که با طراحان گرافیک دارد طرح‌های آنها را می‌گیرد و چاپ می‌کند. او در ادامه با اشاره به نقش انتشارات یساولی به عنوان سرمایه‌گذار و ناشر معتقد است چنین اقداماتی از سوی انتشاراتی‌ها زمانی به ثمر می‌رسد که کار را به دست افرادی که خود صاحب نظر هستند و در این زمینه یا کار کرده‌اند یا تخصص دارند بسپارند.

این گرافیست که مجموعه دیگری از آثارش توسط نشر نظر به چاپ رسیده است، درباره این مجموعه می‌گوید: «به فاصله کمی پیش از انتشارات یساولی، نشر نظر از من خواست مجموعه‌ای از آثارم را در اختیارشان بگذارم و این کتاب چند روزی زودتر از کتاب طراحان گرافیک معاصر ایران به بازار آمد. البته نود درصد کارها در دو کتاب، یکی است. او درباره دلایلش برای ارائه کارهای مشابه به هر دوی این انتشاراتی‌ها می‌گوید: «چون هر دو انتشارات پیشنهاد داده بودند فکر کردم اگر تبعیضی بینشان قائل شوم ممکن است یکی از آنها احساس رضایت نکند و خواستم به این ترتیب تساوی را رعایت کنم.»

خورشیدپور درباره نوع و کیفیت چاپ این کتاب آن را مطلوب می‌داند و با اشاره به اینکه ابزار چاپ در ایران از بهترین نوع است، می‌گوید: «کاغذهایی که در ایران داریم از بهترین نوع است. یعنی ما به هر حال

سمیرا ندایی: علی خورشید پور از هنرمندان گرافیست سال هاست در زمینه طراحی گرافیک به شکلی حرفه‌ای مشغول به کار است. به تازگی مجموعه آثار گرافیکی این هنرمند در قالب دو کتاب وارد ویرتین کتابفروشی‌ها شده است. اولین کتاب او توسط نشر نظر به بازار آمد و به فاصله چند هفته انتشارات یساولی نیز کتاب دیگری از او منتشر کرد. آنچه در این دو کتاب قابل توجه است شباهت تقریباً کامل آثار چاپ شده در هر دو کتاب است. علی خورشید پور یکی از دلایل استقبال ناشران از کتاب‌های مربوط به هنرهای تجسمی را نتیجه جریانی می‌داند که طی چند سال گذشته به وجود آمده است و معتقد است یکی از دلایل این توجه، افزایش تعداد دانشجویان رشته‌های مربوط به هنرهای تجسمی است. او با اشاره به اینکه این دانشجویان منابع داخلی را برای آموزش بیشتر در زمینه رشته تحصیلی‌شان در اختیار ندارند؛ اضافه می‌کند: «بیشتر منابعی که در دسترس دانشجویان قرار دارد خارجی هستند که در نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب - که هر ساله در تهران برگزار می‌شود - ارائه شده‌اند.»

به گفته خورشید پور کم بودن منابع داخلی و نیاز دانشجویان به داشتن این منابع باعث شده است که ناشران انگیزه‌ای برای چاپ کتاب‌هایی از این دست را نداشته باشند. این طراح گرافیک یکی از علت‌های نتیجه دادن این اقدام ناشران را، استقبال هنرجویان و مخاطبان می‌داند و با این توضیح که دانشجویان درک کرده‌اند که باید علاوه بر اینکه خودشان کار می‌کنند، آثار هنرمندان دیگر را هم ببینند، می‌گوید: افزایش تعداد دانشجویان و احساس نیاز آنها، مساله کمبود منابع را آشکار کرد و دلیل پرداختن انتشاراتی‌ها

طرح جلد فیلمبرداری در محل اثر علی وزیریان

بهرتر پیدا کند. در کنار این دو، فضای سبزی که دو سوم کادر را اشغال کرده و در پس‌زمینه آن اشعار شهریار به ترکی نوشته شده و افقی که بالای کادر ترسیم شده، هر کدام وجوهی از دنیای شاعرانه استاد را به نمایش می‌گذارد. وزیریان در کتاب «گرافیک کامپیوتری» وجهی دیگر از کار خود را به تصویر می‌کشد، این بار او از طرح و عکس به طور توانمند بهره می‌گیرد در حالی که آسمانی قرمز در این طرح جلد به کار گرفته شده، طرحی از مینیاتور نیز به صورت سیاه و سفید در گوشه‌ای دیگر از کادر به کار گرفته شده است. استفاده از یک مداد سبز به عنوان عامل انتقالی بین زمینه سفید کادر که عنوان کتاب در آن آمده با قسمت بالایی تصویر که آسمان و مینیاتور در آن به تصویر کشیده شده علاوه بر آن کادری زیبا خلق می‌کند، نشانگر محتوای کتاب نیز هست که به گرافیک می‌پردازد. علاوه بر این، سایه‌ای که زیر مداد ایجاد شده و آسمان قرمز نیز در کتاب مورد توجه قرار گرفته‌اند.

سایر آثار وزیریان نیز در قالب پوستر، بروشور، صفحه‌آرایی و طراحی نشانه‌ها و شاخصه‌های خاص خود را دارند که بررسی هر کدام از آنها، فرصتی دیگر می‌طلبند.

توان این را داریم که بهترین کارها را چاپ کنیم. اما برای هر کتابی می‌توان با سرمایه‌گذاری‌های متفاوت کیفیت‌های مختلفی را به دست آورد. باید ببینیم مخاطبانمان چه کسانی هستند. باید دید خریداران بالقوه ما چه کسانی هستند و قدرت خرید آنها را هم باید در نظر بگیریم. او با اشاره به این نکته که کتاب‌های گرافیک از جمله کتاب‌های نفیس به حساب نمی‌آیند، تاکید می‌کند: «با توجه به این که مخاطبان این نوع کتاب‌ها در ایران اغلب دانشجویان هستند، سعی شده در عین اینکه کتاب‌ها کیفیت قابل قبولی دارند از قیمت مناسبی هم برخوردار باشند.»

کتاب‌های گرافیکی به لحاظ ماهیت این رشته هنری اغلب کتاب‌های آموزشی هستند و ویژگی تزئینی بودن برای این نوع کتاب‌ها وجود ندارد. خورشید پور در این باره اعتقاد دارد که گرافیک با هنرهای آزاد دیگر متفاوت است، بنابراین وقتی یک مجموعه کار طراحی گرافیک در یک کتاب جمع شود، بیشتر جنبه آموزشی پیدا می‌کند تا جنبه تزئینی. این طراح گرافیک با بیان این که شما باید کتاب یک نقاش را در کتابخانه داشته باشید تا هر از چند گاهی بتوانید از آن حظ ببرید می‌گوید: کتاب‌های گرافیک به دلیل کاربردی بودن این رشته، تنها برای کسانی فایده دارد که در این رشته آموزش می‌بینند، فعالیت می‌کنند و با این کتاب‌ها نتیجه‌گیری و مقایسه انجام می‌دهند.

به باور خورشید پور دانشجویان می‌تواند با مطالعه این کتاب‌ها عملکرد یک طراح را مثلاً در طرح جلد بررسی کند. به هر حال برای هر طراحی‌ای اتفاق می‌افتد که بخواهد مثلاً طرح جلد بزند که در این صورت دیدن کارهای طراحان دیگر و درک نحوه عملکرد آنها می‌تواند برای او کمک‌موتوری باشد.

مروری بر کتاب‌های خواندنی ۸۶ در حوزه اندیشه

پرسش‌های ژرف‌تر از پاسخ

دومین سال از نیمه دوم دهه هشتاد در حالی آغاز شده است که تقریباً بخش گسترده‌ای از اهالی اندیشه به بخش عمده مطالبات خود در عرصه نشر و کتاب رسیدند و تقریباً هر حوزه یکی از پربرترین فصول حیات خود را می‌گذرانند.

اهالی فلسفه غرب از انتشار کتاب‌های مهمی چون برگردان هستی و زمان مارتین هایدگر با دو ترجمه سیاوش جمادی و دکتر محمود نوالی و فرهنگنامه تاریخی مفاهیم فلسفه یواخیم ریتز و گتفرید گابریل با سرویراستاری دکتر محمدرضا حسینی بهشتی و کتاب‌هایی از این دست به عنوان مهم‌ترین کتاب‌های سال ۱۳۸۶ یاد می‌کنند و اهالی فلسفه اسلامی به کتاب جدید دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی «خواججه نصیرالدین طوسی؛ فیلسوف گفت و گو» اشاره می‌کنند و به همین ترتیب هر کدام از حوزه‌های علوم انسانی اعم از روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی، اقتصاد، زبان‌شناسی و نشانه‌شناسی، زیبایی‌شناسی و... به چند کتاب ریز و درشت اشاره دارند که توانسته به بخشی از مطالبات فکری آنها پاسخی شایسته و درخور دهد.

در این گزارش قصد نداریم به تکرار یافته و گفته‌های پیشین دست بزنیم و به کتاب‌هایی اشاره کنیم که پیش‌تر در این صفحه از کتاب هفته بارها نامشان تکرار شده بلکه می‌خواهیم با نیم‌اشاره‌ای به آن کتاب‌ها، چند کتاب مهم در هر حوزه را که از نظر دور مانده اند معرفی کنیم.

علوم سیاسی در جغرافیای خودمانی

هر چند همه ساله کتاب‌های بسیاری در حوزه علوم سیاسی با گرایش‌های تاریخ سیاسی، زبان سیاسی، فرهنگ سیاسی، زندگی‌نامه سیاسی، تئوری‌های سیاسی و... در ایران به قلم استادان این

رشته یا مترجمان صاحب‌نام حوزه علوم سیاسی منتشر می‌شد اما وقتی دو تن از اساتید برجسته علوم سیاسی با فاصله‌ای چندماهه دو کتاب درباره فرهنگ - سیاسی آن هم در این جغرافیا روانه بازار نشر کردند، تقریباً همه منتقدان علوم سیاسی - که زمانی بر ضعف تالیف و پژوهش در حوزه علوم سیاسی اصرار می‌ورزیدند و بر این باور بودند که اگر یکی دو نفر از پژوهشگران صاحب‌نام علوم سیاسی را قلم بگیریم، ما در این حوزه با فکری جدی مواجه هستیم - چشم‌اندازی امیدوارانه را پیش روی خود احساس کردند. چراکه هم دکتر محمود سریع‌القلم؛ استاد دانشگاه شهید بهشتی و رویکردش را در کتاب «فرهنگ سیاسی ایران» - که پاییز سال ۱۳۸۶ از سوی پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری روانه بازار شد - رویکردی انضمامی و علمی یافته بودند و هم کتاب «فرهنگ سیاسی در ایران» نوشته دکتر عباس مصلی نژاد استاد دانشگاه تهران - که چندی پیش از کتاب دکتر سریع‌القلم از سوی انتشارات فرهنگ صبا منتشر شده بود - را یک بررسی گسترده و بسیار جز به جزء رفتارهای شکل گرفته در سنت اجتماعی ایران با زبانی موجز و قابل فهم معرفی کرده بودند.

مصلی نژاد در کتاب خود با نقیبه زیرساختی به تاریخ سیاسی ایران سعی کرده بود مولفه‌های مهم و قابل تاملی چون باورهای اجتماعی، ادبیات سیاسی، نخبه‌گرایی، بیگانه‌ستیزی و... را از بطن تاریخ سیاسی ایران طی ادوار مختلف ردیابی و آنها را بر اساس تئوری‌های مطرح در عرصه علوم سیاسی تحلیل کند.

اما در حوزه ترجمه کتاب‌های علوم سیاسی، به

کتاب‌های زیادی می‌توان اشاره کرد؛ کتاب‌هایی که هر کدام به سهم خود تلاش می‌کردند تا کلیدی باشند بر یکی از درهای این خانه پررمزوراز. یکی از این کتاب‌ها که در زیرشاخه تاریخ سیاسی و فلسفه سیاسی جزو آثار پرمخاطب محسوب می‌شد، برگردانی بود از کتاب 'Etat Collection of Essays' (دولت در تاریخ اندیشه غرب) نوشته آتیلا اوزر با ترجمه روان دکتر عباس باقری.

اوزر در این کتاب با اشاره به جایگاه دولت در تاریخ سیاسی غرب، این مفهوم را در اندیشه فیلسوفان بزرگی چون افلاطون، ارسطو، هابز، لاک، میل، روسو، هایک، راولز و... بازخوانی می‌کند و مباحثی چون دولت حقوقی، قراردادگرایی و جوهرگرایی عدالت، آزادی و دولت مددکار و... را در آرای ۲۱ فیلسوف برجسته بازخوانی می‌کند.

دیگر کتاب مهمی که در این حوزه حتی به مرحله نهایی داوری‌های کتاب‌فصل‌نیز رسید، یک گردآوری از آراء چند فیلسوف و متفکر برجسته علوم اجتماعی و علوم سیاسی بود تحت عنوان «مراحل و عوامل و موانع رشد سیاسی» بایرگردان دکتر عزت‌الله فولادوند که در اواسط سال گذشته توسط نشر ماهی منتشر شد. مترجم در پیشگفتار این کتاب با طرح پرسش‌هایی نظیر این که چرا در بعضی از موارد، توسعه اقتصادی و گسترش شهرنشینی و صنعت گسترش و اشاعه آموزش و پرورش به ثبات سیاسی و حفظ هویت

مشترک منجر می‌شود و در پاره‌ای از موارد، همان نیروها و عوامل به فرقه‌گرایی و تعصبات قومی و مذهبی و حتی جنگ‌های داخلی دامن می‌زنند؟ و... سعی دارد خواننده را از خلال آرای متفکرانی چون رابرت دال، سی.اچ. داد، رانلند اینگلهارد، کارلز بوآو... به پاسخ این پرسش‌ها راهنمون کند. آن هم نه به شکل کانالیزه شده و تفسیر به رأی، بلکه به واسطه درگیر کردن خواننده با خود متن و نظر متفکر.

در همین اثنا نباید از کتاب «غرب و قومیت» نوشته احمد راسخی لنگرودی غافل شد که در کتاب خود مدعی بود قومیت و نژادگرایی در اندیشه‌های متفکران غربی و مستشرقان سطره‌ای بس عمیق دارد و در این پژوهش با نیم‌نگاهی به تاریخ جهان، نگاه مستشرقانی چون جیمز موریه، تاورنیه، شاردن، باربارو، بلوشه و... به ایران و ایرانیان را به شکلی مستند مورد نقد قرار داده و آرای کسانی چون هگل، ولتر، یاسپرس، مونتسکیو، رنان و... را تحلیل و نقد کرده است.

تابهاری دیگر

امروز چشم تمامی اهل قلم و اندیشه، فدای تفکر را انتظار می‌کشد. سال ۸۶ به هر تقدیر به پایان رسیده و اهالی اندیشه منتظرند تا در سال شکوفایی و نوآوری حرکت‌های دیگری را شاهد باشند تا آن خواسته قبلی جامه عمل پوشد. لباسی از نوآوری و شکوفایی در عرصه تفکر بومی. آیدون باد.

یادی از دکتر حسن ملکشاهی

بدرود با شارح اشارات

اشارات و تنبیهات (مجموعه دو جلدی) / حسین بن عبدالله ابن سینا، ترجمه و شرح: حسن ملکشاهی، انتشارات سروش: ۱۳۶۳.

کتاب اشارات و تنبیهات، آخرین اثر فلسفی ابن سینا است. ابن سینا در کتاب اشارات و تنبیهات، مسائل اساسی منطق، فلسفه و عرفان را به صورت رمز و اشاره بیان می‌کند. جلد اول این مجموعه، به «طبایعات» الهیات، «عرفان و تصوف» و جلد دوم به «منطق اختصاص دارد.

حرکت و استیفای اقسام آن / تالیف حسن ملکشاهی، انتشارات سروش: ۱۳۶۳.

حرکت یکی از مباحث مهم در فلسفه به خصوص فلسفه اسلامی است. بعضی از فلاسفه قدیم حرکت را به بیرون آمدن تدریجی اشیاء از قوه به فعل تعریف کرده اند. با این که تعریف مذکور مورد انتقاد ارسطو واقع شده است مع ذلک این تعریف، روشن‌ترین تعریفی است

صبح روز پنجشنبه جمعی از دانش‌آموختگان مکتب فکری دکتر حسن ملکشاهی در مقابل دانشگاه تهران جمع آمدند تا هشتاد سال پژوهش در موراث فلسفی اسلام را بر گرده هایشان تشییع کنند.

بنابر اسناد باقی مانده و نوشته‌های مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی مرحوم دکتر حسن ملکشاهی متولد ۱۳۰۷ شهرستان بابل تحصیلات خود را در مدرسه «خیرات خان» مشهد و سپس سالار تهران و دروس خارج را در نجف اشرف و تصدیق‌اشتهاد را از محضر آیات عظام خوئی و شاهرودی اخذ کرد.

وی پس از اخذ تصدیق مدرسی به پیشنهاد مرحوم بدیع الزمان فروزان فر در دانشکده الهیات دانشگاه تهران ضمن تدریس در سال ۱۳۳۹ با تلمذ در محضر اساتید بزرگی چون ادیب‌نیشابوری، بدیع الزمان فروزانفر، فاضل تونی، مهدی الهی قمشه‌ای و... موفق به اخذ مدرک دکترا در رشته فلسفه و الهیات شد.

مرحوم ملکشاهی از سال ۱۳۵۲ به مدت ۱۵ سال مدیریت گروه فلسفه دانشکده الهیات دانشگاه تهران را به عهده داشت و استاد مدعو در دانشگاه پرینستون آمریکا بود.

شاید در این مجال فارغ از صدها مقاله او نیم‌نگاهی به آثار و مکتوبات باقی مانده از این استاد فقید فلسفه اسلامی بتواند یادش را در چشم و دل اهالی کتاب زنده نگاه دارد هر چند که نامش در سطور تفکر اسلامی باقی است تا ابدالابد...

تهذیب المنطق / سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی، ترجمه و تفسیر حسن ملکشاهی، انتشارات دانشگاه تهران: ۱۳۶۱

تفتازانی در تهذیب المنطق مقصد اول را «تصورات» و مقصد دوم را تصدیقات نامیده است، زیرا تصور و تصدیق غایت مباحث معرف و حجت و معرف و حجت غرض فن منطق و طریق اکتساب تصور و تصدیق است. تفتازانی کلیات علم منطق را با عباراتی موجز بیان داشته و شارح ضمن تشریح پیچیدگی‌های کتاب، به توضیح مراد مصنف و بیان اسرار و رموز آن پرداخته است.

که برای بیان ماهیت حرکت پیشنهاد شده است. استاد در کتاب حاضر به این مباحث پرداخته است.

اثر لوجیا: ترجمه عربی ابن ناعمه حمصی از تاسوعات فلوطین، ترجمه و شرح فارسی: دکتر حسن ملکشاهی، تهران: انتشارات سروش: ۱۳۷۸. محتوای کتاب «اثر لوجیا» یا «التولجیا» در دانش الهیات و منسوب به ارسطو است. اما تحقیقات «والتولجیا» در سال ۱۸۸۳ مشخص ساخت که این اثر متعلق به «فلوطین» اندیشمند و فیلسوف نامدار و بنیانگذار فلسفه نوافلاطونی است.

الالفاظ المستعمله فی المنطق، محمدبن محمد فارابی، ترجمه و شرح: دکتر حسن ملکشاهی، انتشارات سروش: ۱۳۷۷.

اثری که فارابی تحت عنوان الالفاظ المستعمله فی المنطق در کاربرد اصطلاحات منطقی نگاشته است، متضمن واژه‌های ابزاری است که به اسامی یا افعال ضمیمه می‌شوند. این کتاب شامل اوصاف کلمات غیرمتغیر (= مبنی) است که اختصاص به علم نحو عربی دارد.

فصول منتزعه، ابو نصر فارابی، ترجمه و شرح دکتر حسن ملکشاهی، انتشارات سروش: ۱۳۸۲.

کتاب فصول منتزعه ابو نصر محمد فارابی (۲۵۷ - ۳۳۹ ه. ق.) صد فصل دارد و بیشتر مسایل آن درباره حکمت عملی، سیاست مدن، دانش اخلاق و تدبیر منزل است. این کتاب، فشرده‌ها و فصل‌های برگزیده‌ای از دستورهای دانش اخلاق است که در بردارنده برتری‌های جان آدمی و دوری جستن از پلیدی‌های آن است.

السیاسة المدنیة، ابو نصر فارابی، ترجمه و شرح دکتر حسن ملکشاهی، انتشارات سروش: ۱۳۷۷.

سیاسة المدنیة دو گفتار دارد. گفتار اول شامل سیزده فصل است و گفتار دوم دوازده فصل دارد. فارابی در این کتاب، مسایل مهمی از دانش الهی را بنا به عقیده ارسطو درباره علل شش گانه برکنار از ماده، نمایان می‌سازد و درباره چگونگی نظام جواهر جسمانی و پیوستگی و پدید آمدن آنها را از پدید آوردن گان غیر مادی سخن می‌گوید.

نقشه کشف طلای سیاه

صبا ثابت: پنجم خرداد ۱۳۸۷ که بیاید اولین چاه نفت ایران و خاور میانه ۱۰۰ ساله می شود.

وقتی طلای سیاه ایران خود را از قعر زمین نمایان ساخت و استعمارگران از چنین گنج بی نظیری خبردار شدند به خیال خام تسخیر این سرزمین به بهانه نفت موجود در آن و به تاراج بردن میراث مردمش دست به کار شده و با تمام توان علمی و فنی خود به سمت سرزمینمان هجوم آوردند اما به واسطه هوش و ذکاوت و غیرت مردمانی که هرگز زور و خفت را نپذیرفته بودند، دست مستعمران از این گنج و دارایی ناب کوتاه شده و امروز با توان بالای علمی مردان و زنان بزرگی که به اعتلای میهن فکر می کنند تمامی امور اکتشاف و استخراج این گنج گرانبها به دست توانمند ایرانیان انجام می پذیرد.

در این بین دانشگاه ها، مراکز علمی، تحقیقاتی، کتابخانه ها و پژوهشگاه های صنعت نفت سهم بزرگی در بالا بردن توان علمی کشور در این زمینه داشته و موجبات پیشرفت مهندسان، استادان و دانشجویان این حوزه را فراهم می آورند. در این شماره به معرفی کتابخانه و مرکز اسناد علمی پژوهشگاه صنعت نفت می پردازیم.

این کتابخانه و مرکز اسناد یکی از غنی ترین کتابخانه های تخصصی کشور است که در زمینه های موضوعی نفت، گاز، پتروشیمی، شیمی و مهندسی شیمی و نیز سایر موضوعات فنی و مهندسی مرتبط اطلاعاتی بسیار مهم را گردآوری کرده است.

این کتابخانه با فراهم آوردن تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری مناسب و پیشرفته گام های اساسی برای ارائه سرویس های مکانیزه جست و جو و امانت از طریق شبکه گسترده پژوهش و ارتباط از راه دور برداشته است.

همه منابع موجود در این کتابخانه در قالب ۱۷ پایگاه اطلاعاتی بر روی نرم افزار جامع کتابخانه منطبق با روش های استاندارد ساماندهی شده و از طریق تمامی فیلدهای اطلاعاتی قابل بازیابی است و تمامی این پایگاه ها از طریق اینترنت در دسترس عموم قرار دارند.

علاقه مندان، دانشجویان و پژوهشگران می توانند برای دستیابی به منابع تخصصی این کتابخانه به نشانی تهران، شهر ری، نرسیده به پالایشگاه تهران، بلوار پژوهشگاه صنعت نفت، مرکز اطلاعات علمی مراجعه کرده و یا از طریق سایت www.lib2.ripe.ir به این پایگاه های اطلاعاتی دسترسی یابند.

پایگاه اطلاعاتی کتاب های لاتین، کتاب های فارسی، مجلات لاتین، مقالات لاتین، پروژه های پژوهشگاه، اسناد لاتین، اسناد فارسی، اسناد پنت، کتب صنعت نفت، دیسک های نوری و ... از جمله منابع قابل دسترس این مرکز به شمار می روند.

همچنین این مرکز اطلاعات علمی خود را طی قراردادی در اختیار ۲۰ کتابخانه دانشگاهی و مرکز تحقیقاتی قرار داده که با اتصال به شبکه اینترنت از طریق این ۲۰ کتابخانه نیز قابل دسترسی هستند.

شاهسون، کارشناس ارشد کتابداری و مسئول این کتابخانه کل رکوردهای قابل دسترسی برای پژوهشگران ۷۰۰ هزار شامل ۴۰ هزار مقاله دیجیتال و ۳۰۰۰ پروژه دیجیتال عنوان و تعداد ebook ها را ۱۰۰۰ عنوان کتاب به زبان اصلی اعلام می کند.

از نکات جالب در مورد این کتابخانه پذیرش عضویت و امانت به صورت جهانی و سراسری است که در حد امکانات کتاب در اختیار پژوهشگر قرار گرفته و برای او ارسال می شود.

همچنین این کتابخانه، آرشیو صد ساله مجله chemical abstract را جمع آوری کرده و به گفته مسئول آن سال هاست که با کتابخانه British library انگلستان و کتابخانه تمام دیجیتال آمریکا تبادل اطلاعات دارد و مراجعان می توانند به صورت مستقیم از منابع موجود در این دو کتابخانه جهانی در حوزه نفت، گاز، پتروشیمی و پلیمر بهره بگیرند.

جهانشاه میرزا بیگی از ترجمه «چگونه مفاهیم را درک کنیم» می گوید

اینشتین به زبان ساده

اگر لویز کارول اینشتین زبان فارسی را می دانست و می توانست ترجمه کتابش را به زبان فارسی بخواند شاید تصمیم می گرفت یک بار دیگر کتابش را بنویسد. وقتی عنوان کتاب "چگونه مفاهیم را درک کنیم" را در تازه های کتاب دیدم اصلاً فکر نمی کردم با کتابی مواجه شوم که مدت هاست دلم می خواست در صفحه علم چنین اثری را معرفی کنم. مترجم این کتاب که ۲۷ سال است در زمینه ترجمه و ویرایش منابع درسی تجربه دارد می گوید: "با ترجمه چنین آثاری می خواستم فرهنگ ترجمه بومی را معرفی کنم." جهانشاه میرزابیگی متولد ۱۳۲۸ است و هم اکنون به عنوان مدرس با دانشگاه پیام نور همکاری دارد. همکاری با دانشگاه آزاد، مرکز نشر دانشگاهی، مدیریت تدوین منابع درسی دانشگاه پیام نور و تألیف و ترجمه آثار متعدد در حوزه فیزیک و زبان از دیگر موارد کارنامه علمی ایشان است.

در این کتاب برای توضیح مفاهیم فیزیک از واژه های عامیانه و طنز آمیز مثل کوفته قلقلی، پف و هف و ... استفاده کرده اید، که این مسئله باعث اشتیاق به خواندن مطلب می شود و خواننده می خواهد تا ارتباط فیزیک و کوفته قلقلی را بداند. سوال این است که آیا در اصل کتاب هم این نوع نگارش وجود دارد یا این که شما این گونه ترجمه کرده اید؟

این واژه ها را خودم انتخاب کردم تا به وسیله آنها درک مفاهیم علمی برای خواننده آسان تر و جذاب باشد.

پس شما کتاب را عیناً ترجمه نکرده اید...

سال ها ترجمه و ویرایش به صورت حرفه ای برای تولید کتاب های درسی به ویژه کتاب های درسی دانشگاه پیام نور که مهم ترین ویژگی آنها خودآموز بودن است به طوری که دانشجو بدون نیاز به استاد بتواند مطالبی را فرا بگیرد، باعث شد که تجربه های زیادی را به دست آورم. علاوه بر آن معتقدم کسی که مطالب سنگین علمی (مثل نظریه ها و تئوری های اینشتین) را به صورت ساده برای مردم تشریح کند، کاری هم ارزش با اینشتین انجام داده است. این مسئله همیشه در ذهن من وجود دارد به همین دلیل همیشه به دنبال روش هایی بوده ام که خواننده به هنگام مطالعه متون علمی بتواند با آن ارتباط برقرار کند. در این کتاب نیز برای این که مخاطب با مطالب کتاب احساس صمیمیت داشته باشد از کلمات و مثال هایی استفاده کردم که برای هر ایرانی قابل درک باشد. همان طور که می دانید گرمای هوا و سرمای اردبیل در ایران مثال زدنی است. من هم در این کتاب برای انتقال مفاهیم فیزیک از همین نمونه ها استفاده کردم و یا اسامی خارجی را به اسامی ایرانی که برای خواننده آشناست تبدیل کردم. در ضمن در بسیاری از کتاب های علمی به ویژه فیزیک، ریاضی زبان علم است و برای تفهیم مفاهیم از آن بسیار استفاده می شود ولی من دلم می خواهد فیزیک را با فیزیک آموزش دهم. بنابراین این کتاب ترجمه صرف نیست زیرا معتقدم برای ترجمه متون کلاسیک و برای این که علوم را به عموم مردم جامعه منتقل کنیم لازم نیست ترجمه صرف داشته باشیم بلکه باید مطالب را بومی کرده و به زبان

مردم بنویسیم. باید علم را بین مردم ببریم و برای این کار باید به زبان مردم با آنها سخن گفت.

وقتی به زبان مردم و خیلی ساده مسائل را مطرح کنیم باعث می شود مخاطب به مطالعه ادامه دهد. این کار سطح دانش عمومی جامعه را بالا می برد و باعث بالا بردن کیفیت زندگی می شود. وقتی این فاصله ها برداشته شد در کشور ما نیز مثل هر جای دیگری این همه تلاش و انرژی برای دانشگاه رفتن کاهش پیدا می کند و هر کسی که علاقه مند به تحصیل علم و دانش باشد، دانشگاه می رود. بنابراین تولید آثار علمی به زبان ساده و برای افزایش آگاهی های عموم مردم یک ضرورت است و به دلیل اینکه کاری وقت گیر و انرژی بر است و از دست کسانی هم برمی آید که صاحب فن باشند علاوه بر سرمایه گذاری، تشویق و فرهنگ سازی هم لازم دارد تا افراد بیشتری در تولید چنین آثاری شرکت کنند.

به نظر شما ترجمه های متون علمی چه مشکلی دارند که ارتباط لازم برای تفهیم مسائل علمی و اشتیاق به مطالعه را در مخاطب ایجاد نمی کنند.

برخی ترجمه ها بازاری اند. در هنگام مطالعه به راحتی می توان متوجه شد که قالب زبان فارسی در ترجمه رعایت نشده و دانش مترجم و تسلط آن به زبان فارسی در حدی نبوده که بتواند مطلب را به درستی به زبان فارسی بیان کند.

یک مسئله که در متون ترجمه ای بسیار به چشم می خورد این است که مترجمی که توانمند نیست محتوا را فدای فرم مطلب می کند. این مسئله در متن خودش را این گونه نشان می دهد که یک مطلب ساده را چند بار می خوانیم ولی باز هم متوجه منظور آن نمی شویم. در حالی که اصولاً برای ترجمه باید در پیام امانت را رعایت کرد نه در فرم. بهترین ترجمه آن است که خواننده احساس کند که نویسنده ای فارسی زبان کتاب را نوشته و همین به مخاطب احساس صمیمیت می بخشد و تحمل مطالعه را افزایش می دهد. بنابراین در ترجمه متون علمی به منظور درک مفاهیم برای عموم مردم باید آن مطلب را به نمونه های آشنا در فرهنگ خودمان وصل کنیم.

مردم بنویسیم.

آیا کتاب های دیگری را با این شیوه ترجمه کرده اید؟ فیزیک برای امروز و فردا، فیزیک به زبان ساده و یکی دیگر از آثار اینشتین که نام آن را چگونه مفاهیم نسبیست را مجسم کنیم گذاشتم، از دیگر آثاری هستند که به این روش ترجمه شده اند. در واقع با این کار می خواستم رویکرد بومی کردن ترجمه در متون علمی را ترویج کنم. در سال های گذشته از این نمونه آثار، استقبال چندانی نشد ولی این کتاب مورد توجه قرار گرفت و چندبار تجدید چاپ شد. چاپ اول ویرایش جدید آن نیز اخیراً منتشر شده است.

اصل این کتاب "Physics is gedanken physics Thinking" نام دارد. واژه gedanken به چه معنی است و شما چرا عنوان "چگونه مفاهیم فیزیک را درک کنیم" را برای این کتاب انتخاب کردید؟

gedanken واژه ای آلمانی است و مربوط به آزمایش های ذهنی است که اینشتین انجام داده است. اساس این کتاب هم بر پایه آزمایش هایی است که خواننده را به فکر می اندازد. در سطر به سطر این کتاب خواننده نیاز دارد برای پاسخ دادن به سوالات، بسیاری مسائل را در ذهن خود تصور کند که البته این یکی از شیوه های خوب برای مطالعه این کتاب هم هست. نویسنده هم از این مسئله الهام گرفته و این عنوان را برای کتاب انتخاب کرده است. من هم بیش از شش ماه برای انتخاب عنوان مناسب برای این کتاب فکر و در نهایت نام "چگونه مفاهیم فیزیک را درک کنیم" را برای کتاب انتخاب کردم که البته از عنوان انگلیسی آن به دور است.

تولید چنین آثاری که برای تفهیم علوم در جامعه کاربرد دارند به چه منظور است؟

فاصله بین فریختگان، دانشگاهیان و مردم عادی خیلی عمیق است. همچنین تبادل فکری بین برخی افراد مسن یک خانواده با جوان ترها مشکل است. به نظر من یکی از راه های حل این مسئله و پر کردن فاصله بین مردم این است که علم را به میان مردم ببریم. باید پلی ساخت و دره ای را که یک سوی آن جامعه دانشگاهی قرار دارد و سوی دیگر غیر دانشگاهی، به هم متصل کرد. به وسیله این پل

جشن تولد کهن ترین رمان جهان

در حالی که ایران در حال گذران تعطیلات نوروزی بود، همسایه های شمالی ما به شدت به فرهنگ ایران ابراز علاقه نشان دادند. انتشار کتابچه و لوح فشرده آثار مولوی در ارمنستان و به زبان ارمنی حال و هوای دیگری به نوروز در ایران داد.

اشعار خوانده شده در این لوح فشرده را آیدا آساطوریان از بازیگران تئاتر ارمنستان دکلمه کرده است. این در حالی است که انتشار کتاب "خیام و پوتین" نیز ظرف یک هفته در کشورهای روسی زبان نایاب شده است و این کتاب با استقبال باور نکردنی مردم روبه رو شده است.

این کتاب که ۱۸ مارس (۲۸ اسفند) در ۱۱۲ صفحه و به قلم تاجیک باباچان اکرمف در کازان پایتخت تاتارستان منتشر شده است شامل رباعیات خیام و پیشگفتاری است که علاقه ولادیمیر پوتین رئیس جمهور سابق روسیه به این رباعیات و تاثیر آنها را بر افکار و رفتار وی بازگو می کند.

در مقدمه کتاب، بخش هایی از گفتارهای ولادیمیر پوتین با رسانه های گروهی درج شده که در آنها از عشق و علاقه و احترام خود نسبت به خیام سخن آورده است. او در پاسخ به یک سوال گفته است: "من اوقات فراغتم را با عمر خیام سر می کنم."

در عین حال یکی از مهم ترین رویدادهای حوزه کتاب در هفته گذشته، برگزاری روز کتاب کودک در سراسر جهان بود که به شیوه های مختلفی برگزار شد. دوم آوریل، سالروز تولد هانس کریستین آندرسن، داستان نویس دانمارکی است که قصه های ماندگار کودکان را خلق کرده است.

این نویسنده قرن نوزدهم قصه هایی چون "جوجه اردک زشت"، "ملکه برفی" و "پری دریایی کوچک" را تالیف کرده که به بیش از صد زبان ترجمه شده و خواننده های زیادی در سراسر جهان دارد.

هیئت بین المللی کتاب برای خردسالان که سازمانی غیرانتفاعی و جهانی است و از حامیان مراسم فرهنگی این روز است در روز دوم آوریل اقدام به هماهنگ کردن صدها مراسم مختلف در سراسر جهان کرد که با مشارکت و استقبال خوب کودکان و نونهالان روبه رو شد.

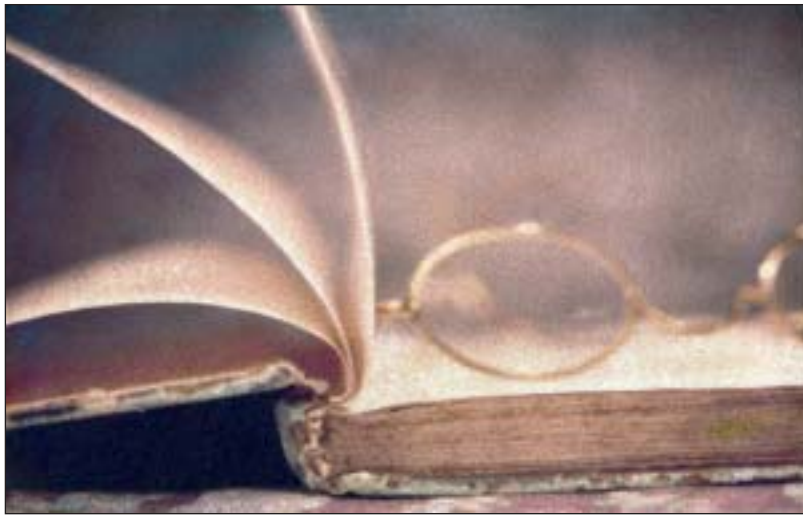
این در حالی است که هفته پیش جایزه آسترید لیندگرن که به عنوان بزرگ ترین جایزه ادبیات کودک در سراسر جهان شناخته می شود نیز در مراسمی باشکوه به سوئیا هارتنت نویسنده استرالیایی اعطا شد. در این مراسم که در یکی از شهرهای سوئد برگزار شد، جایزه ۵ میلیون کرونی به دلیل توانایی در خلق آثار داستانی در زمینه ادبیات کودک به سوئیا هارتنت اهدا شد.

سوئیا هارتنت در سال ۱۹۶۸ در ملبورن استرالیا به دنیا آمد و چاپ آثارش را از سن ۱۵ سالگی آغاز کرد. او ۱۸ رمان برای کودکان، نوجوان و بزرگسالان نوشته است و خودش ترجیح می دهد که کسی واقعا متوجه نشود او برای چه گروه سنی می نویسد.

از کارهای مشهور او می توان به تمام دوستان خطرناک و "واگذاری" اشاره کرد. جایزه کتاب کودک آسترید لیندگرن در سال ۲۰۰۲ توسط دولت سوئد برای زنده نگه داشتن یاد و خاطره نویسنده سوئدی آسترید گرن بنیان گذاشته شده است.

جشن نمایشگاه ها

همزمان با فرارسیدن بهار و گرم شدن هوا، رقابت برای جلب مردم به نمایشگاه های کتاب در سراسر جهان بالا گرفته است. هفته گذشته نمایشگاه کتاب لایپزیگ در حالی افتتاح شد که ۲۳۰۰ ناشر از ۳۶ کشور

شرکت داشته اند و بر اساس ادعای مسئولان نمایشگاه، تعداد ناشران حاضر در این نمایشگاه ۵۲ درصد نسبت به سال های قبل رشد داشته است. مسئولان نمایشگاه اعلام کرده اند حدود ۱۵۰ نویسنده از کشورهای دیگر در نمایشگاه کتاب لایپزیگ شرکت می کنند.

تاریخ برگزاری نمایشگاه کتاب در لایپزیگ به قرن ۱۷ میلادی برمی گردد. جشنواره کتابخوانی لایپزیگ که هر ساله صدها نویسنده در آن شرکت می کنند از ویژگی های این نمایشگاه کتاب است.

پاریس نیز در این ایام میزبان نمایشگاه کتاب بود و این در حالی است که نمایشگاه پاریس نیز به دلیل حضور نداشتن بسیاری از کشورهای مسلمان و عربی رونق سابق را نداشت.

از مهر ماه امسال که حضور رژیم اشغالگر قدس در بیست و سومین دوره نمایشگاه کتاب پاریس قطعی شد، کشورهای مسلمان نسبت به این مساله واکنش شدید نشان دادند که سرانجام کشورهایی چون ایران، لبنان، تونس، الجزایر، یمن، عمان، عربستان و بسیاری از بنگاه های نشر کتاب در مصر این نمایشگاه را تحریم کردند.

نمایشگاه بین المللی کتاب بحرین نیز هفته گذشته با حضور وزیر فرهنگ بحرین و مشارکت ۲۵۰ ناشر

عرب و غیر عرب در منامه پایتخت این کشور افتتاح شد. در این نمایشگاه ۲۰۰ هزار عنوان کتاب در زمینه های مختلف فرهنگی، علمی و کودکان به نمایش در آمده است.

عربستان سعودی، لبنان، مصر، ایتالیا، ترکیه، فرانسه، آلمان، تونس، مغرب، سوریه، سودان، لیبی، قطر، امارات، هند، پاکستان، چین، روسیه، عراق، یمن، اندونزی و مالزی از شرکت کنندگان عمده این نمایشگاه هستند.

هفته گذشته اما سومین نمایشگاه بین المللی کتاب اربیل نیز با حضور عادل عبدالمهدی معاون رئیس جمهور عراق و مسعود بارزانی رئیس منطقه کردستان عراق در شهر اربیل گشایش یافت.

در این نمایشگاه که با شعار اندیشه ورزی برای همگان و با حضور بزرگ ترین بنگاه انتشاراتی عراق (المدیا) کار خود را آغاز کرده است، ناشران مختلفی از کشورهای همسایه عراق، بنگاه های انتشاراتی عرب و انگلیسی زبان از کشورهایمانند لبنان، عربستان سعودی و سوریه به همراه ناشرانی از شهرهای مختلف عراق حضور دارند. قرار است در این نمایشگاه ۹ روزه که در پارک سامی عبدالرحمان اربیل برپاست، چند سمینار ادبی و هنری با حضور نویسندگان و هنرمندانی از مناطق مختلف جهان برگزار شود.

روی قفسه ها

هفته قبل رمان "آبجبار" نوشته جانان کلرمن در صدر کتاب های پر فروش قرار گرفت و بازار را به تصاحب خود در آورد. این رمان یک داستان جنایی و درباره قتل چند زن است که یک کارآگاه روانشناس ماجرای آنها را پیگیری می کند.

آستیناف که برای نهمین هفته در لیست کتاب های پر فروش قرار دارد نیز همچون هفته قبل در ردیف دوم جدول قرار گرفت. این کتاب به داستان متهم شدن شرکت تولیدکننده محصولات شیمیایی برای تخلیه غیر قانونی پساب های سمی می پردازد که البته شرکت مورد نظر، رای را نمی پذیرد و به دادگاه ایالتی تقاضای استیناف و فرجام خواهی می دهد.

"تحول قلب" نوشته جودی پیکالت برای چهارمین بار در لیست پر فروش ها قرار دارد و با دو درجه کاهش رتبه نسبت به هفته قبل در رده سوم جدول جای گرفت. این کتاب، داستان قاتلی به نام شی بورن را در نیوهمپشایر روایت می کند که تنها تقاضای او پیش از اعدام، بخشیدن قلبش به خواهر مقتول است؛ ولی از آنجا که قرار است اعدام او با تزریق نوعی ماده کشنده صورت گیرد، امکان اهدای عضو وجود ندارد. اما رمان "مرا از یاد مبر" اثر سوفی کینسلا در جایگاه چهارم قرار دارد. این رمان درباره زنی است که پس از یک تصادف حافظه خود را از دست می دهد.

این کتاب نیز برای پنجمین بار است که در لیست کتاب های پر فروش هفته قرار می گیرد، با این تفاوت که هفته گذشته نیز رتبه سوم جدول را داشت.

"کلاغ های هالیوود" به قلم ژوزف وامباک نیز در جایگاه پنجم فهرست پر فروش هاست. این کتاب به داستان دو پلیس هالیوود می پردازد. "هفتمین آسمان" به قلم جیمز پترسون و ماکسین پاترو به چشم می خورد. این کتاب نیز محتوایی پلیسی دارد و ماجرای یک قتل را دنبال می کند. "هفتمین آسمان" که برای هشتمین بار در فهرست پر فروش ها قرار می گیرد، هفته گذشته در ردیف پنجم جدول بود.

پایان رقابت در ژانر وحشت

هفته گذشته اما رویداد جالب دیگری در حوزه کتاب رخ داد و آن اعلام برندگان دوره اخیر جایزه ادبی برام استوکر در ژانر ادبیات وحشت بود. نویسندگان ژانر وحشت با اعطای این جایزه به نام خالق دراکولا و بنیانگذار این ژانر در مراسمی در سالت لیک سیتی آمریکا در مقر کنوانسیون جهانی نویسندگان ادبیات وحشت، برندگان این دوره را اعلام کردند. برندگان این رقابت عبارتند از: گمشده اثر سارا لنگان، "جعبه شکل قلب" اثر جو هیل، "قلم موی نرم باد" اثر دیوید نیال ویلسون و "بردارها یک هفته در مرگ سیاره" اثر چارلی جیکوب و مارک سایمون.

جایزه ادبی برام استوکر از سال ۱۹۸۹ و به یاد نویسنده ای ایرلندی به همین نام (برام استوکر) بنیان گذاشته شد. مشهورترین اثر وی "دراکولا" است که منبع الهام تعداد زیادی نمایشنامه، داستان و فیلم قرار گرفته است.

دانشگاه جورج واشنگتن

میزبان کهن ترین رمان جهان

دانشگاه واشنگتن با انتشار اعلامیه ای در خصوص مراسم گرامیداشت کهن ترین رمان موجود جهان، برنامه های ویژه خود را برای روز ۱۸ آوریل اعلام کرد. این رمان که امسال هزارساله می شود، اولین نوع سبک در تاریخ ادبیات جهان به شمار می رود.

هزار سال پیش یک بانوی درباری ژاپنی با انجام آخرین اصلاحات آنچه را باید قدیمی ترین رمان جهان نامید، به پایان رساند. این کتاب با صرف ۷۵ سال زمان و با بهره گیری از بیش از ۲۵۰ شخصیت، همراه با اشعار رمانتیک شکل گرفته است.

به گفته ربیکا کاپلند پروفیسور زبان و ادبیات ژاپنی دانشگاه واشنگتن که مسئولیت برگزاری این مراسم را بر عهده دارد، این کتاب که اکنون به عنوان یکی از ستون های اصلی ادبیات ژاپن شناخته می شود، منبع الهام بسیاری از نویسندگان و هنرمندان در ژانر ها و رسانه های متفاوت شده و به بیش از ۳۰ زبان دنیا ترجمه شده است.

انتشار خاطرات آئنده

ایزابیل آئنده نویسنده شیلیایی هفته گذشته جدیدترین کتابش را با نگاهی به خاطرات زندگی اش با عنوان "همه روزهای ما" منتشر کرد. این کتاب دربرگیرنده خاطرات این نویسنده شیلیایی، زندگی او، خانواده و نیز مسائلی است که دنیا با آن از سال ۱۹۹۲ تاکنون مواجه بوده است.

ایزابیل آئنده برای بازآفرینی خاطرات این سال ها از لحن های مختلفی استفاده کرده و حتی گاه از لحن طنز آمیز بهره گرفته است.

کتاب "همه روزهای ما" در ۳۲۰ صفحه به قیمت ۲۶/۹۵ دلار از سوی انتشارات هارپر کولینز منتشر شد.

اولیور توئیست ۲۹۹ هزار دلار فروخته شد

اولین نسخه از کتاب اولیور توئیست نوشته چارلز دیکنز نویسنده شهیر انگلیسی هفته گذشته در مزایده ای در شهر نیویورک به مبلغ حدود ۳۰۰ هزار دلار فروخته شد. همچنین میز تحریر و صندلی دیکنز که رمان آرزوهای بزرگ را روی آن نوشت روز چهارم ژوئن در لندن به مزایده گذاشته می شود که مبلغ حاصل از آن - که ۸۰ هزار دلار برآورد می شود - به یک بیمارستان خیریه اعطا خواهد شد.

رمان های دیکنز که اغلب بازتاب دهنده وضعیت جامعه انگلستان در قرن نوزدهم و مصائب مردم طبقات فرودست اجتماع بود دستمایه فیلمسازان و سریال سازان مختلف قرار گرفته است.

روایت اول شخصی

در صحبت آسمان

دکتر حسین الهی قمشه ای؛ نویسنده

در حال حاضر کتاب ۳۶۵ روز در صحبت قرآن را در دست انتشار دارم. این کتاب در واقع تصویر قرآن مجید است در آینه ادبیات. در کتاب ۳۶۵ روز در صحبت قرآن علاوه بر ارائه و ترجمه و تفسیر امهات (آیات کلیدی) کتاب آسمانی، دایره وسیع تاثیر قرآن بر ادب پارسی نیز به اختصار خاطر نشان خواهد شد. کتاب های دیگر این مجموعه ۳۶۵ روز در صحبت شکسپیر، ۳۶۵ روز با ادبیات انگلیسی (در قلمرو زین)، ۳۶۵ روز در صحبت مولانا هستند که به صورت دو زبانه به زودی توسط نشر علم منتشر خواهند شد.

مجموعه حاضر عنوان 'جوانان و فرهنگ جهانی' را بر خود دارد که جمعاً شامل دوازده جلد و شاید هم بیشتر خواهد بود. هر یک از مجلدات این مجموعه مدت یک سال خوانندگان را در صحبت یکی از بزرگان آینه خوی جهان قرآمی دهد. در عنوان هایی که متون اصلی آنها به زبان غیر فارسی است، متن اصلی قطعات نیز همواره با ترجمه فارسی عرضه خواهد شد. در قالب این مجموعه، کتاب ۳۶۵ روز در صحبت قرآن قرار دارد که سرچشمه الهام مولانا و سعیدی و حافظ و محی الدین و دیگر شاعران و نویسندگان بزرگ ایران و اسلام بوده است و از این جهت در عرض کتاب های دیگر نیست بلکه در طول آنها قرار دارد. در کتاب حاضر ۳۶۵ قطعه از گلستان، بوستان، غزلیات، قصاید و قطعات سعیدی بر گزیده ایم تا علاقه مندان بتوانند هر روز دقایقی چند در صحبت این شاعر آسمانی و عارف ربانی و معلم فضایل و مکارم انسانی و عاشق و شیدای آفریدگار جهان و جمله آفریدگان به سر برند و کلمه حکمتی از او بشنوند. متون منتخب را از نسخه شادروان فروغی گرفتیم و در موارد ضرورت با مراجعه به نسخه بدل های همان نسخه یا نسخ دیگر اصلاحاتی به عمل آوردیم. اگر چه زبان سعیدی بسیار فصیح و روشن است و چندان نیازی به تعبیر و تفسیر ندارد، اما در پایان کتاب مجموعه ای از این لغات و تعبیرات دشوار و مهجور را به ترتیب الفبایی همراه با معانی آنها و مثال هایی از خود سعیدی و شاعران دیگر در کاربرد آن کلمات درج کرده ام.

همچنین در مقدمه جلد دوم یا سوم این مجموعه که ۳۶۵ روز در صحبت شکسپیر است مقایسه نسبتاً مفصلی بین سعیدی و شکسپیر آمده است که به نظر علاقه مندان خواهد رسید. ناشر این مجموعه انتشارات سخن است

معرفی باباطاهر عریان، کتاب پژوهشی دیگری است که به شکلی مبسوط در مورد باباطاهر و مقایسه ترانه سرایی این شاعر با ترانه سرایی در انگلستان و اسپانیا به بحث پرداخته است.

تاملات اثر مارکوس اورلیوس نیز ترجمه شده و به چاپ می رسد. البته دو ترجمه از این کتاب تا به امروز منتشر شده است، اما این ترجمه ها من را راضی نکرد و به همین علت تصمیم گرفتم این کتاب را دوباره ترجمه کنم.

قصه های پنج قاره

اسدالله امرایی؛ مترجم

یک مجموعه داستان با عنوان 'داستانهایی به زبان نامادری' در دست انتشار دارم. این کتاب مشتمل بر ۱۵ داستان کوتاه است که تمام آنها از یک ویژگی مشترک برخوردارند و آن موضوع 'مهاجرت' است. ۱۵ نویسنده این داستان ها کوشیده اند به مسئله مهاجرت و پیامدهای آن بپردازند.

این قصه ها به وسیله نویسندگان روسی، چینی و... به زبان انگلیسی نوشته شده و یویپ نوواکوویچ - نویسنده اهل کرواسی - آنها را گردآوری کرده است. در مورد انتشار این کتاب با ناشر خاصی قرارداد نیسته ام. همچنین مجموعه دو جلدی 'برج بلور' شامل داستانهای

آمریکای را در دست انتشار دارم. این دو جلد دربرگیرنده آثاری از نویسندگان زن و مرد است که قرار است توسط نشر کتابسرای تدیس منتشر شود.

مجموعه داستان مرد در بند از مجموعه داستان های پنج قاره توسط نشر افراز تا نمایشگاه منتشر خواهد شد. در این مجموعه ۲۱ داستان از نویسندگان اروپایی به فارسی برگردانده شده است. این مجموعه که در آینده ای نه چندان دور تکمیل خواهد شد به انتخاب خود ۱۰۰ داستان از ۵ قاره به فارسی ترجمه می شود. مجموعه داستان های نویسندگان آسیایی عنوان خانه روبرویی را بر جلد دارد و داستان های آفریقایی با نام زن و شوهر واقعی منتشر می شوند

یک مجموعه شعر دربرگیرنده حدود ۲۰۰ شعر از شاعران معاصر امریکای لاتین نیز تحویل نشر گل آذین داده ام که تصور می کنم بعد از نمایشگاه منتشر شود. این مجموعه عنوان بدون هماهنگی شعر نگویید را روی جلد دارد.

چاپ دوم زن وسطی (جلد اول مجموعه داستانهای پنج قاره - نشر افراز)، چاپ دهم رمان کوری نوشته ژوزه ساراماگو (نشر مروارید) و چاپ دوم رمان 'دریا' نوشته جان بنویل (نشر افق) از جمله آثار تجدید چاپی بنده است.

قصه نفت

رضا طاهری؛ داستان نویس

مجموعه ای از داستان های کوتاه این سال ها را با عنوان کار تونی؛ داستانک های شاعرانه از سوی نشر داستان سرا برای انتشار آماده کرده ام و چنان که از عنوان این کتاب بر می آید دربرگیرنده قصه هایی با حال و هوای شاعرانه است.

کتابی تحقیقی نیز درباره تاریخ خلیج فارس، بندر کنگان و منطقه نفتی پارس به نشر آینه جنوب تحویل داده ام که عنوان از مروارید تا نفت را بر جلد دارد.

یک مجموعه شعر هم دارم که شعرهای دو سال اخیر را در قالب سپید در خود جای می دهد. کار تحقیقی دیگر من، عنوان گذر ادبیات از جاده ابریشم را بر جلد دارد. این کتاب با نگاهی به مجموعه هزار و یک شب و متون قدیمی ایران در حال نگارش است.

نانوشته های هستی و زمان

دکتر پرویز ضیاء شهابی؛ پژوهشگر فلسفه

چندی است که مشغول برگردان مجلد بیست و چهارم از مجموعه آثار مارتین هایدگر هستم که عنوان فرعی 'مسائل اساسی پدیدار شناسی' را روی جلد خواهد داشت و نشر مینوی خرد مسئولیت چاپ و انتشار آن را بر عهده خواهد داشت.

این کتاب در جامعه فلسفی به عنوان بخش سوم کتاب هستی و زمان معرفی می شود. نانوشته مانده بود ولی بعد ها همین مباحث به صورت در سگفتارهایی در دانشگاه ماربورگ ارائه شد. علاوه بر این چندی است که مشغول افزودن فصولی به کتاب 'درآمدی پدیدار شناسانه به فلسفه دکارت' هستم که چند سال پیش از سوی نشر هرمس روانه بازار شده بود. طبق صحبت هایی که با ناشر داشتم قرار شد ضمن تکمیل برخی از مباحث این کتاب، تفسیر تاملات دکارت نیز به کتاب افزوده شود و در برخی دیگر از مباحث تجدید نظرهایی صورت گیرد.

جز این دو کتابی که عنوان شد یک مدخل مفصل از لغتنامه تاریخی فلسفه در دست ترجمه دارم که به به دلیل حجم آن به صورت یک کتاب مستقل منتشر خواهد شد. نویسندگان این مدخل، یک نگاه تاریخی به واژه 'فلسفه' از قدیم تا امروز داشته اند. در مورد این کتاب هنوز با ناشر خاصی صحبت نکرده ام.

دانشنامه شعر فارسی

سید حسن امین؛ محقق ادبیات

چندی است که کار ساماندهی به کتاب ادبیات فارسی؛ دانشنامه شعر را به پایان برده و تصور می کنم تا برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از سوی نشر دایرة المعارف

ایران شناسی منتشر شود. در این دانشنامه به مباحثی چون تعریف شعر، جامعه شناسی و روان شناسی شعر، ادوار شعر فارسی و همچنین برخورد ادیبان با شعر پرداخته شده است. علاوه بر این، موضوعات شعر را از منظرهای مختلف اجتماعی مورد بررسی قرار داده و تعریف مشخصی از شعر متعهد برای مخاطب ارائه کرده ام و به تبیین این مسئله پرداخته ام که آیا بهتر است شعر برای شعر نوشته شود یا این که الزاماً باید دارای یک پیام اجتماعی مسئولیت پذیر باشد. شعر در بین ایرانیان هنری ملی به شمار می رود و در این کتاب سعی کرده ام دلایل رویکرد ایرانیان به شعر را توضیح دهم.

محمد باقر انصاری

حسین الهی قمشه ای

همچنین قصد دارم نگارش جلد دوم ادبیات فارسی؛ دانشنامه شعر را آغاز کنم. جلد دوم این کتاب مشتمل گزیده آثار و شرح حال شاعران سنتی و نوپرداز از زمان مشروطه تا کنون است. علاوه بر این آثار، کتاب دیگری با عنوان احتمالی 'رباعیات امین و خیامی دیگر' را آماده انتشار دارم. شرح حال خیام و جایگاه او در رباعی، ذکر رباعیات خیام و نیز آوردن ۳۰۰ رباعی خود از جمله مطالب این کتاب است. 'رباعیات امین و خیامی دیگر' هم توسط دایرة المعارف ایران شناسی منتشر می شود.

در حال حاضر به افزودن پاره ای توضیحات برای چاپ دوم کتاب 'دانشنامه تاریخ حقوق ایران' مشغول هستم. چاپ دوم این اثر امسال با ویرایش تازه عرضه می شود.

کمدی در ایران

محمد باقر انصاری؛ پژوهشگر هنرهای نمایشی

کتاب 'نمایش روحی: زمینه، زمانه و عناصر خنده ساز' که ادعاعات و نوآوری های خوبی در زمینه شناساندن قابلیت های نمایش روحی به خصوص تکنیک های خنده آفرین و کمیک دارد، قرار است به خواست خدا تا نمایشگاه کتاب امسال از سوی دفتر طنز حوزه هنری و نشر سوره چاپ و پخش شود. در این کتاب، در کنار استفاده از آموزه های بزرگان تئاتر کشور، حرف های نوبی زده ام که امیدوارم مورد استقبال پژوهشگران، دوستان تئاتری و کمدی پردازان ایرانی قرار گیرد.

علاوه بر این بعد از چاپ یکی از مقالاتم در سومین کتاب طنز، دو مقاله برای شماره های ۴ و ۵ این مجموعه تألیف کرده ام که آخری مقاله ای است با عنوان 'لطیفه ها و ضمیر ناخود آگاه' که در ایران کار تازه ای به شمار می آید.

کمدی در ایران؛ نگاهی به شکل گیری کمدی و نمایش های شادی آور در ایران عنوان مقاله دیگری است که قرار شده در کتاب طنز منتشر شود. در این مقاله روند شکل گیری این ژانر نمایشی را در جغرافیای ایران مورد و اشکافی قرار می گیرد. البته باید عنوان کنم که این مقالات به زودی در یک کتاب مستقل منتشر خواهند شد.

همراه با گچ نور

عرفان نظر آهاری؛ نویسنده کودک و نوجوان

کتاب 'دو روز مانده به پایان جهان' از آخرین کارهایی است که هم اکنون در مرحله تصویرگری قرار دارد و از سوی مؤسسه انتشاراتی نور و نار منتشر خواهد شد. موضوع این کتاب به مسافری می پردازد که در سیر الی الله، مرحله به مرحله برای نزدیک شدن به خدا، با حقایقی از زندگی آشنا می شود.

علاوه بر این چندی است مشغول کار بر روی یک مجموعه پنج جلدی پژوهشی با موضوعات عشق، مرگ و زندگی، قناعت، در لحظات عمر، عدالت و ظلم ستیزی هستم. برای تألیف این آثار که به مجموعه شاهکارهای ادب فارسی تعلق دارند، کتاب های شعر را از قرن چهارم تا دوره مشروطه مورد بررسی قرار داده ام. مجموعه شاهکارهای ادب فارسی، مجموعه ای ۷۰ جلدی است که با همکاری گروهی از نویسندگان توسط مؤسسه انتشارات مدرسه ویژه نوجوانان منتشر می شود. همچنین کتاب 'روی تخته سیاه جهان با گچ نور بنویس' قرار است برای سومین بار تجدید چاپ شود.